

ÅRSREDOVISNING

2020

”Det finns ett före och ett efter pandemin”

Coronaviruset pandemiförklarades i mars 2020.

När jag skriver det här förordet har det gått ett år sedan dess, och vi lever fortfarande med viruset och dess risker. Människors hälsa och liv är fortfarande i fara. Det samhällsekonomiska läget är i högsta grad osäkert med företag och arbetstillfällen i farozonen. Människor får sin vård framskjuten för att andra är värre drabbade. Social isolering plågar många. För Region Gävleborgs del är hela organisationen mycket starkt påverkad av pandemin. Allt arbete är på ett eller annat sätt inriktat på att bekämpa pandemin och lindra dess effekter på länet. Och så har det alltså varit i ett års tid, det blir alldeles uppenbart när jag reflekterar över året som gått.

Men låt mig först, återigen, konstatera att när förutsättningarna var som allra svårast förra året och läget som allvarligast, så levererade medarbetarna och organisationen som allra mest. Medborgarna i vårt län har all rätt att känna stolthet och trygghet inför de offentligt finansierade välfärdstjänster som Region Gävleborg tillhandahållit. Också jag är imponerad över de verksamhetsresultat som Region Gävleborg har åstadkommit 2020, under svårast möjliga omständigheter.

Pandemin har gett ökad insikt

I likhet med klimatkrisen drabbar pandemin världens alla länder och Sveriges alla delar. Men pandemin slog inte blint, den drabbade fattiga länder svårare och den drabbade utsatta människor hårdare än människor med goda resurser. Pandemin har gett ökad insikt om att en hög grad av jämlikhet i befolkningen är viktig för samhällets motståndskraft vid kriser. Jag tycker att det är så uppenbart att pandemin sätter behovet av uppfyllandet av Agenda 2030 och de globala målen i fokus. Omställningen mot ett hållbart och motståndskraftigt samhälle är inte längre bara en möjlighet – efter pandemin är det en skyldighet. Också för Region Gävleborg.

Under det gångna året utarbetades en ny regional utvecklingsstrategi (RUS) för Gävleborg. Den ska visa inriktningen för vårt läns samlade utvecklingsarbete. Strategin upprättades utifrån en analys av de särskilda förutsättningarna för hållbar regional tillväxt och utveckling i länet. Vi valde också att uttryckligen knyta an strategin till Agenda 2030 och till de tre dimensionerna av hållbarhet. Det betyder att hållbar

Eva Lindberg

Ordförande
Regionstyrelsen
Gävleborg

utveckling är integrerat i och styrande för Region Gävleborgs utvecklingsarbete. Med erfarenheterna från 2020 vore allt annat otänkbart. För att effektivisera Region Gävleborgs hållbarhetsarbete innehåller årets årsredovisning även en hållbarhetsredovisning.

Vid sidan av att bekämpa smittspridningen spelade Region Gävleborg en viktig roll för att bidra till att skadorna på den regionala samhällsekonomin blev så små som möjligt under 2020. Region Gävleborg avsatte 15 miljoner kronor till omställningsstöd för att hjälpa små och medelstora företag som drabbades särskilt hårt av coronavirusets effekter. Folkhögskolorna antog många sökande i behov av vidareutbildning för att stärka sin kapacitet på den regionala arbetsmarknaden.

”Pandemin har gett ökad insikt om att en jämlikhet i befolkningen är viktig för samhällets motståndskraft vid kriser.”

Industri, transport och offentlig sektor behöver ställa om för att snabbt sänka koldioxidutsläppen, utan att tappa konkurrenskraft eller kvalitet. Under 2020 förbereddes framtagandet av en vägasstrategi som ger stora möjligheter för ett fossilfritt och konkurrenskraftigt Gävleborg.

Vården anpassades

Om jag började med att nämna sjukvårdspersonalens arbetssituation och arbetsinsatser så vill jag också avsluta där. På fullkomligt osannolikt kort tid anpassades vården för att kunna ta hand om ett stort antal patienter i behov av inläggande vård. Intensivvården skalades upp och primärvården införde luftvägsmotagningar för att säkra upp smittsäkra flöden. Under fjolårets sista veckor startades vad som beskrivits som den största vaccinationsinsats som genomförts i Sverige. Allt detta skedde på lite mindre än ett enda år.

Det finns ett före och ett efter pandemin. Nu står vi på tröskeln till ett socialt och kollektivt återuppbyggnadsarbete, som vi inte tidigare upplevt. Det arbetet måste vila på, och stödja ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet. Därmed är kursen utstakad för Region Gävleborg.

INNEHÅLL

31

Region Gävleborg och Agenda 2030

10 prioriterade globala mål	32
Arbetet med Agenda 2030	34
Väsentlighetsanalys	35

Om årsredovisningen och hållbarhetsredovisningen

Årsredovisningens syfte är att ge en övergripande bild av Region Gävleborgs verksamhet, hållbarhet och ekonomi det gångna året. Den ger återkoppling till fullmäktige och länets invånare om hur mål och uppdrag har utförts. Årsredovisningen är i allt väsentligt upprättad i enlighet med Lagen om kommunal bokföring och redovisning och rekommendationer utgivna av Rådet för kommunal redovisning. Förvaltningsberättelse, investeringsredovisning, driftredovisning och övriga finansiella rapporter omfattar sidorna 60–92.

För att göra Region Gävleborgs miljö- och hållbarhetsarbete ännu mer effektivt kompletteras årsredovisningen med en hållbarhetsredovisning. Hållbarhetsredovisningens utformning utgår från FN:s 17 globala mål för hållbar utveckling i Agenda 2030 och Region Gävleborgs politiska inriktning 2019–2023.

Hållbarhetsredovisningen är upprättad enligt GRI standard 2016, tillämpningsnivå core. Hållbarhetsredovisningen omfattar sidorna 31–36 och 45–59 samt bilagor på sid 93–96 och 112–116.

36

Hållbarhetsstyrning och uppföljning

36

05

Året i korthet

Analys av året som gått 09

11

Region Gävleborgs uppdrag

11

12

Samhällsbygget

Arbete och hållbar tillväxt 13

Miljöansvar och hållbar utveckling 17

Kunskap och kultur 21

Välfärd och trygghet 26

60

Förvaltningsberättelse 60

Översikt över verksamhetens utveckling	60
Den regionala koncernen	61
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	66
Händelser av väsentlig betydelse	69
Styrning och uppföljning av Region Gävleborgs verksamhet	69
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning	70
Balanskravsresultat	75
Väsentliga personalförhållanden	75
Förväntad utveckling	78

Resultaträkning 79

Balansräkning 80

Kassaflödesanalys 81

Driftredovisning 82

Investeringsredovisning 84

Noter 86

37

Region Gävleborg i ständig förändring 37

En hälso- och sjukvård med patientens behov i fokus	37
Folkhögskolor med förmåga att ställa om	41
Kultur med behov av anpassning	41
En kollektivtrafik med fokus att minska smittspridningen	42
Förebyggande åtgärder förbättrar Folkhälsan	42
Regional utveckling – mot ett öppet, hållbart och nytänkande Gävleborg	43

45

Så arbetar Region Gävleborg med hållbarhet 45

Så arbetar Region Gävleborg med social hållbarhet	46
Så arbetar Region Gävleborg med miljömässig hållbarhet	51
Så arbetar Region Gävleborg med ekonomisk hållbarhet	57

93

Bilagor 93

Globala målen – för hållbar utveckling	94
Region Gävleborgs intressenter	95
Politiska satsningar och måluppfyllelse	97
GRI-index	112

Året i korthet

Här är exempel på några händelser i Region Gävleborg under 2020.

Bästa sjukhus

Gävleborgs sjukhus rankas högt av Dagens Medicin. I kategorin "Bästa sjukhuset 2019 – mindre sjukhus" placerar sig Bollnäs sjukhus på en fjärde plats. I kategorin "mellanstora sjukhus" finns både Hudiksvalls sjukhus och Gävle sjukhus bland de 12 bästa i landet.

LUPP

Enkätundersökningen LUPP (lokal uppföljning av ungdomspolitiken) ska bidra till en ökad förståelse om unga i Gävleborg. Resultatet presenteras 2020 och visar att 85 procent av ungdomarna som deltagit i undersökningen är ganska eller mycket nöjda med sitt liv.

JANUARI

FEBRUARI

MARS

Stabsläge i februari

På grund av coronapandemin går Region Gävleborg i stabsläge i slutet av februari. Under coronapandemin har Region Gävleborg behov av att snabbt kunna prioritera om resurser i vården och anpassa beredskapsnivån, vilket skett genom den särskilda beredskapsorganisation som används vid kriser och ökad belastning på vården. Inte förrän 24 augusti 2020 återgår Region Gävleborg till normalläge.

Digital coronamottagning

Region Gävleborg startar digital coronamottagning för patienter som har symptom och vill få råd.

MARS

Vård i hemmet

Mobilt sjukvårdsteam startar i Sandviken. Syftet är att ge de mest sårbara patienterna vård i hemmet för att undvika inläggningar på sjukhus.

Första fallet av covid-19

Provsvar bekräftar första fallet av covid-19 i Gävleborg.

Första vågen kommer

I mars drar den första coronavågen över landet, då antalet inlagda coronapatienter på sjukvårdsavdelningarna ökar i Sverige och i Region Gävleborg. Den första vågen pågår till juli 2020.

Egen testkapacitet för covid-19

Region Gävleborg sätter upp egen testkapacitet för att kunna ta prover för de patienter som har symptom på covid-19.

Självttest för covid-19

Region Gävleborg inför egenprovtagning för corona och invånarna kan testa sig själva.

GÄVLEBORGS LÄN I SIFFROR 2020

	2020
Befolkningsmängd, män	144 863
Befolkningsmängd, kvinnor	142 768
Förväntad medellivslängd för män i år*	80,0
Förväntad medellivslängd för kvinnor i år*	83,5
Andel män som uppger bra eller mycket bra hälsa**	72,0 %
Andel kvinnor som uppger bra eller mycket bra hälsa**	65,0 %
Andel män med eftergymnasial utbildning, 25–64 år***	26,0 %
Andel kvinnor med eftergymnasial utbildning, 25–64 år***	41,0 %
Arbetslöshet, 16–64 år	10,6 %

* Medellivslängden är beräknad på perioden 2016–2020.

** Avser perioden 2017–2020.

*** Avser 2019.

SIFFROR FÖR REGION GÄVLEBORG

	2020	2019
Antal besök i vården	550 627	716 284
Antal vårdtillfällen IVA*	2 424	2 793
Antal vårddygn IVA	4 164	3 273
Antal resor med X-trafiks bussar och tåg	10 843 970	14 535 084
Antal konstverk i Region Gävleborgs konstsamling	16 720	16 650
Antal månadsavlönade medarbetare män i Region Gävleborg	1 517	1 494
Antal månadsavlönade medarbetare kvinnor i Region Gävleborg	6 004	5 876
Antalet elever kvinnor på Region Gävleborgs folkhögskolor	503	468
Antal elever män på Region Gävleborgs folkhögskolor	290	234
Årets resultat, mnkr	457	576
Verksamhetens kostnader, mnkr	11 454	11 184

* Vårdtiden på IVA normalt är strax över 1 dygn och för covid-patienter någonstans runt 10 dygn.

APRIL

Forskning om äldre och pandemin

Region Gävleborg startar två olika forskningsprojekt inom två olika spår: dels en intervjustudie kring hur äldre i hemmet påverkas av pandemin, dels en studie av funktionsnivån hos patienter som är inlagda på sjukhus. Intervjustudien syftar till att ge svar på hur äldre personer som är hemma påverkas av pandemin. Den andra studien ska titta tillbaka på funktionsnivå, behandling och skörhet hos sjukhuspatienter med covid-19 och sjukdomens betydelse för mortalitet och fortsatt sjukhusvistelse.

Särskilda uppdrag för kulturskapare

39 kulturskapare tilldelas särskilda uppdrag för att kunna arbeta, trots pandemin.

Coronaanpassade sammanträden

Regionfullmäktiges sammanträde hålls med ett reducerat antal politiker. Det beslutas även att flera sammanträden kommer vara digitala under året.

Fler får matvaror direkt till hemmet

Region Gävleborg utökar möjligheten att söka stöd för hemsändningar av dagligvaror till hushåll för personer från 70 år och riskgrupper.

Projektmedel till Nya eXtra stöd

Region Gävleborg beviljas 23 939 541 kr ur Europeiska socialfonden till projekt Nya eXtra stöd. Kommunerna i länet ska utveckla nya eller förfina redan fungerande metoder, arbetssätt och samverkansformer som hjälper personer (i åldern 18–64 år) som står långt ifrån arbetsmarknaden att komma närmare arbetsmarknaden.

MAJ

Fossilfria bussar

Våren 2019 beslutade Region Gävleborg och X-trafik efter en upphandling att trafikföretaget Vy buss ska fortsätta köra stadstrafiken i Gävle. Från 14 juni 2020 utförs uppdraget i Gävle stad med 40 helt nya bussar. Precis som tidigare är bussarna 100 procent fossilfria och drivs med lokalt producerad biogas från den nya tankanläggningen på Sörby Urfjäll i Gävle.

Invånare ändrar sitt beteende under pandemin

Resultaten från enkätundersökningen som Region Gävleborg genomförde under maj och juni visar att 89 procent upplever sig ha fått bra eller mycket bra information från Region Gävleborg om covid-19 och 98 procent har förändrat sitt beteende utifrån den information som de har fått.

JUNI

Framtidsbygget

Den 8 juli 2020 tar Region Gävleborg sitt första spadtag för ombyggnationerna av hus 7 och 8 på Hudiksvalls sjukhus, där bland annat öron-näsa-hals och hörselvården, centraloperation och akutmottagningen kommer att få nya lokaler. Ombyggnationerna i husen ligger först i Region Gävleborgs planer på att modernisera sjukhusen i Hudiksvall och Gävle.

JULI

AUGUSTI

Återgår till normalläge

För första gången sedan i slutet av februari återgår Region Gävleborg till normalläge efter höjd beredskapsnivå i samband med coronapandemin.

SEPTEMBER

Ny regiondirektör

Göran Angergård tillträder tjänsten som ny regiondirektör.

OKTOBER

Civilministern på besök

Torsdag den 17 september är civilminister Lena Micko (S) på besök i Hofors för att delta i samtal kring det jämlikhetsarbete som pågår i Gävleborgs län som Region Gävleborg initierat.

Syftet med jämlikhetsutredningen är att ge en samlad beskrivning av skillnaderna i grundläggande livsvillkor mellan olika grupper i hela Gävleborgs län och att presentera en sammanställning av förslag till åtgärder för att minska skillnader i livsvillkor och hälsa mellan grupper.

Ny mottagning för de minsta

BB-mottagning öppnar i Bollnäs, nu i familjecentrum.

NOVEMBER

Poddplattform startar

Kultur Gävleborg, Region Gävleborg startar en poddplattform där Sveriges nationella minoriteters kultur och språk uppmärksammas. Gäster som på olika sätt arbetar i länet för att sprida kunskap och kultursatsningar om Sveriges nationella minoriteters kultur och minoritetsspråk bjuds in. Medverkande är bland annat representanter för Arkiv Gävleborg, Folkteatern Gävleborg, Gävle Symfoniorkester, Hälsinglands museum, Läns museet Gävleborg, Riksteatern Gävleborg och Gävle kommun.

Region Gävleborg går upp i stabsläge igen

Provsvar visar på en kraftig ökning av antal bekräftade fall med covid-19 under november, med bland annat en ökad belastning på hälso- och sjukvården som följd. Folkhälsomyndigheten fattar därför, efter samråd med bland annat smittskyddsläkare och Länsstyrelsen i Gävleborgs län, beslut om skärpta allmänna råd. Syftet är att ytterligare minska trängsel och antalet kontakter mellan människor. Region Gävleborg går upp i stabsläge igen.

Andra vågen kommer

I november drar den andra coronavågen över landet, då antalet inlagda coronapatienter på sjukvårdsavdelningarna ökar i Sverige och i Region Gävleborg. Ökningen pågår till januari 2021.

Satsning på löner och förmåner

Region Gävleborg beslutar om en satsning på löner och ännu bättre förmåner för sina medarbetare. De nya förmånerna är bland annat ett höjt friskvårdsbidrag, cykel som förmån (upphandlas under 2021) och som en engångssatsning blir det tre dagars extra ledighet.

Vården under och efter förlossning

Alla kvinnor som är gravida eller föder barn kan från och med våren 2020 besvara Graviditetsenkäten. Det blir ett nytt sätt för kvinnor att få berätta om sina erfarenheter och upplevelser av vården i samband med graviditeten.

Ny forskningsmiljö med fokus på hållbart

Region Gävleborg och Högskolan i Gävle startar en helt ny forskningsmiljö med fokus på hållbart och hälsofrämjande arbete.

Nytt resecentrum i Hälsingland

Bollnäs nya resecentrum invigs.

DECEMBER

Vaccination mot covid-19 inleds

Antalet covidpatienter är rekordhøgt i länet och Region Gävleborg går från stabsläge till förstärkningsläge. 27 december inleds vaccinationerna mot covid-19 i Gävleborg. De första 200 efterlängttade vaccindoserna ges som planerat på äldreboenden i Bollnäs och Söderhamn.

Positivt resultat i december

I december summerades det ekonomiska resultatet till 457 mnkr. Det positiva utfallet berodde främst på riktade statsbidrag, låg kostnadsutveckling och realiserade vinster i pensionsmedelsförvaltningen.

Analys av året som gått

Ett annorlunda år

2020 har varit ett annorlunda år i Sverige, så även i Gävleborg. I länet, liksom i hela Sverige, har ökningen av både antalet bekräftade smittade och antal avlidna personer med covid-19 varit märkbar. Förutom den mänskliga tragedi som följt i spåren av pandemin har hälso- och sjukvården prövats hårt för att kunna ge vård till covid-19 patienter och minska på den allmänna smittspridningen.

Samhället har tvingats till anpassningar för att minska den allmänna smittspridningen, innefattande mer distansarbete, undervisning på distans, inställda idrottsevenemang och kulturevenemang och färre resor med kollektivtrafik. Rekommendationer om social distansering har drabbat många näringsidkare och fått ekonomiska effekter i form av ökade varsel och stigande arbetslöshet.

Till följd av pandemin har Region Gävleborg som organisation ställt om sin verksamhet.

Region Gävleborg ställer om – digitala lösningar och samarbeten

2020 var ett år när Region Gävleborg som organisation kunde ställa om för att möta behoven som pandemin medförde. En snabb anpassningsförmåga i kombination med en god samverkan har varit framgångsfaktorer för att Region Gävleborg kunde ställa om. Engagerade medarbetare och en organisation som kunde hitta nya lösningar i en svår situation var också viktiga faktorer.

Hälso- och sjukvården har tvingats att anpassa sin verksamhet för att kunna vårda smittade, minska smittspridning, men också för att kunna fortsätta att bedriva den vanliga akutvården. Antalet besök och planerad vård har minskat kraftigt på grund av den uppskalade infektions- och intensivvården och inställda planerade operationer. Det har skapats nya avdelningar på sjukhusen och närmare 400 medarbetare har tillfälligt bytt arbetsplats eller sysslor för att hjälpa covid-19-patienter, vilket också har bidragit till att minska antalet besök och planerad vård. Akutvården har kunnat bedrivas som vanligt, men en ansenlig del icke akuta operationer har fått flyttas fram.

400

medarbetare bytte 2020 tillfälligt arbetsplats eller sysslor för att hjälpa covid-19-patienter.

Det har funnits ett starkt engagemang hos medarbetarna inom Region Gävleborg för att anpassa sig och ställa om efter rådande omständigheter. Det kan ha handlat om att utföra sitt jobb på annan vårdenheter, på distans, ta sig an nya arbetsuppgifter än det man är van vid, leta skyddsutrustning från olika platser i världen eller att hjälpa till inom vården.

Verksamheterna inom Region Gävleborg har samarbetat på ett bra sätt för att lösa uppkomna problem under pandemin. Medarbetarna har hittat nya arbetsprocesser och möjligheter, som kan fördjupas efter pandemin. För att bara lyfta några exempel av alla samarbeten har hälso- och sjukvården samarbetat på ett bra sätt med fastighetsavdelningen för att smittsäkra lokaler, med X-trafik för att säkra transport av covid-19 patienter och med logistik och service för att se till att det finns skyddsutrustning åt personalen. Även samarbeten mellan kommuner, länsstyrelse och regioner har fördjupats under pandemin. Detta är något som stärker Region Gävleborg som organisation i att lösa sina uppdrag, samt förutsättningarna för en gynnsam utveckling av länet.

X-trafik är ett annat exempel på verksamhet som påverkats av pandemin. Rekommendationerna har varit att undvika kollektivtrafiken i möjligaste mån. Detta har fått stora konsekvenser för kollektivtrafiken i form av framför allt minskat antal resor med buss och tåg, och därmed även minskade intäkter. Dessutom har X-trafik behövt sätta in fler fordon, med färre antal passagerare,

för att minska smittspridningen. Det har också funnits ett behov av att skydda chaufförerna från smitta.

I spåren av pandemin har evenemang och föreställningar inom kulturen ställts in, vilket har lett till en viss kulturell verksamhet övergått till att bedrivas digitalt under ledning av Kultur Gävleborg. Kultur Gävleborg har även bidragit till att mildra de ekonomiska konsekvenserna av pandemin genom att dela ut ekonomiska bidrag till kulturföreningar i länet. Folkhögskolorna har ställt om sin verksamhet till att undervisa digitalt och deltagarna har på så sätt kunnat fullfölja sina utbildningar.

Utveckling under 2020

Inom flera områden har Region Gävleborgs medarbetare arbetat med att utveckla länet, trots att de samtidigt har varit tvungna att hantera pandemins konsekvenser. Några exempel är ett samarbete som inleddes i slutet av året mellan Region Gävleborg, Region Dalarna, Högskolan i Gävle och näringslivet i länet gällande en kraftsamling kring vätgas för att skapa en fossilfri industriproduktion, gröna transporter och stabila, regionala energisystem. Ett annat är arbetet med jämlikhetsutredningen som har fortsatt, men i anpassat format med digitala möten och seminarier.

Under 2020 har Region Gävleborg också haft en betydelsefull roll för att mildra de negativa ekonomiska konsekvenserna som uppstått i spåren av pandemin. Inom ramen för det regionala utvecklingsuppdraget har projekt påbörjats för att minska arbetslösheten och stödja näringslivets omställning. Arbetet med det långsiktiga regionala utvecklingsarbetet har fortsatt, vilket är viktigt för att göra länet mindre sårbart för kriser på sikt och öka förmågan till omställning.

Ljuspunkter

Pandemin har på många sätt varit utmanande för Region Gävleborgs medarbetare. Men framtiden har också ljuspunkter. Pandemin har gett lärdomar om att arbeta på nya sätt och utvecklat samarbeten. Digitaliseringen har tagit fart inom många områden, något som Region Gävleborg kommer kunna ha nytta av framåt.

Nu kommer Region Gävleborg att fortsätta att hantera pandemin, men också jobba med patientnära vård, se till att medborgarna på landsbygden ska få ta del av välfärdstjänster, samordna bredbandsutbyggnaden i länet, möta det kompetensbehov som företagen har och att hjälpa de kulturutövare som hamnat i kläm under pandemin. Förhoppningen är att 2021 kommer att bli ett omställningsår, där organisationen kan bygga vidare på de lärdomar som gjorts under 2020.

Det ekonomiska resultatet och den finansiella ställningen 2020 analyseras i förvaltningsberättelsen på sidan 60.

Region Gävleborgs uppdrag

Region Gävleborg sköter på demokratins och den kommunala självstyrelsens grund de angelägenheter som anges i bland annat kommunallagen. Region Gävleborg är huvudman för hälso- och sjukvården i Gävleborgs län.

Region Gävleborg leder det regionala utvecklingsarbetet för

en långsiktig och hållbar utveckling i länet inom verksamhetsområden som samhällsbyggnad, kompetensförsörjning, företagande, besöksnäring, kultur, folkbildning och folkhälsa.

Regionen ansvarar för all allmän kollektivtrafik i länet och har rollen som regional kollektivtrafikmyndighet.

Samhällsbygget

Politiska prioriteringar

Samhällsbygget är samlingsnamnet för Region Gävleborgs politiska inriktningar som är uppdelade i fyra områden för åren 2020–2022. De anger riktningen för Region Gävleborgs arbete.

MÅLOMRÅDE ARBETE OCH HÅLLBAR TILLVÄXT

MÅLOMRÅDE MILJÖANSVAR OCH HÅLLBAR UTVECKLING

MÅLOMRÅDE KUNSKAP OCH KULTUR

MÅLOMRÅDE VÄLFÄRD OCH TRYGGHET

Den politiska inriktningen styr arbetet

Den politiska inriktningen anger övergripande mål och riktlinjer för verksamheten i Region Gävleborg. Den ligger också till grund för budget och planering. Inriktningen består av fyra övergripande målområden: Arbete och hållbar tillväxt, Miljöansvar och hållbar utveckling, Kunskap och kultur samt Valfärd och trygghet.

Den budget som regionfullmäktige beslutar om varje år anger hur den politiska inriktningen ska förverkligas. Budgeten,

tillsammans med regionstyrelsens och nämndernas årsplaner, ligger till grund för Region Gävleborgs årliga arbete. Utifrån årsplanerna görs verksamhetsplaner som styr vilka aktiviteter som ska genomföras under året. Budget och årsplaner följs sedan upp i delårsrapport och årsredovisning.

Den här årsredovisningen redovisar hur arbetet med att fullfölja 2020 års budget har gått.

Målområde

Arbete och hållbar tillväxt

Målområdet Arbete och hållbar tillväxt innehåller delmålen Innovation och företagande, Infrastruktur, kollektivtrafik och digitalisering och En effektiv och kvalitetssäker sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess. Dessa delmål bidrar till måluppfyllelsen av målområdet Arbete och hållbar tillväxt.

Innovation och företagande

Den hållbara regionala tillväxtpolitiken ska möta framtidens och samtidens utmaningar genom investeringar, insatser och stöd till näringslivet på ett hållbart sätt. Syftet är att stärka förutsättningarna för företag att skapa, växa och exportera med bas i Gävleborgs län. Till stor del handlar det om att stärka entreprenörskap och innovationsklimat.

Infrastruktur, kollektivtrafik och digitalisering

Att ha en infrastruktur som fungerar och som går att lita på är en förutsättning för nya jobb, välbefinnande och minskad klimatpåverkan. En väl fungerande fysisk och digital infrastruktur är central för att människor ska ha möjlighet att leva, bo och verka i hela Gävleborg. En infrastruktur för hållbara transporter ger fler möjligheter att resa på sina villkor utan att tära på miljön.

En effektiv och kvalitetssäker sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess

Välfärdstjänsterna i Region Gävleborg ska bidra till invånarnas välbefinnande, men också främja ett högt arbetskraftsdeltagande. Region Gävleborg ska därför förebygga och förkorta sjukskrivningar för att främja människors återgång i arbete.

Satsningar inom Arbete och hållbar tillväxt

Det här är några av de satsningar som gjorts i Region Gävleborg inom målområdet Arbete och hållbar tillväxt 2020.

Framtagande av den regionala utvecklingsstrategin (RUS)

En ny regional utvecklingsstrategi för länet har arbetats fram under ledning av Region Gävleborg. Arbetet har skett i samarbete med en mängd olika aktörer, däribland kommuner, myndigheter, högskolor, näringsliv samt civilsamhällets organisationer. Under arbetets gång har dialogmöten om Gävleborgs framtid och behov genomförts. Dessutom har det varit möjligt för alla gävleborgare att bidra med synpunkter, via sociala medier och webb. På grund av coronautbrottet har de slutliga samråden och beslut av strategin försenats. Därför har det inte varit möjligt att besluta om den nya strategin under 2020.

Med den nya utvecklingsstrategin har ett tydligt styrdokument för det regionala utvecklingsarbetet tagits fram. Riktningen är att Region Gävleborg ska arbeta för en hållbar utveckling av attraktiva och tillgängliga platser, samhällsnyttig, cirkulär och biobaserad ekonomi, konkurrenskraftigt näringsliv och hållbar arbetsmarknad, hög kunskap och innovationsförmåga samt jämlikt och jämställt samhälle.

Hållbar elkraftsförsörjning

Under 2020 har frågan kring hållbar elkraftsförsörjning aktualiserats. För att kunna skapa förutsättningar för en mer fossilfri transportsektor behövs mer elkraft. Därför har Region Gävleborg varit med och skapat en regional samverkansarena "Arena elkraft Gävleborg". Syftet är att tillsammans öka förståelse och kunskap som tydliggör problem, brister och behov på kort och lång sikt, med målet att säkra förutsättningarna för hållbar och konkurrenskraftig elkraftförsörjning i hela länet.

En infrastruktur för framtiden

En välfungerande fysisk och digital infrastruktur är central för att människor ska ha möjlighet att leva, bo och verka i hela Gävleborg. Under 2020 har Region Gävleborg deltagit aktivt i samarbetet kring Botniska korridoren. Botniska korridoren är en viktig gränsöverskridande korridor i det europeiska stornätet för transporter som kopplar ihop Europa med det råvarurika norra Sverige, Norge och Finland där stora exportvärden skapas. I samarbetet ligger fokus på att stärka stråken för godstransporter till EU och övriga världen. Region Gävleborg ingår även i samarbeten som syftar till att stärka kapaciteten på Ostkustbanan för person- och godstransporter, där en enkelspårig bana skapar trafikproblem. Arbetet har nu resulterat i ett förslag på strategi för utbyggnad av dubbelspår på sträckan Gävle–Härnösand.

Region Gävleborg strävar efter en väl utbyggd digital infrastruktur, både fast och mobil. Inom bredbandsutbyggnaden har resultatet från bredbandskartläggningen för 2019 presenterats. Den visar att 90 procent av hushållen och 83 procent av företagen i Region Gävleborg har tillgång till minst 1 Gbit/sekund.

En pålitlig kollektivtrafik

En välfungerande kollektivtrafik är en förutsättning för en hållbar utveckling i hela Gävleborg. Under 2020 har fokus därför legat på att förbättra och utveckla tillgängligheten samt pålitligheten i tågtrafiken. Under 2020 har tågflottan inom Region Gävleborg förstärkts. Tre fordon från Upplands lokaltrafik har levererats, varav ett har lånats ut till Tåg i Bergslagen. Tågtrafiken har körts med god regelbundenhet, bortsett från banarbeten och SJ:s minskning av turer på grund av coronapandemin. Det har varit bra utfall på tågens punktlighet och underhåll har skett enligt plan.

Det storregionala samarbetet inom ÖMS

Sedan flera år tillbaka samarbetar länen i Östra Mellansverige (ÖMS). Syftet med samarbetet är att få till en gemensam samhällsplanering och utveckling. Under året har samverkan bland annat fokuserat på de större städernas roller, betydelse och samband för varandra och för utvecklingen inom östra Mellansverige. En annan fråga där ÖMS fungerat som funktionell samverkansarena har varit problemen inom elförsörjningen, där fokus framför allt handlat om effektbrist och kapaciteten i ledningarna. Båda områden har levererat kunskaper som tydliggjort brister och behov som arbetas vidare med regionalt och/eller storregionalt inom ÖMS.

Insatser för näringslivet under coronapandemin

Under året har Region Gävleborg, i samverkan med de kommunala näringslivsorganisationerna i länet, genomfört insatser kring företagsrådgivning. Bland annat har företag i Gävleborg fått utökade möjligheter till stöd i form av snabb rådgivning.

Region Gävleborg har avsatt 15 miljoner kronor till omställningsstöd för att hjälpa företag som drabbats extra hårt av coronapandemin.

Under 2020 har även rapporten "Coronas effekt på länets ekonomi" tagits fram. Det är en veckorapport med statistik och analys av läget i länet. Syfte är att förbättra, fördjupa och förstärka kunskapsläget kring coronavirusets konsekvenser för näringslivet och arbetsmarknaden.

Vill du veta mer?

Se måluppfyllelse för alla Region Gävleborgs mål i bilagan från sid 97 och framåt, samt en fördjupande analys för just detta mål på nästa sida.

Analys

Hur långt har Region Gävleborg kommit när det gäller att nå målen inom Arbete och hållbar tillväxt? Vad är nästa steg? Här är en övergripande analys.

Innovation och företagande

Under 2020 har det regionala utvecklingsarbetet handlat om att mildra de ekonomiska konsekvenserna som uppstått på grund av coronapandemin. Samtidigt har Region Gävleborg arbetat för att det långsiktiga utvecklingsarbetet inte ska tappa fart.

Region Gävleborg har beviljats medel från den europeiska regionala utvecklingsfonden för ett treårigt omställningsprojekt riktat till små och medelstora företag. Region Gävleborg bedömer att genom detta utvecklingsinitiativ blir näringslivet mer konkurrenskraftigt och gör att Gävleborg står bättre rustat för liknande eller andra oväntade händelser i framtiden.

En ny regional utvecklingsstrategi för länet har även arbetats fram under ledning av Region Gävleborg som ger ytterligare kraft och sammanhållning i det regionala utvecklingsarbetet. Ett indikatorbaserat uppföljningssystem har arbetats fram i samband med den nya regionala utvecklingsstrategin. Utöver att följa den regionala utvecklingen i länet bidrar den till att bryta ned och kontextualisera regeringens ”Nya mått på välbefinnande” utifrån de tre hållbarhetsdimensionerna ekonomisk, miljömässig och social hållbarhet.

Region Gävleborg bedömer att dessa satsningar är viktiga för att uppnå det långsiktiga målet med att stärka förutsättningar för näringslivets konkurrenskraft på ett hållbart sätt.

Infrastruktur, kollektivtrafik och digitalisering

Under 2020 har Region Gävleborg fortsatt sitt arbete med att utveckla infrastrukturen. Tillsammans med andra aktörer på lokal, regional, nationell och europeisk nivå har Region Gävleborg bedrivit ett aktivt arbete inom botniska korridorerna för att stärka stråken för godstransporter till EU och övriga världen. Utbyggnaden av dubbelspår på sträckan Gävle–Sundsvall är ett annat viktigt initiativ för stärkt transportkapacitet i länet.

Region Gävleborg har arbetat för att stärka kollektivtrafiken under 2020 så att den blir mer robust och kapacitetsstark. Tre nya

Reginatåg har exempelvis satts i trafik under året. Likaså har Region Gävleborg upphandlat ny stadstrafik i Gävle stad med 40 nya bussar som drivs med biogas.

Samtidigt har kollektivtrafiken stött på utmaningar under pandemin. Rekommendationerna har fokuserat på att på bästa sätt bidra till att motverka spridningen av covid-19 genom minskad risk för trängsel och avrådan från att åka kollektivt. Ett minskat resande har även blivit en följd av ökat distansarbete. Detta har i sin tur medfört att Region Gävleborg och trafikföretagen har tappat intäkter.

Region Gävleborg har fortsatt att arbeta med utbyggnaden av den digitala infrastrukturen i länet. Bland annat har finansieringen för bredbandsutbyggnaden säkrats. Tillgången till bredband är fortfarande högre i städerna än på landsbygden.

Region Gävleborg bedömer att ovanstående insatser har bidragit till, och kommer bidra till, att utveckla den fysiska och digitala infrastrukturen i länet, liksom att utveckla kollektivtrafiken, i enlighet med det politiska målet. Kortsiktigt har resenärer valt bort kollektivtrafiken under pandemin för minska risken för trängsel. Region Gävleborg anser därför, när resandet åter kan förväntas öka, att det blir viktigt att få resenärer att resa kollektivt framför att åka egen bil, eftersom kollektivt resande är ett klimatsmart alternativ för att kunna minska på koldioxidutsläppen. Vidare anser Region Gävleborg att det är angeläget att fortsätta med bredbandsutbyggnaden på landsbygden för att människor ska kunna bo och verka i alla delar av länet. Inte minst visar den ökade digitaliseringen under pandemin att bredbandsutbyggnaden är viktig, exempelvis för att människor ska kunna arbeta och studera på distans, samt kunna handla på nätet.

En effektiv och kvalitetssäker sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess

Det föregående året har visat behovet av att ha en effektiv och kvalitetssäker sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess i samband med pandemin. Pandemin har både lett till en ökad sjukfrånvaro och avhållsamhet från att gå till arbetsplatsen vid minsta förkylningssymptom. Arbetet med att säkerställa processen har handlat om att stödja cheferna i deras kortsiktiga arbete med arbetsmiljöfrågor som rör pandemin.

Trots att arbetet har varit inriktat på att hantera de kortsiktiga effekterna av pandemin, har den påbörjade utvecklingen av arbetet med rehabprocessen fortsatt under 2020. Arbetet med rehabteam har utökats. Rehabteam är när HR-specialist, HR-partner och läkare från företagshälsovården träffar chef för att föra dialog om enskilda rehabärenden. Syftet är att föra ärendet framåt i rehabiliteringsprocessen, något både medarbetare och arbetsgivare vinner på i längden.

Region Gävleborg bedömer att dessa insatser bidrar till att organisationen är på väg att uppnå sin målsättning om en effektiv och kvalitetssäker sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess.

Målområde

Miljöansvar och hållbar utveckling

Målområdet Miljöansvar och hållbar utveckling innehåller delmålen Attraktiva miljöer och tillgänglighet, Jämlik och jämställd hälsa, Omställning och miljö och Välfungerande och miljövänliga fastigheter. Dessa delmål bidrar till måluppfyllelsen av målområdet Miljöansvar och hållbar utveckling.

Attraktiva miljöer och tillgänglighet

Kommersiell och offentlig service behövs för att skapa miljöer där det är attraktivt att bo, arbeta och driva företag. Utan service, inga företag. Utan företag, ingen service. Region Gävleborg ska prioritera, bidra till samt främja tillgängligheten till kommersiell och viss offentlig service för företag och medborgare i länets serviceglada områden.

Jämlik och jämställd hälsa

Jämlik och jämställd hälsa är centrala områden för att länets invånare ska ha möjlighet att leva det liv de vill. Ett jämlikt Gävleborg är målet. Region Gävleborg ska arbeta för att minska klyftor mellan människor, mellan stad och landsbygd, samt mellan fattiga och rika områden.

Omställning och miljö

Region Gävleborg tar sig an uppgiften att klara klimatutmaningarna genom att modernisera Gävleborg och ställa om till ett fossilfritt län. En omställning ger bättre miljö, ökad livskvalitet och fler jobb – Gävleborg ska gå före i den gröna omställningen.

Välfungerande och miljövänliga fastigheter

Region Gävleborg har sjukhus, folkhögskolor, hälsocentraler och kontor i hela Gävleborg. Fastigheterna ska motsvara verksamhetens behov av funktionella lokaler på ett långsiktigt hållbart sätt. När utvecklingstakten i verksamheten ökar, ökar också kravet på flexibilitet i lokaler och fastighetsplaner. Region Gävleborgs fastigheter ska vara av god kvalitet med attraktiva och funktionella miljöer.

Satsningar inom Miljöansvar och hållbar utveckling

Det här är några av de satsningar som gjorts i Region Gävleborg inom målområdet Miljöansvar och hållbar utveckling 2020.

Miljöforum

Miljöforum Gävleborg är en plattform för samverkan inom miljöfrågor. Region Gävleborg driver samverkansplattformen där Länsstyrelsen Gävleborg, Högskolan i Gävle samt länets kommuner med flera deltar. Samverkan sker i särskilda arbetsgrupper med fokus på fossilfrihet, soler samt lärande för hållbar utveckling.

En hållbar energiproduktion

Under 2020 har webinarier om energibesparingar och soler anordnats. Temat har varit soler och fastighetsägare samt länsinvånare i Gävleborg har deltagit.

Under 2020 har Region Gävleborg även drivit en samverkansgrupp för soler. Syftet har varit att öka användandet av soler bland offentliga aktörer i länet. I samverkansgruppen deltar länets kommuner, energibolag, bostadsbolag, fastighetsbolag, Länsstyrelsen Gävleborg samt Högskolan i Gävle.

Satsningen på vätgasbussar

Den allmänna kollektivtrafiken i Gävleborg är sedan 2017 helt fossilfri. Bussarna drivs med biogas eller HVO medan tågen drivs med grön el. Som ett ytterligare steg för att minska kollektivtrafikens miljömässiga påverkan har Region Gävleborg beslutat att använda vätgas som drivmedel för två bränslecellsbusar i stadstrafiken i Sandviken. Bussarna är beställda och beräknad leverans är i slutet av 2021.

Jämlik och jämställd hälsa

Jämlikhetsutredningen är en satsning som ska ge en samlad beskrivning av skillnaderna i grundläggande livsvillkor mellan olika grupper i hela Gävleborgs län. Den ska även presentera en sammanställning av förslag till åtgärder för att minska skillnader i livsvillkor och hälsa mellan grupper.

Områden som analyseras i utredningen är framför allt olika gruppers ekonomi, arbete, utbildning, boende, hälsa, delaktighet och tillit. Fokus under året har varit fördjupande lokala orsaks- och åtgärdsanalyser i dialogform med en bredd av aktörer i länet.

Ett 40-tal dialoger har genomförts. Utredningen innebär ett omfattande analysarbete, där dessa dialoger blir en viktig del. Under hösten anordnade Region Gävleborg även ett webinarium kring utredningen. Företrädare från Region Gävleborg samt regionala och nationella aktörer deltog i samtal om hur vi i samverkan ska ta tillvara på utredningens resultat och hitta åtgärder för att göra skillnad och uppnå ett mer jämlikt Gävleborg.

Region Gävleborg fortsätter sitt arbete med sociala investeringar. Syftet är att bidra till att olika aktörer i länet utvecklar nya hälsofrämjande och förebyggande arbets sätt. Under 2020 har arbetet bland annat fokuserat på att öka den fysiska aktiviteten hos äldre för att uppnå bättre hälsa, ökat välmående och på så sätt minska antalet fallolyckor. I en annan insats har logopederna, tillsammans med föräldrar, fått möjligheten att arbeta med högläsning som behandling för barn med språkstörningar.

Vill du veta mer?

Se måluppfyllelse för alla Region Gävleborgs mål i bilagan från sid 97 och framåt, samt en fördjupande analys för just detta mål på nästa sida.

Analys

Hur långt har Region Gävleborg kommit när det gäller att nå målen inom Miljöansvar och hållbar utveckling? Vad är nästa steg? Här är en övergripande analys.

Attraktiva miljöer och tillgänglighet

Under året har Region Gävleborg utökat möjligheten för länets kommuner att söka stöd för att skicka dagligvaror till hushåll. Denna utökade möjlighet har uppstått som en följd av pandemin. Utökningen omfattar personer som tillhör riskgrupper. Detta i sig bidrar till att utveckla tillgång till kommersiell service i länet.

Trots de akuta behoven som har uppstått för att minska trängsel i kollektivtrafiken, har utvecklingsarbetet för att utveckla tillgängligheten i länet fortsatt. En insats har exempelvis handlat om att bygga ut närtrafiken, det vill säga kollektivtrafik för den som vill åka mellan landsbygd och tätort, i hela länet. En annan insats har varit att inkludera tillgänglighetsperspektivet i upphandlingarna av taxitrafik, landsbygdstrafiken i Gästrikland med buss och upphandling av nytt bokningssystem för beställningsresor.

Region Gävleborg har ett fokus på att hela länet ska leva och utvecklas. Region Gävleborg anser att attraktiviteten utvecklas i länet som en följd av insatser för att förbättra tillgängligheten av kommersiell service och kollektivtrafiken.

Jämlik och jämställd hälsa

Under 2020 har arbetet fortsatt med den jämlikhetsutredning som startade 2019. Syftet med jämlikhetsutredningen är att ta fram ett kunskapsunderlag om ojämlikheten i länet. Arbetet har kretsat kring att föra dialoger med olika aktörer med relevans för ojämlikhet i länet. Redan innan krisen hade Gävleborgs län en hög arbetslöshet och en hög andel av arbetskraften som stod långt från arbetsmarknaden. På många sätt har pandemin gjort det än mer angeläget att förstå orsaker till ojämlikheten och identifiera åtgärder för att minska ojämlikheten i länet, eftersom kriser tenderar att öka ojämlikheten och drabba redan utsatta grupper.

Utöver arbetet med att öka kunskap om ojämlikhet har Region Gävleborg bidragit med att stärka jämlik och jämställd hälsa genom att fortsätta arbetet med sociala investeringar.

Arbetet med sociala investeringar handlar om att utveckla och testa nya arbetssätt som förebygger ohälsa och bidrar till mer jämlik hälsa. Den första sociala investeringen, som beviljades 2018, har under 2020 avslutats och utvärderats. Det har även tagits beslut om att starta upp en ny investering.

Region Gävleborg bedömer att den pågående pandemin har ökat relevansen av att slutföra den pågående Jämlikhetsutredningen och att återuppta de sociala investeringar som pausats under pandemin för att uppnå ett jämlikt och jämställt Gävleborg.

Omställning och miljö

Region Gävleborg har under året fortsatt med att vara en ledande aktör i att ställa om Gävleborgs län till ett fossilfritt län, trots de akuta utmaningar som pandemin har fört med sig. Region Gävleborg har lett en samverkansgrupp, där flertalet av länets kommuner, energibolag, bostadsbolag, fastighetsbolag, länsstyrelsen och högskolan ingår. Att ett flertal aktörer är involverade bidrar till

ett gemensamt engagemang och därmed att omställningen blir långsiktigt hållbar. Region Gävleborg anser att samverkan och kraftsamling är viktiga faktorer för att fortsätta ställa om länet och minska miljöpåverkan.

Även Region Gävleborgs långsiktiga interna utvecklingsarbete har fokuserat på att ställa om miljöarbetet och minska klimatpåverkan. Mer information om detta hittar du på sid 31. Region Gävleborgs verksamheter kommer att få möjlighet att arbeta med miljöfrågorna utifrån nya mål som kräver ständig förbättring. Hållbarhetsredovisningen som tas fram mäter dessutom olika aspekter av hållbarhet, och de indikatorer som utvecklas knyter an till regeringens ”Nya mått på västånd”. Region Gävleborg ser att framtagandet av dessa styrdokument blir viktiga verktyg för att verksamheterna ska kunna ställa om och arbeta mer hållbart.

Välfungerande och miljövänliga fastigheter

Trots pandemin har Region Gävleborg fortsatt det långsiktiga arbetet med att utveckla välfungerande och miljövänliga fastigheter. Arbetet med Framtidsbygget har pågått under året, bland annat har en process påbörjats för att se över hur vårdens lokaler nyttjas i dag. Dessutom har en utredning tillsatts som gjort en översyn av Framtidsbyggets status och kommit med förslag på hur processens långsiktiga arbete kan fortskrida. Enligt plan har också byggnationerna av hus 07 och 08 i Hudiksvall kommit igång. Precis innan jul blev det klart med tilldelning av entreprenör för system, bygghandling och genomförande för hus 22 i Hudiksvall.

Region Gävleborg bedömer att det framöver blir viktigt att anpassa byggplanen enligt den rådande situationen i hälso- och sjukvården för att processen med Framtidsbygget ska kunna fortsätta och slutföras.

Målområde

Kunskap och kultur

Målområdet Kunskap och kultur innehåller delmålen Kultur för alla – i hela länet, Kompetensförsörjning och matchning, Kunskap, kompetens och arbete – en förutsättning för jämlikhet och Forskning och innovation. Dessa delmål bidrar till måluppfyllelsen av målområdet Kunskap och kultur.

Kultur för alla – i hela länet

För att konsten ska få möjlighet att spela en större roll i såväl samhället som i människors liv måste kulturpolitiken vara aktiv och skapa förutsättningar för kultur som både underhåller och roar men också provocerar, retar och upprör. Förutsättningarna för såväl det lekfulla, spontana planet som den professionella nivån ska både främjas och skapas. Region Gävleborg ska främja likvärdiga förutsättningar för kulturlivet och göra det tillgängligt för alla i hela länet. Det är det allmännas ansvar att alla ska ha tillgång till högklassig och professionellt framställd kultur och möjlighet att själva utöva olika former av kultur. Detta gäller särskilt i ett samhälle som värnar alla människors lika möjligheter till ett gott liv och där ingen människas livsval ska inskränkas på grund av ekonomi, kön, etnicitet eller andra former av diskriminering.

Kompetensförsörjning och matchning

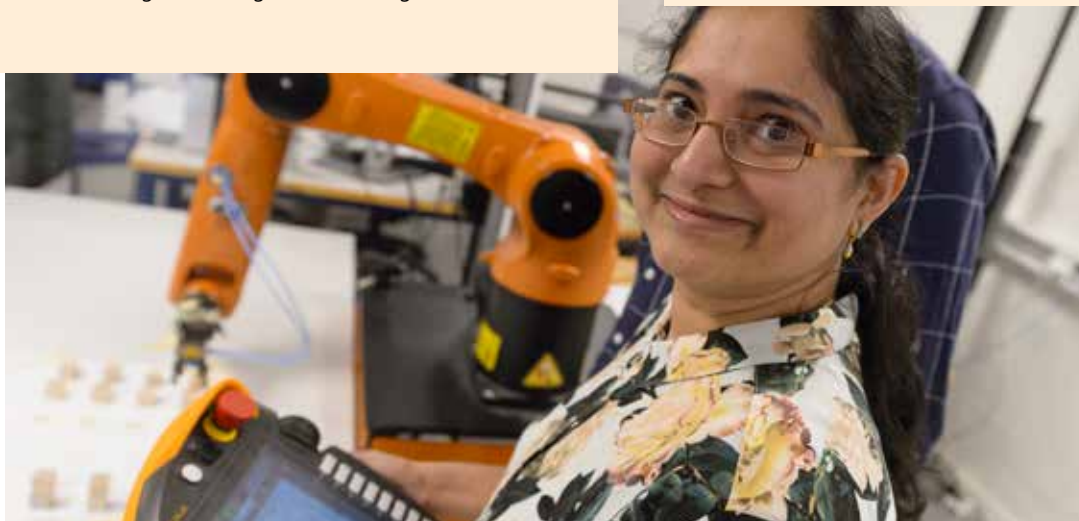
Sambanden mellan hållbar tillväxt, sysselsättning, skattekraft och välfärd gör kompetensförsörjning och matchning till ett prioriterat område för Region Gävleborg. Utmaningarna som finns i Gävleborgs län liknar mycket generella utmaningar i riket, exempelvis arbetskraftsbristen och den höga arbetslöshetsnivån bland ungdomar och utrikesfödda. Den demografiska utvecklingen med ökande andel äldre är också en utmaning som länet delar med många andra län. Länet har relativt låg utbildningsnivå och hög arbetslöshet.

Kunskap, kompetens och arbete – en förutsättning för jämlikhet

Om jämlikhet i livsvillkor och därigenom också i hälsa och tillit ska kunna uppnås är arbetslösheten ett av de stora problemen som måste hanteras. Arbetslöshet är ojämlikhet. Arbetslösa löper en betydligt högre risk för ohälsa och för tidig död. Det är inte bara längden på arbetslösheten som påverkar hälsan. Även när i livet en person är arbetslös, är av betydelse. De som är arbetslösa i känsliga perioder, som till exempel i ungdomsåren, kan fortfarande vara påverkade efter tio till tjugo år. De löper till exempel högre risk att drabbas av ångest eller depression. Ungdomar och särskilt de som saknar gymnasiebetyg är en prioriterad grupp.

Forskning och innovation

För att kunna svara upp mot framtidens krav är det angeläget att de metoder som används är vetenskapligt utvärderade, med bevisad effekt. Kunskapsgenerering är därför en viktig uppgift för Region Gävleborg. Region Gävleborg ska medverka vid planering, finansiering och genomförande av kliniskt forskningsarbete, folkhälsovetenskaplig forskning samt forskning som bidrar till främjande av regional utveckling. Detta för att bibehålla och öka kompetens och kunskap i verksamheterna men också för att vara en attraktiv arbetsgivare.

Satsningar inom Kunskap och kultur

Det här är några av de satsningar som gjorts i Region Gävleborg inom målområdet Kunskap och kultur 2020.

Gestalta samtiden – Corona

Under 2020 har totalt 67 särskilda uppdrag till kulturskapare godkänts med uppdraget att gestalta och reflektera över samtiden utifrån respektive konstområde. Kulturskaparna har drabbats hårt på grund av brist på arbetstillfällen. Många kulturarrangemang har ställts in och flyttats fram på grund av pandemin. Men en del verksamhet har styrts om till digitala kanaler med live-streaming, inspelade program eller visningar.

Anpassningar inom Kunskap och kultur med anledning av coronapandemin

Kultursektorn har drabbats hårt av pandemin under 2020. Mycket verksamhet har ställts in, viss verksamhet har genomförts digitalt och en del har flyttats fram. Det innebär att målet för produktion inte uppnåtts då det har genomförts 332 scenkonstaktiviteter mot planerade 470.

Under hela året har verksamheten haft beredskap för snabba ändringar. Scenkonstföreställningar har livestreamats, barnkulturutbud har spelats in och tillgängliggjorts via Region Gävleborgs webb. Årets planerade Kulturting, som skulle ägt rum i Delsbo, blev en podd och även annan verksamhet och projekt har tillgängliggjorts i poddformat.

För att stötta kulturlivet, och kunna bedriva verksamhet på annat sätt, har kulturskapare kunna söka medel till att utföra särskilda uppdrag. Det har även genomförts en utlysning till arrangerande föreningar. Totalt har 67 uppdrag till kulturskapare och 19 föreningar getts, ett stöd som Region Gävleborg var först i landet med att dela ut. Kulturskaparna har skildrat pandemitiden utifrån sina respektive uttrycksformer.

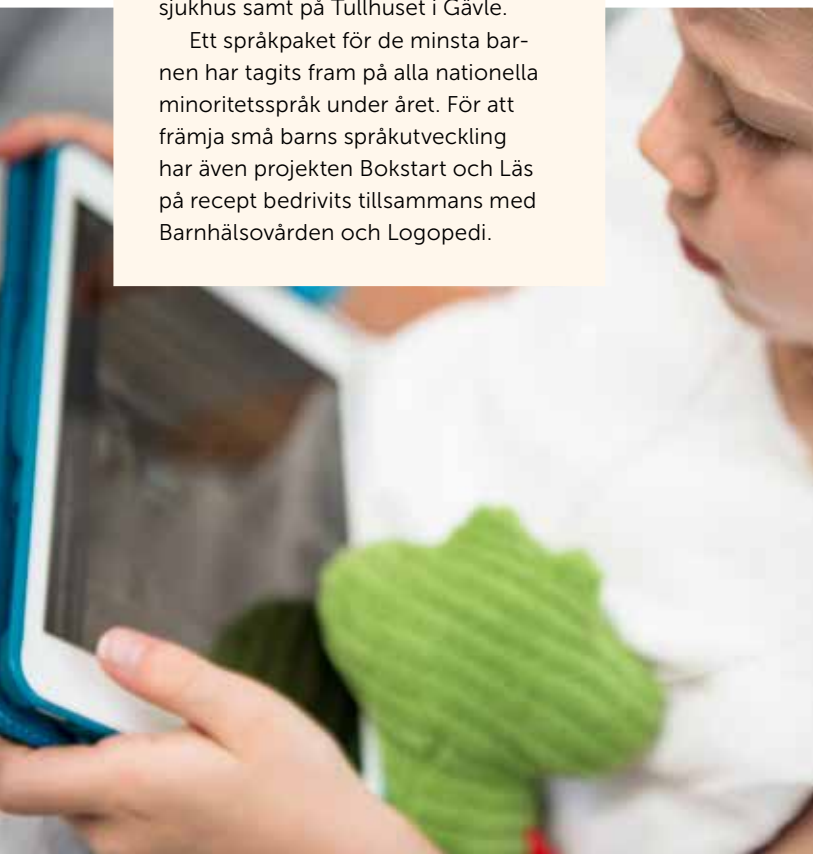
Filmverksamheten har köpt visningstid av biograferna och scenkonstverksamheten har anpassat överenskommelser och utbetalningar till artister.

Kultur för alla - i hela länet

Kultimera är ett samarbete mellan de kulturaktörer som har ett regionalt uppdrag. Under 2020 har Kultimera lanserat en helt ny webbplatsform. På den kan personer som arbetar med barn och unga i Gävleborg läsa mer om Kultimeras utbud. De första utbudsdagarna genomfördes digitalt under våren. Samarbetet har inneburit dialoger, gemensam planering och uppföljning. Samarbetsgruppen för Kultimera förfogar över en gemensam utvecklingspott och ett transportbidrag för skolorna har tillkommit.

Konstsamlingsverksamheten har arbetat i aktuella byggprojekt och installerat konst bland annat på Hälsans hus i Hudiksvall, en kulvert på Gävle sjukhus samt på Tullhuset i Gävle.

Ett språkpaket för de minsta barnen har tagits fram på alla nationella minoritetsspråk under året. För att främja små barns språkutveckling har även projekten Bokstart och Läs på recept bedrivits tillsammans med Barnhälsovården och Logopedi.

Kompetens- försörjning och arbete

Under 2020 har Region Gävleborg arbetat med Semaforen. Semaforen drivs av Region Gävleborg och är ett samarbete mellan Region Gävleborg, arbetsförmedlingen och länets kommuner. Semaforen arbetar med att prioritera vilka bristyrken som är mest akuta att lösa. Under perioden har tre workshops anordnats i syfte att prioritera 2020 års strategiska bristyrken.

Bristyrkena är fastställda och varje strategiskt bristyrke har en fastställd handlingsplan med konkreta åtgärder. Fem branschträffar har genomförts.

Många har sökt utbildningsföretagens yrkeshögskoleutbildningar och antalet tillgängliga utbildningar ökar kontinuerligt för länets befolkning.

Tillsammans med länets kommuner har det bedrivits ett antal projekt som syftar till stödja och stimulera till minskad arbetslöshet, ökad sysselsättning och en högre utbildningsnivå. Inom ramen för de projekt som bedrivits har 229 individer startat en åtgärd, och av de som avslutat en åtgärd har 51 procent gått till studier eller arbete.

Vill du veta mer?

Se måluppfyllelse för alla Region Gävleborgs mål i bilagan från sid 97 och framåt, samt en fördjupande analys för just detta mål på nästa sida.

Analys

Hur långt har Region Gävleborg kommit när det gäller att nå målen inom Kunskap och kultur? Vad är nästa steg? Här är en övergripande analys.

Kultur för alla – i hela länet

Kultursektorn har drabbats hårt av pandemin. Många planerade aktiviteter på plats, främst de inom scenkonst, har ställts in för att förhindra smittspridning. Trots svårigheter att ordna aktiviteter med publik har Region Gävleborg satsat på kulturen genom att påskynda olika digitala lösningar. Läs mer om detta på sid 22. De inställda fysiska arrangemangen har inneburit att länets kulturföreningar har tappat intäkter. Region Gävleborg har därför gett utökade ekonomiska stöd till kulturföreningar i länet för att mildra de negativa ekonomiska effekterna av pandemin.

Region Gävleborg ser en utmaning i att kultursektorn har drabbats hårt av den pågående pandemin, svårigheter att anordna och planera evenemang. Enligt Region Gävleborg blir det därför viktigt att följa kultursektorns utveckling och att stötta med nödvändiga åtgärder.

Kompetensförsörjning och matchning

Under 2020 har kompetensförsörjningsarbetet präglats av de ekonomiska effekter som coronapandemin har medfört. Arbetslösheten har ökat markant och även inom yrken som kan bli bristyrken på längre sikt har personal sagts upp. Utöver det har över 10 procent av alla anställda i länet berörts av beslut om korttidsarbete. Bedömningen hittills är att dessa effekter kommer att vara kortvariga för de flesta branscher/yrken. De anställda som har förlorat sina arbeten står relativt nära arbetsmarknaden.

Gävleborgs län har under en lång tid haft problem med att matcha inskrivna arbetslösa mot lediga jobb, vilket beror på att delar av arbetskraften saknar kompetens som leder till arbete. Under 2020 har Region Gävleborg därför fortsatt sitt långsiktiga

utvecklingsarbete med att förbättra matchning på arbetsmarknaden inom ramen för det som kallas Semaforen. Det har handlat om workshops för att identifiera bristyrken i länet som sedan har varit utgångspunkt för att skapa en handlingsplan inom varje strategiskt bristyrke (mer om Semaforen kan du läsa på sid 23). Andra delar av att förbättra matchningen har handlat om att utveckla vägledningen för få till fler informerade studieval. Region Gävleborg har bland annat varit med och anordnat en arbetsmarknadsdag för studievägledare.

Region Gävleborg bedömer att arbetet med arbetsmarknads- och utbildningsrelaterade insatser, såsom Semaforen, på sikt kommer att leda till en förbättrad matchning på arbetsmarknaden.

Kunskap, kompetens och arbete – en förutsättning för jämlikhet

Under 2020 har Region Gävleborg tillsammans med länets kommuner bedrivit flera projekt för att minska arbetslösheten, öka sysselsättningen och höja utbildningsnivån. Dessa projekt har bedrivits i samverkan med länets kommuner. Projekten har bidragit till att mildra de kortsiktiga ekonomiska effekterna av covid-19, samtidigt som det stärker länets långsiktiga förmåga att uppnå jämlika livsvillkor i länet.

Region Gävleborg har under året arbetat med fortbildningar för att höja den digitala kompetensen hos bibliotekspersonalen, för att de ska kunna stötta invånarna i länet med att förstå och använda digitala verktyg och tjänster. Arbetet med att öka den digitala kunskapen och kompetensen inom dessa områden bedömer Region Gävleborg är långsiktigt viktigt för att åstadkomma ett jämlikt samhälle.

Antalet sökande till höstens utbildningar vid Region Gävleborgs folkhögskolor har varit högt. Två nya kurser har startats, Guideutbildning vid Forsa folkhögskola och Lärarassistentutbildning vid Västerbergs folkhögskola. Båda kurserna hade ett stort antal sökande och fyllde alla platser. Dessa utbildningar är viktiga för att kunna öka kompetensen i länet. Folkhögskolorna har samtidigt varit tvungna att ställa om från undervisning på plats till undervisning på distans under pandemin för att förhindra fortsatt smittspridning. Region Gävleborg ser en risk i att undervisningen inte kan bedrivas under normala former. Detta riskerar att påverka undervisningskvaliteten negativt. Det blir därför viktigt att följa kvaliteten på undervisningen, så att länets folkhögskolor blir ett fortsatt attraktivt utbildningsalternativ, med hög kvalitet på undervisningen.

Forskning och innovation

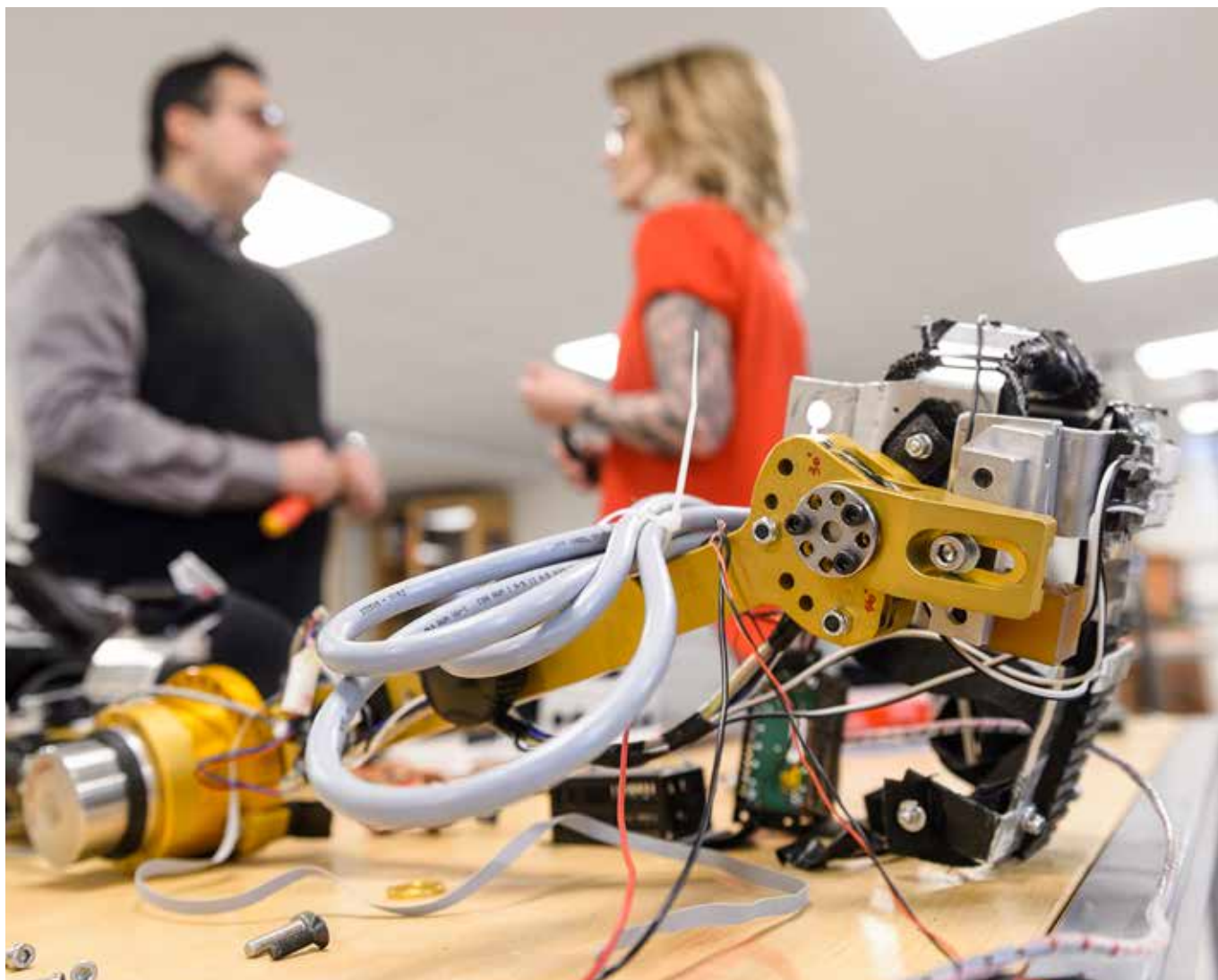
Under 2020 har Region Gävleborgs långsiktiga satsning på forskning och innovation fortsatt. I samverkan med Högskolan i Gävle har det förberetts för en gemensam forskarskola, vilket är en ny forskningsmiljö med fokus på hållbart och hälsofrämjande arbete. Denna nya forskningsmiljö har betydelse för flera pågående och

framtida satsningar inom Region Gävleborgs verksamheter, såsom exempelvis arbetet kring hållbart och inkluderande arbetsliv samt hållbar regional utveckling.

Region Gävleborg beviljar forskningstid inom tjänstgöring till medarbetare som är disputerade, alternativt går forskarutbildning i sin tjänst. Under 2020 fanns det omkring 100 forskningsaktiva medarbetare i Region Gävleborg. Många forskningsaktiva medarbetare bidrar till att ny kunskap tas fram, samt till att öka kompetens hos personalen och inom verksamheterna. Det bidrar också till att stärka Region Gävleborg som en attraktiv arbetsgivare.

Region Gävleborg har även bidragit till forskning och ny kunskap om covid-19. Dels har en intervjustudie kring hur äldre i hemmet påverkades av pandemin genomförts av FoU Välfärd, och dels har en studie av funktionsnivån hos patienter som är inlagda på sjukhus påbörjats. Exempel på innovation är uppbyggnad av digital plattform för vård, inom vilket ett forskningsprojekt för uppföljning har planerats.

Region Gävleborg bedömer att dessa satsningar leder till att forskningen fortsatt bidrar till att utveckla verksamheterna och länet.

Målområde

Välfärd och trygghet

Målområdet Välfärd och trygghet innehåller delmålen Sjukvård ur patientens perspektiv, Tillgängligare sjukvård, Jämlik och jämställd hälso- och sjukvård, God och nära vård, Samverkan och En hälsofrämjande arbetsmiljö. Dessa delmål bidrar till måluppfyllelsen av målområdet Välfärd och trygghet.

Sjukvård ur patientens perspektiv

Hälso- och sjukvården ska vara anpassad efter patienternas behov och behovens storlek ska styra vårdens prioriteringar. Vården ska vara samordnad och tillgodose patientens behov av kontinuitet. Patienten ska också ges möjlighet att delta i beslut om vård och behandling. Detta är grunden i en sjukvård ur patientens perspektiv.

Tillgängligare vård

Tillgänglighet är en av de viktigaste kvalitets- och jämlikhetsaspekterna för hälso- och sjukvården. Att vården ska vara tillgänglig framhålls i hälso- och sjukvårdslagen och är av stor vikt för patienternas förtroende för, och nöjdhet, med vården. En tillgänglig vård innebär bland annat en vård som är lätt att nå och som ges i rimlig tid. Väntetiderna till vården innebär en fortsatt utmaning för hälso- och sjukvård i länet. God tillgänglighet förutsätter balans mellan befolkningens efterfrågan och sjukvårdens kapacitet och är därmed en fråga om prioritering utifrån behov, inte den enskildes ekonomiska och sociala förutsättningar.

Jämlik och jämställd sjuk- och hälsovård

Folkhälsa är ett uttryck för befolkningens hälsotillstånd som tar hänsyn till såväl nivå som fördelning av hälsan. Folkhälsa handlar inte enbart om att befolkningens hälsa bör vara så bra som möjligt. Det handlar även om att hälsan i befolkningen bör vara så jämnt fördelad som möjligt, det vill säga att det inte förekommer strukturella skillnader i dödlighet och sjuklighet mellan olika grupper.

God och nära vård

Utvecklingsarbetet i Region Gävleborg ska styra över vården mer mot primärvård, vården ska ges nära länsbefolkningen och i huvudsak som öppenvård. Primärvården ska vara den första kontakten med sjukvården. Integrationen mellan primärvården och sjukhusvården ska förstärkas och utvecklas. Omställningen av vården i Region Gävleborg ska ha stöd i de statliga utredningarna på området och innebära samverkan mellan primärvårdens offentliga och privata aktörer, slutenvård och kommunal vård med fokus på vanligt förekommande sjukdomar och ofta förekommande insatser. Utvecklingen av den nära vården är en prioriterad uppgift i Region Gävleborg.

Samverkan

För att bedriva en god hälso- och sjukvård och för att medverka till att förbättra människors hälsa måste Region Gävleborg samverka med andra aktörer. För sjukvården utgör samverkan med kommunerna, privata vårdgivare, Uppsala-Örebro sjukvårdsregion samt staten, i form av Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen, centrala fora för att utveckla verksamheten.

En hälsofrämjande arbetsmiljö

Hälso- och sjukvården är en stor arbetsgivare som har individers och befolkningens hälsa som sitt huvuduppdrag. För att vara trovärdig i detta uppdrag måste Region Gävleborg vara en förebild för andra genom att ge sina anställda en bra arbetsmiljö. I en bra arbetsmiljö ingår möjligheter för vårdprofessionerna att öka sin kompetens och förutsättningar till att medverka i utvecklingen av hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande insatser.

Satsningar inom Välfärd och trygghet

Det här är några av de satsningar som gjorts i Region Gävleborg inom målområdet Välfärd och trygghet 2020.

Samverkan

Pandemin har visat på betydelsen av bra samverkan med kommunerna, vilka har stärkts och utvecklats under året. Nya forum för dialog och samverkan har skapats. En tidigare stabil samverkan har möjliggjort flexibla lösningar på nya problem. Även inom Region Gävleborg samt mot andra statliga myndigheter har samverkan haft en avgörande betydelse för hur en mycket påfrestande situation ändå har kunnat hanteras.

Digitalisering som en del av God och nära vård

Satsningen på God och nära vård i Gävleborg har behövt ske i långsammare takt, eftersom Region Gävleborg har varit tvungen att frigöra resurser till vården. Dock har arbete med att skapa den digitala plattformen som möjliggör framtidens vårdmöten fortsatt, med en klar ambition om att ta plattformen i drift till hösten 2021.

Alla ledningsgrupper inom Hälso- och sjukvården har under hösten deltagit i fortsatt dialog kring god och nära vård. Fokus har bland annat legat på förankring och förberedelser för de nya arbetssätt som kan kopplas till så kallade digitala vårdmöten.

Anpassningar inom välfärd och trygghet med anledning av coronapandemin

I samband med första vågen av smittspridning anpassades vården för att kunna ta hand om ett stort antal patienter i behov av ineliggande vård. Intensivvården skalades upp och primärvården införde luftvägsmottagningar för att säkra upp smittsäkra flöden.

Planerade operationer har behövt ställas in, men under andra vågen har ändå sjukvården lyckats bibehålla en ansevärd produktion till trots för den enorma merbelastning som pandemin fört med sig.

Den digitala plattform som upphandlats har använts aktivt för att delvis informera om covid-19, men också för bokning av tider för egenprovtagning gällande infektion av covid-19, samt tester för att påvisa om man har antikroppar efter genomgången infektion.

Tydlig och trovärdig information till allmänheten har varit ett viktigt område sedan pandemins start, vilket skett genom såväl traditionella kanaler som via webbsända presskonferenser, sociala medier och internet. Region Gävleborgs utvärdering kring informationshanteringen visar att arbetet har varit framgångsrikt.

Under senare delen av året har hälso- och sjukvården också arbetat intensivt med förberedelser inför vaccination mot covid-19 och det som beskrivs som den största vaccinationsinsats som genomförts i Sverige.

Vill du veta mer?

Se måluppfyllelse för alla Region Gävleborgs mål i bilagan från sid 97 och framåt, samt en fördjupande analys för just detta mål på nästa sida.

Analys

Hur långt har Region Gävleborg kommit när det gäller att nå målen inom Valfärd och trygghet? Vad är nästa steg? Här är en övergripande analys av läget.

Sjukvård ur patientens perspektiv

Hälso- och sjukvården i Region Gävleborg har blivit hårt pressad av att hantera covid-19. I samband med första vågen under pandemin anpassades vården för att ta hand om ett stort antal patienter som var i behov av inläggande vård. Antalet besök och planerad vård har minskat kraftigt på grund av den uppskaldade infektions- och intensivvården. Planerade operationer har ställts in och behovet av att omfördela personal har ökat. Under andra vågen av pandemin har ändå hälso- och sjukvården lyckats bibehålla en anseelig produktion, trots den enorma merbelastning som pandemin har fört med sig.

Region Gävleborg bedömer att en utmaning för hälso- och sjukvården blir att återuppta ordinarie verksamhet fullt ut och att arbeta bort uppskjuten vård som uppstått under pandemin, det vill säga patienternas behov av planerad vård som ställts in eller skjutits upp.

Tillgängligare sjukvård

Covid-19 har fått effekten att andelen patienter som har väntat 90 dagar eller mer på ett första besök eller en operation/åtgärd inom den specialiserade vården har ökat. Andelen som väntat mer än 90 dagar på ett första besök var vid utgången av året 35 procent, vilket var två procentenheter mer än vid utgången av 2019. Andelen som väntat mer än 90 dagar på operation eller åtgärd var också vid utgången av 2020 50 procent, vilket var 16 procentenheter mer än vid samma tidpunkt föregående år.

Vårdgarantin inom primärvården, det vill säga nybesök inom tre dagar till legitimerad personal, har under 2020 varit lägre i Region Gävleborg än snittet i riket. Efter sommaren har tillgängligheten legat på en högre nivå än motsvarande siffra under våren, men däremot har snittet för tillgängligheten varit lägre i Region Gävleborg än i riket. Trots detta uppger 87,9 procent i den Nationella patientenkäten för 2020 att de fick besöka en hälsocentral i rimlig tid, vilket är lite mer fyra procentenheter högre än för riket.

Region Gävleborg ser det som viktigt att tillgängliggöra vård när situationen medger det.

Jämlik och jämställd hälso- och sjukvård

Den pågående pandemin har påverkat Region Gävleborgs långsiktiga utvecklingsarbete om att utveckla en jämlik och jämställd hälso- och sjukvård. På nationell nivå har arbetet med kunskapsstyrning (utveckla, samordna, sprida och använda bästa möjliga kunskap) pausats på obestämd tid för att frigöra resurser till vården. I och med detta beslut har Region Gävleborgs arbete med kunskapsstyrning behövt omprioriteras, men det återupptas när situationen tillåter.

God och nära vård

Satsningen på God och Nära vård i Gävleborg har behövt ske i långsammare takt under pandemin, för att frigöra resurser till vården. Arbetet med att skapa den digitala plattformen som möjliggör framtidens vårdmöten har fortsatt under året. I samband med belastningen som pandemins andra våg innebar för vården var det nödvändigt att flytta fram införande till hösten 2021. Trots att det har dröjt med införandet av den digitala plattformen i vården har den digitala plattform som upphandlats använts aktivt, bland annat för att informera medborgarna om covid-19.

Region Gävleborg bedömer att det är angeläget att återuppta arbetet med God och nära vård, när situationen tillåter detta.

Samverkan

Pandemin har visat på betydelsen av att samverka med kommunerna. Utvecklingen har haft ett tydligt fokus på patientens bästa och en effektiv användning av vårdens resurser. Den nära och kontinuerliga dialogen med kommunernas medicinskt ansvariga sjuksköterskor, där chefsläkarna haft en aktiv roll, har varit värdefull. Även inom Region Gävleborg, liksom mot andra statliga

myndigheter, har samverkan haft en avgörande betydelse för att hantera en mycket påfrestande situation som uppstått under pandemin. Den särskilda sjukvårdsledningen har haft ett nära samarbete med andra interna verksamheter som Logistik och Service, Fastighet, Inköp, IT, Bemanningenheten och X-trafik. De tre sjukhusen i Region Gävleborg har även samarbetat kring patienter med ett fokus på patientens bästa och en effektiv användning av hela vårdens resurser.

Region Gävleborg anser att den samverkan som har utvecklats under pandemin är viktig att ta tillvara på även efter pandemin. De lärdomar som dras möjliggör för en effektiv användning av vårdens resurser.

En hälsofrämjande arbetsmiljö

Året 2020 har på många sätt varit ett prövande år när det gäller medarbetarnas arbetsmiljö. Den omfattande omställningen av vården för att kunna ta hand om patienter med covid-19 har dels inneburit att 400 medarbetare har bytt arbetsuppgifter och dels en enorm arbetsbelastning för medarbetare. Det har varit både en psykisk press, men också en fysisk: att exempelvis jobba med skyddsutrustning. För andra medarbetare, som inte jobbar fysiskt

med patienter, har pandemin medfört en ökad grad av distansarbete och anpassad arbetssituation för att förhindra smittspridning.

Insatser för att förbättra arbetsmiljön har handlat om att HR-partners har gett kontinuerligt stöd i arbetsmiljöfrågor till chefer utifrån behov och att stötta dem i att genomföra riskbedömningar tillsammans med skyddsombud.

Det långsiktiga förändringsarbetet inom arbetsmiljö har till stor del stannat upp under pandemin. Flera utbildningar inom arbetsmiljö har ställts in. Vissa utbildningar inom arbetsmiljö har däremot kunnat genomföras digitalt under slutet av året. Det systematiska arbetsmiljöarbetet har också digitaliserats under året. Numera finns det en digital modul som stödjer chefer i att uppfylla de lagkrav som finns inom arbetsmiljöområdet. Det bidrar till att skapa ett enhetligt sätt att arbeta med arbetsmiljöfrågor. Region Gävleborg har även beslutat om en satsning på löner och ännu bättre förmåner för sina medarbetare i form av bland annat engångssatsning på ledighet och höjt friskvårdsbidrag. Region Gävleborg anser att dessa satsningar gör att det kortsiktigt skapas bättre arbetsmiljö och arbetsvillkor för medarbetarna. Detta leder på lång sikt till att Region Gävleborg blir en fortsatt attraktiv arbetsgivare.

Region Gävleborg och Agenda 2030

FN:s Agenda 2030 och de 17 globala målen handlar om att utrota fattigdom och hunger, förverkliga de mänskliga rättigheterna för alla, uppnå jämställdhet och egenmakt för alla kvinnor och flickor samt säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser. Här beskrivs hur Region Gävleborg bidrar till Agenda 2030.

De 17 globala målen är framtagna för att skapa ett långsiktigt hållbart samhälle, med utgångspunkt i social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet. De globala målen i Agenda 2030 är integrerade och odelbara. Det betyder att inget mål kan nås på bekostnad av ett annat och att bidrag till ett av målen ger positiva effekter på andra mål.

Region Gävleborgs roll i genomförandet av Agenda 2030

Regioner har en central roll i Sveriges genomförande av Agenda 2030. Förutsättningarna för individens, samhällets och naturens utveckling skapas till stor del på lokal och regional nivå. För Region

Gävleborg betyder det samordning och samarbete inom många olika områden för att skapa goda förutsättningar för invånare i länet, patienter, företagare och medarbetare.

Region Gävleborgs ambition

Den politiska inriktningen 2019–2023 anger att Region Gävleborg ska vara en ledande aktör i länet för arbetet med de globala målen. Via de politiska målen ska Region Gävleborg ta ansvar för att Gävleborg lever upp till sin del av de nationella hållbarhetsmålen. Arbetet med Agenda 2030 ska bedrivas av hela organisationen i både internt och externt arbete i samverkan med andra.

Så bidrar Region Gävleborg till Agenda 2030

De globala målen hänger ihop och Region Gävleborg har en direkt eller indirekt påverkan på alla mål och delmål. Under 2020 identifierade Region Gävleborg 10 globala mål som är mest relevanta och till vilka Region Gävleborg

bidrar mest. Det är inom dessa mål det finns utmaningar, men även möjligheter att förstärka positiv påverkan och minimera negativ påverkan.

Region Gävleborg arbetar med hela Agenda 2030.

De politiska målen driver hållbarhetsarbetet

Region Gävleborgs politiska inriktning driver hållbarhetsarbetet genom de fyra politiska målområdena:

MÅLOMRÅDE ARBETE OCH HÅLLBAR TILLVÄXT

MÅLOMRÅDE MILJÖANSVAR OCH HÅLLBAR UTVECKLING

MÅLOMRÅDE KUNSKAP OCH KULTUR

MÅLOMRÅDE VÄLFÄRD OCH TRYGGHET

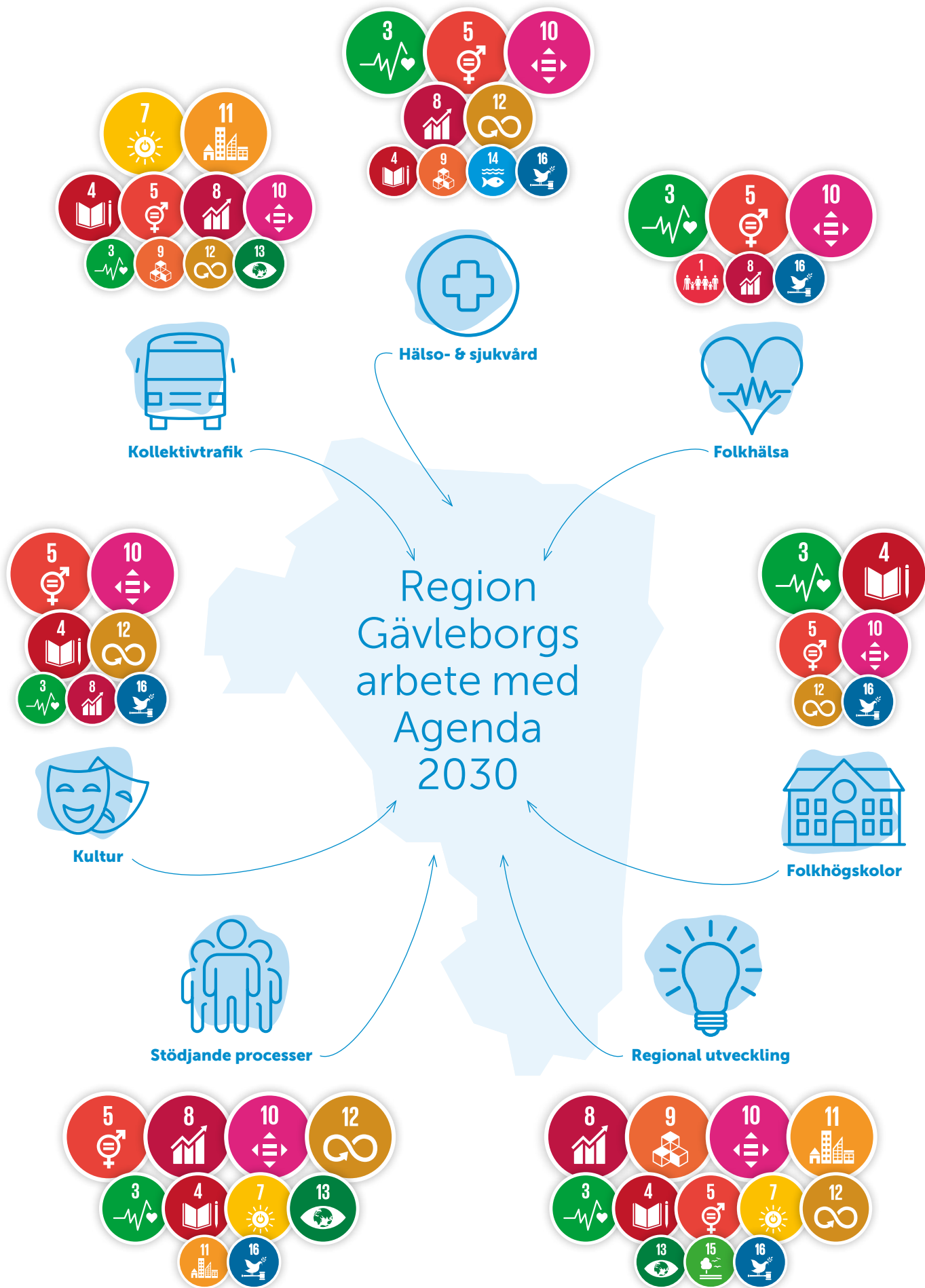
De fyra prioriterade områdena syftar till att nå det övergripande målet om ett jämlikt samhälle som präglas av tolerans och mångfald, som är tillgängligt och inkluderande för alla. Ett samhälle där näringslivet är konkurrenskraftigt och hållbart, där hälso- och

sjukvården är tillgänglig, trygg och säker, och där ett rikt och tillgängligt kulturliv ges möjlighet att växa. Social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet är grundförutsättningar för utvecklingen i länet.

Region Gävleborgs olika verksamheter bidrar till Agenda 2030

Region Gävleborg är en bred organisation med uppdrag inom kollektivtrafik, kultur, regional utveckling, hälso- och sjukvård, folkhälsa och utbildning via folkhögskolorna. För att bedriva Region Gävleborgs verksamhet finns processer såsom arbete inom inköp och upphandling, fastighet, ekonomi, IT, HR, service, forskning och samhällsmedicin, juridik, kommunikation och miljö. Region Gävleborg arbetar för en hållbar regional utveckling och tillväxt i Gävleborgs län genom det regionala utvecklingsuppdraget.

Uppdragen och funktionerna bidrar till olika globala mål. Tillammans bildar de en helhet som skapar förutsättningar att uppfylla de globala målen i Agenda 2030. Se illustration på nästa sida.

Region Gävleborg arbetar med hela Agenda 2030.
 Samtliga globala mål och förklaringar till illustrationerna hittar du under bilagor på sid 94.

Region Gävleborgs intressenter

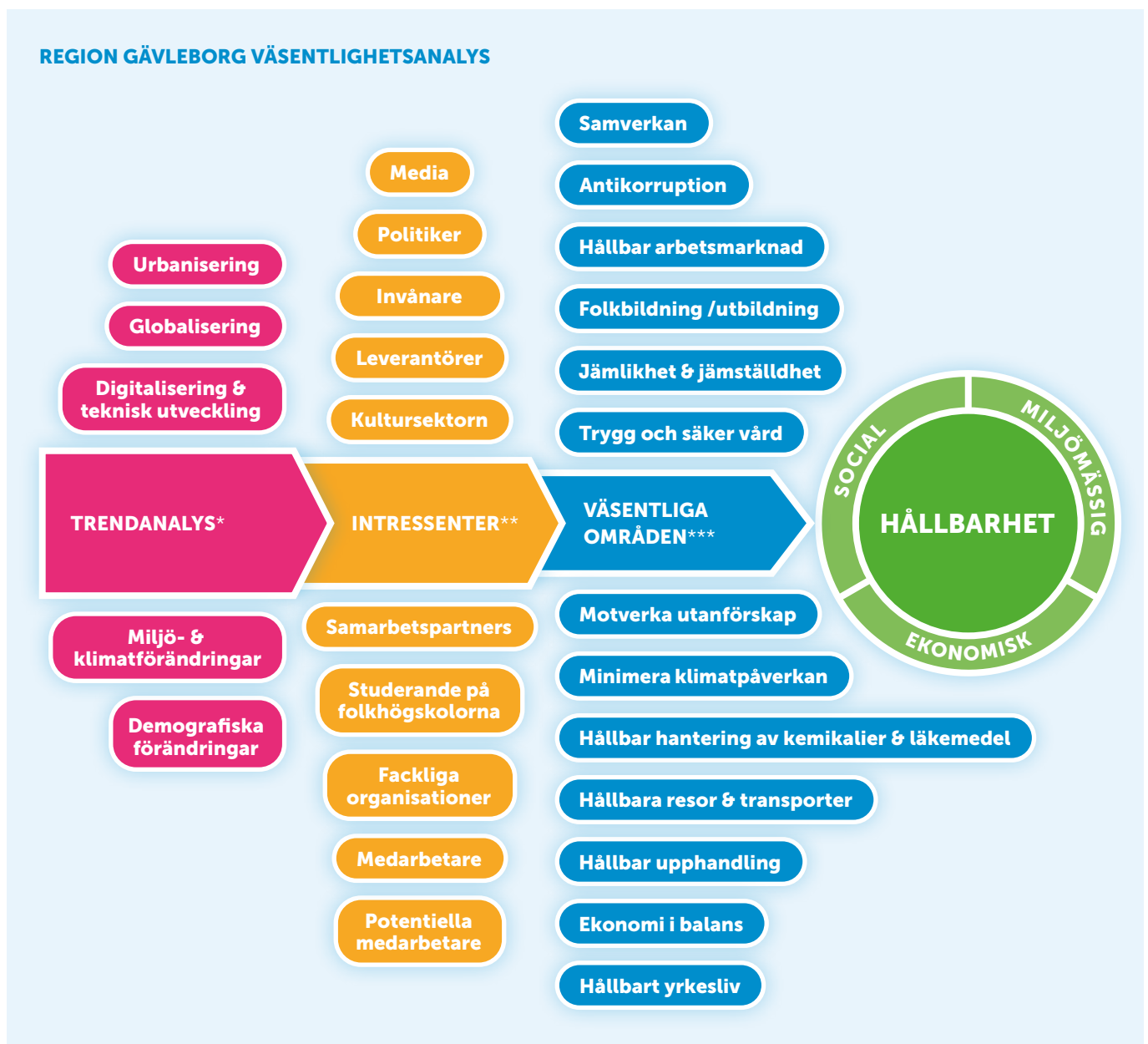
Region Gävleborg för kontinuerligt dialog med de intressenter som påverkar eller påverkas av verksamheten. Välinformerade, delaktiga och motiverade intressentgrupper bidrar till Region Gävleborgs och länets utveckling och framtid. Vad de olika intressenterna tycker är viktigt finns att läsa på sid 95. Kommunikationen med intressenterna skapar medvetenhet och engagemang kring Region Gävleborgs inriktning, mål och uppdrag och bidrar därmed till att verksamhetsmål uppnås. Kommunikationen ökar kunskap om Region Gävleborgs utbud och tjänster och bidrar till att skapa möjlighet till dialog och ökad samverkan. Inför arbetet med hållbarhetsredovisningen 2020 undersöktes medarbetarnas syn på Region Gävleborgs hållbarhetsarbete och vilka hållbarhetsområden de prioriterar högst genom en enkät. Totalt svarade 675 medarbetare på enkäten.

Väsentlighetsanalys

2020 genomförde Region Gävleborg en väsentlighetsanalys. I väsentlighetsanalysen kartlades Region Gävleborgs hållbarhetsarbete via intervjuer, textanalyser, enkäter, dialoger och workshops. Utifrån den kunde slutsatser dras om vilka hållbarhetsområden och globala mål som organisationens aktiviteter, planer, strategier och verksamhet bidrar mest till.

Enligt Brundtlandkommissionen kan hållbarhet definieras som "En hållbar utveckling är en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov". Hållbarhet består av de tre dimensionerna ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet som är odelbara och ömsesidigt beroende av varandra.

För att integrera hållbarhet i hela Region Gävleborgs verksamhet måste alla aspekter av hållbarhet synliggöras och hanteras genom att söka synergier och lyfta målkonflikter. Utifrån väsentlighetsanalysen har de hållbarhetsindikatorer som redovisas på sidorna 45–59 identifierats.

* Trendanalys - de globala trender som i nuläget påverkar Region Gävleborgs verksamhet och ansvarsområden.

** Intressenter - de som påverkar eller påverkas av Region Gävleborgs verksamhet.

*** Väsentliga områden - de hållbarhetsområden som har en betydande påverkan på hållbarhet och är viktiga ur ett intressentperspektiv.

Hållbarhetsstyrning och uppföljning

Utifrån ett politiskt uppdrag har Region Gävleborg under år 2020, arbetat med att ta fram en hållbarhetsstrategi. I arbetet med att integrera hållbarhet i hela Region Gävleborgs uppdrag krävs ett förändrat arbetssätt.

Region Gävleborgs uppdrag är omfattande och brett. I stort sett samtliga av de 17 globala målen och ett stort antal av dess delmål berör Region Gävleborgs egna verksamheter.

Region Gävleborg har, enligt lag, ansvar för viktiga samhällsfunktioner, medan andra utförs på frivillig basis utifrån politiska prioriteringar. Region Gävleborgs hållbarhetsarbete inkluderar exempelvis regional utveckling, hälso- och sjukvård, demokrati, jämställdhet, folkhälsa, miljö och klimat, integration och mänskliga rättigheter.

Den hållbarhetsstrategi som Region Gävleborg håller på att ta fram ska beskriva visioner, principer och värderingar för hur uppdragen ska utföras hållbart. Arbetet tar sin utgångspunkt i fastställda nationella och Region Gävleborgs policydokument samt mål i Region Gävleborgs politiska inriktning 2019–2023. Arbetet fortsätter under våren 2021 och hållbarhetsstrategin ska fastställas i slutet av 2021.

För att integrera hållbarhet i hela Region Gävleborgs uppdrag,

både det som genomförs internt och externt, krävs ett förändrat arbetssätt och ett engagerat ledarskap som agerar långsiktigt och sektorsövergripande, samtidigt som det snabbt kan hantera ändrade förhållanden. Metoder för hur Region Gävleborgs arbete ska vara hållbart, behöver komma till användning i ordinarie arbete. Detta arbete har utvecklats och intensifierats under året. Inom det regionala utvecklingsuppdraget har ett särskilt projekt startats för att öka förmågan till hållbarhetsintegrering.

För att göra Region Gävleborgs miljö- och hållbarhetsarbete effektivt har tidigare redovisning kompletterats med en hållbarhetsredovisning, utifrån ett politiskt uppdrag i årsplanen för 2020. Hållbarhetsredovisningen är upprättad enligt GRI standard och finns på sidorna 31–36, 45–59 samt bilagor på sidorna 93–96 och 112–116. Syftet är att redovisa arbetet i verksamheten och beskriva bidraget till en hållbar utveckling, utifrån FN:s 17 globala mål för hållbar utveckling och Region Gävleborgs politiska inriktning 2019–2023.

Region Gävleborg i ständig förändring

I det här avsnittet beskrivs Region Gävleborgs insatser under 2020 och hur arbetet bidrar till en hållbar utveckling.

En hälso- och sjukvård med patientens behov i fokus

Den viktiga målsättningen om en tillgänglig hälso- och sjukvård anpassad efter individens behov har inneburit stora utmaningar under 2020. Men genom anpassningar, prioriteringar och samarbete har produktionen påverkats mindre än förväntat.

Stora omprioriteringar och omflyttningar gjordes 2020 för att ta hand om en ny patientgrupp med covid-19, varav ett stort antal med behov av intensivvård. Lokaler har anpassats och rutiner har fortlopande utvecklats i nära samråd med Smittskydd och Vårdhygien för att begränsa smitta. Laboratoriemedicin har sedan

Se hur olika delar av Region Gävleborg bidrar till Agenda 2030 på sid 34.

pandemins utbrott legat i framkant gällande kapacitet för testning. Den andra vågen blev väsentligt mycket större än prognoserna visade, men tack vare inarbetade arbetssätt och ett bra samarbete kunde även den hanteras. Många av patienterna har visat sig ha stora behov av rehabilitering efter intensivvården, varför en särskild enhet för detta byggdes upp i Sandviken. Stora och värdefulla stöd har getts av enheten för logistik och service, inköpsavdelningen och medicinteknik, vilka har bidragit till att Region Gävleborg aldrig haft brist på utrustning, utan till och med kunnat bistå andra regioner, då brister funnits där.

Åtgärder för god arbetsmiljö

En god arbetsmiljö är en central faktor för att Region Gävleborg ska uppnå målet om att vara en attraktiv arbetsgivare. Under 2020 har insatser gjorts för att fånga upp medarbetare i behov av stöd, såväl de på enheter som fått hantera ordinarie vård med lägre

bemannings och tuffare förutsättningar, som de som arbetat i covidvården med en helt ny sjukdom. Både den fysiska, den psykiska och den etiska stressen har varit avsevärt större under 2020. Vid sidan av stödande åtgärder behöver personalen återhämta sig genom vila och ledighet, vilket kommer att påverka produktionen även 2021. Åtgärderna var nödvändiga på kort sikt, men lärdomarna kommer att leva kvar och goda lösningar kommer att implementeras för en hållbar utveckling.

Pausade utvecklingsarbeten

Merparten av Region Gävleborgs planerade utvecklingsarbeten, exempelvis inom God och Nära vård i Gävleborg samt inom Nationellt system för Kunskapsstyrning, har pausats under pandemin. Detta påverkar många av de mål förvaltningen satte upp i verksamhetsplanen för året, men långsiktigt är de lika viktiga som innan pandemin. Det prioriterade arbetet med att växla över inhyrd personal till fast och minska inhyrningen har fått stå tillbaka under pandemin, för att kunna bemanna upp enheterna efter de ökade behoven.

Digitala vårdmöten

Förberedelserna att arbeta med digitala vårdmöten har fortgått under hela året. Detta kommer att möjliggöra en mer individanpassad vård, en ökad delaktighet från patienten och en större tillgänglighet, samtidigt som det är en viktig satsning för att bibehålla en god, resurseffektiv vård av hög kvalitet, något som ökar den sociala hållbarheten.

Under pandemin har en särskild sjukvårdsledning inrättats, vars samarbete med andra förvaltningar har varit avgörande för hur en mycket påfrestande situation ändå kunde hanteras. Dialogen med kommunerna, där chefläkarna haft en aktiv roll, bedöms också som värdefull. Dessa nya samarbeten har visat sig vara nyckeln till ökad kapacitet och handlingskraft, varför det är av vikt att behålla denna anda även i framtiden.

Vårt att lyfta är även det fördjupade samarbetet med Region Gävleborgs privata vårdgivare. Region Gävleborg har också lyckats använda sociala medier på ett framgångsrikt sätt för att nå ut med information till invånarna och inläggen har haft en mycket stor spridning i nationella jämförelser. Gensvaret har varit starkt bland medarbetare med sjukvårdsbakgrund. Många har hjälpt till inom sjukvården när utmaningarna varit som tuffast.

Pandemin har medfört extraordinära kostnader för hälso- och sjukvården. Vid sidan av ökade jour- och övertidsuttag har ett stort antal personer tagits in som förstärkning i den direkta vården, för smittspårning och provtagning. Ersättningar från staten har betalats ut, men det finns en oro gällande de långsiktiga effekterna på den framtida ekonomin.

Produktionen av hälso- och sjukvård

Produktionen av hälso- och sjukvård har påverkats, då planerade operationer och besök har behövt ställas in för att prioritera de med högre medicinska behov, och en stor andel patienter har även uteblivit från bokade besök. Produktionen påverkades dock i mycket mindre omfattning under våg två, detta trots att belastningen varit dubbelt så stor som under den första vågen. Det har krävts stora uppoffringar bland medarbetarna, där alla har varit medvetna om att ingen annan kan utföra vården.

Till följd av coronapandemin har beläggningsgraden varit lägre under 2020, närmare bestämt 89 procent genomsnittlig beläggning mot fjolårets 92 procent. Under den första vågen minimerades planerad vård samtidigt som vårdplatser öppnades för en befarad anstormning av coronapatienter. Under den andra vågen har den planerade vården kunnat upprätthållas på ett annat sätt. Omställningen av vårdens resurser under pandemin har inneburit att planerad vård har skjutits upp. Ett vanligt mått kopplat till produktion inom hälso och sjukvården är DRG (Diagnosrelaterade grupper), där just DRG anger hur svårt sjuka eller resurskrävande patienterna är. Skillnaden i DRG-vikt mellan 2020 och 2019 är -12 procent vilket ytterligare beskriver den omställning som genomförts inom hälso- och sjukvården.

Antalet vårdtillfällen i slutenvården under perioden januari till december minskade med 7 procent jämfört med samma period i fjol. Antalet förstabesök till öppen specialistvård sjönk med 17 procent. Även återbesöken till den öppna specialistvården sjönk med 18 procent. Besöken till primärvården har också minskat kraftigt under perioden, med hela 26 procent. Fysiska besök har dock delvis ersatts av kontakt via telefon eller digitala besök. Under 2020 genomfördes 4 459 färre planerade operationer än föregående år och 384 fler personer stod i kö till operation vid utgången av året jämfört med utgången av 2019.

Efter informationsinsatser med budskapet att det är viktigt att söka vård vid behov, och att vården upparbetat smittsäkra flöden för personer som inte är sjuka, har besöksfrekvensen ökat successivt under sommaren och hösten. Viktigt i sammanhanget är att hälso- och sjukvården lyckats upprätthålla full kapacitet gällande akut- och högprioriterad vård under hela 2020.

Covid-19 i Region Gävleborg

Antal

Antal smittade av covid-19 i Gävleborg 2020 (enligt test)

Antal provsvar	160 634
Antal unika individer	99 900
Antal positiva svar	19 097
Antal unika individer med positiva provsvar	17 168

Antal inlagda under 2020 på grund av covid-19 (varav på IVA)

Antal inlagda (vårdtillfällen)	1 542
Antal inlagda (unika individer)	1 042

Varav IVA

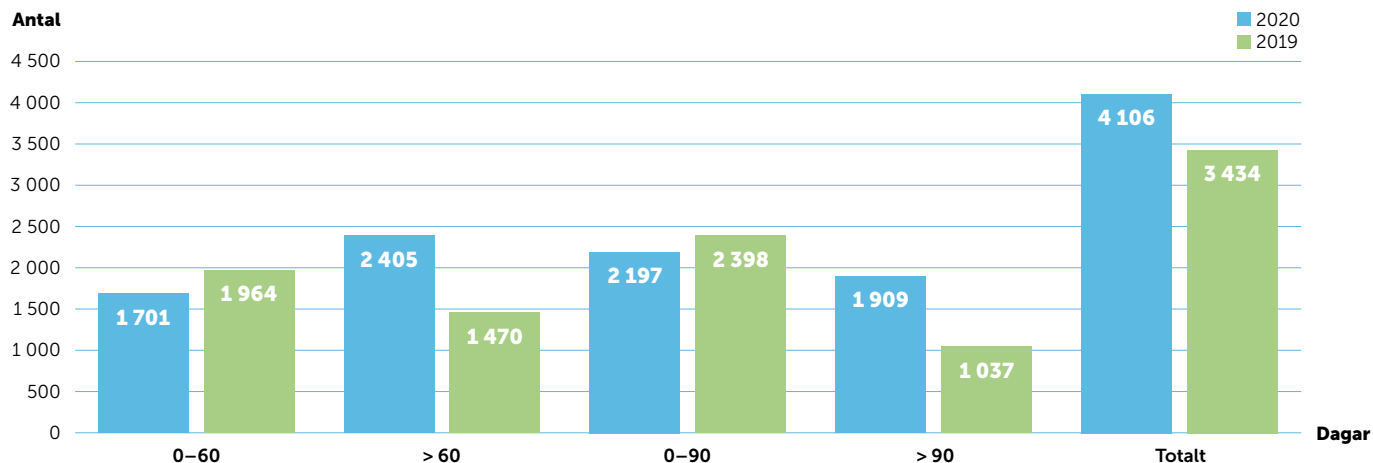
Antal inlagda (vårdtillfällen)	155
Antal inlagda (unika individer)	135

Antal avlidna i covid-19 (i Gävleborg, t o m v 53, enligt FoHM) 416

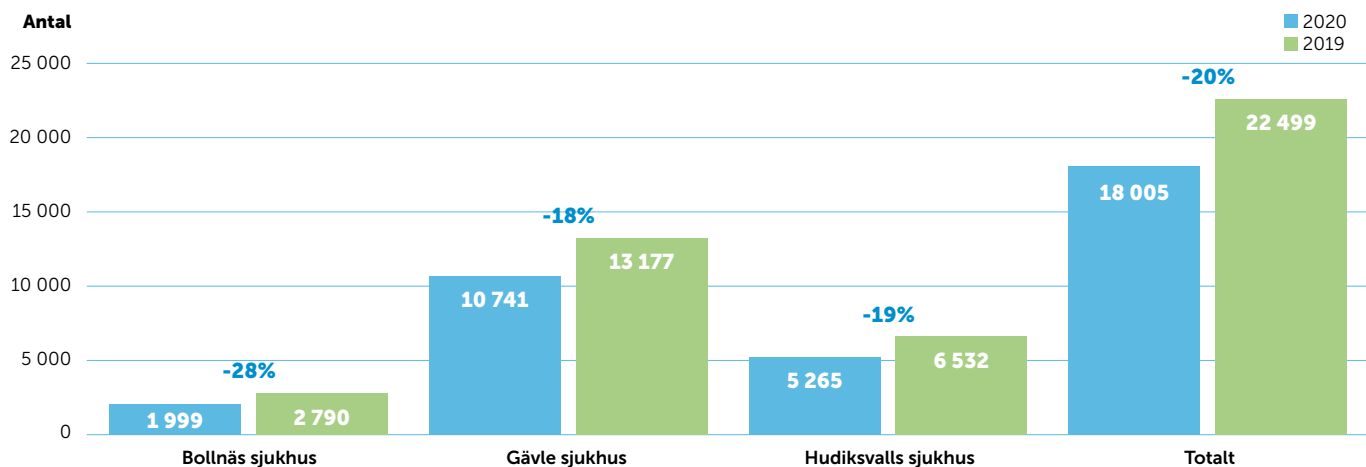
BESÖKSSTATISTIK I PRIMÄRVÅRDEN (EGEN REGI)

PERSONALKATEGORI	Mottagningsbesök	Övriga besök	Telefonkontakt	Totala besök 2020	Totala besök 2019	Förändring %
Barnmorska	34 121	13	9 166	34 134	38 251	-11%
Fysioterapeut	31 840	1 321	13 942	33 161	49 679	-33%
Läkare	119 849	2 960	54 207	122 809	167 851	-27%
Sjuksköterska	104 737	11 756	250 372	116 493	154 532	-25%
Övrigt	37 586	4 427	22 474	42 013	58 497	-28%
Totalsumma	328 133	20 477	350 161	348 610	468 810	-26%

OPERATIONER: ANTAL VÄNTANDE – MEDELTA

ANTAL OPERATIONER

Arbete för att öka patientsäkerheten

Region Gävleborgs arbete för att öka patientsäkerheten och minska antalet vårdskador bidrar till social och ekonomisk hållbarhet. I Sverige beräknas kostnaderna för vårdskador till 7 miljarder kronor. Läs mer om Region Gävleborgs arbete med patientsäkerhet i den årliga patientsäkerhetsberättelsen som publiceras på regiongavleborg.se.

Målet i verksamhetsplanen för hälso- och sjukvården utgår från de politiska målen: att minska andelen patienter med vårdskador, speciellt med inriktningen på vårdrelaterade infektioner.

Vårdrelaterade infektioner har under 2020 minskat jämfört med 2019. År 2020 hade 8 procent vårdrelaterade infektioner. Det kan jämföras med 2019 då 9 procent av patienterna hade vårdrelaterade infektioner. Under 2020 har det systematiska arbetet stärkts i förhållande till indikatorer och förbättringsarbete.

Det sker ett regionsövergripande förbättringsarbete att säkra läkemedelsordination. Det utförs för att säkra att patienterna

behandlas med rätt medicin, vilket bidrar till säkrare vård. Inom förbättringsarbetet har Region Gävleborg under 2020 arbetat för att fler patienter ska få en läkemedelsgenomgång vid kontakt med vården.

Grunden för en säker vård är en god patientsäkerhetskultur. I medarbetarenkäten ingår frågor om patientsäkerhetskultur, hållbart säkerhetsengagemang (HSE), där ett index med värdet 0–100 uppskattas. År 2020 var index för HSE 79, vilket är en förbättring mot tidigare år (2019: 78,1). Det finns inget målvärde i dagsläget när det gäller HSE. För information om hållbart medarbetarengagemang (HME), se sid 48.

Nya förutsättningar för att erbjuda vård

Hälsovalssystemets främsta syfte är att bidra till en tillgänglig och säker vård. Under året har tillgängligheten ökat genom ytterligare en hälsocentral, medan coronapandemin förändrat förutsättningarna att tillgängliggöra vård. Att etablera smittsäkra flöden

och att säkerställa att sjuka invånare skulle söka vård i tid har prioriterats. Under året har arbetet med coronapandemin överskuggat mycket av arbetet. En särskild strategi för covid-19-primärvård togs fram och beslutades, i syfte att ge vårdgivarna förutsättningar att bedriva primärvård på ett säkert sätt, för att befolkningen skulle få möjlighet att söka för besvär och få motiverad vård och behandling genomförd.

På grund av det ansträngda läget inom sjukhusvården har personal från både offentliga och privata utförare lånats ut för att bemanna länets sjukhus.

Regionstyrelsen har under 2020 tagit fram förslag till en ny hälsovalshandbok. Denna har ännu inte fastställts av fullmäktige. I den nya handboken etableras en ny kanal till vård, genom de digitala vårdmötena. Dessa ska öka tillgängligheten och jämlikheten av vård, vilket kan komma att minska resorna till hälsocentralerna. Genom att inkludera digitala vårdmöten i hälsovalssystemet förväntas detta få både sociala och miljömässiga konsekvenser.

Inom Hälsoval Gävleborg ingick vid årsskiftet 43 hälsocentraler, varav 26 drevs i egen regi och 17 drevs av en extern vårdgivare. Under 2020 startades en ny hälsocentral i Gävle. Tre andra hälsocentraler skiftade ägare.

Listade invånare i Gävleborg i december	Externt drivna HC		Internt drivna HC		Totalt	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Eget val	94 004	92 203	126 944	128 584	220 948	220 787
Tilldelade	21 032	21 491	44 760	44 141	65 792	65 632
Totalt	115 036	113 694	171 704	172 725	286 740	286 419

Under 2020 minskade läkarbesöken med 22,6 procent, vilket till stor del har orsakats av coronapandemin. Hälsocentralernas arbete med smittsäkra flöden har bland annat inneburit att fler fysiska besök har genomförts på annat sätt än genom besök, exempelvis via telefon och digitalt.

Läkarbesök inom Hälsoval Gävleborg	2020	2019	Förändring antal
Läkarbesök av listade vid internt drivna HC	158 852	217 005	-26,8%
Läkarbesök av listade vid externt drivna HC	118 041	140 613	-16,1%
Totalt	276 893	357 618	-22,6%

Tandvård

Region Gävleborgs uppdrag är att erbjuda en god tandvård på lika villkor åt befolkningen och att verka för en god och jämlik tandhälsa.

Inom länet bedrivs på Region Gävleborgs uppdrag regelbunden och fullständig tandvård samt specialisttandvård för barn, ungdomar och unga vuxna till och med det år de fyller 24 år. Samtliga barn, ungdomar och unga vuxna i länet hade under 2020 en ansvarig tandläkare, antingen genom aktivt val av klinik alternativt att avstå eller en passiv listning.

Under 2020 har stort fokus legat på att lagstadgat tandvårdsstöd för att personer med stort omvårdnadsbehov ska få det på lika villkor. Arbetet har genomförts i samarbete med länets 10 kommuner. En överenskommelse mellan Region Gävleborg och kommunerna med tillhörande anvisningar har utformats och implementering har påbörjats. Syftet med överenskommelsen mellan Region Gävleborg och kommunerna har varit att belysa det gemensamma ansvaret, förtydliga ansvarsfördelningen, samt att

slutligen uppnå likvärdiga bedömningar och vård på lika villkor för den aktuella gruppen. För att öka överskådligheten, minska arbetsbelastningen och klimatavtrycket har ett digitaliseringsarbete även genomförts.

Totalt var 69 179 individer 3–24 år listade inom tandvården i Region Gävleborg i december 2020. Under 2020 blev 36 667 personer i den ålderskategorin fullständigt undersökta. Minskningen av antal undersökta är till stor del en konsekvens av pandemin.

Antal listade barn och unga inom tandvården Avser 3–24-åringar	31 december 2020	31 december 2019	Förändring %
Folktandvården Gävleborg AB	63 673	64 078	-0,6%
Privata tandläkare	3 913	3 964	-1,3%
Avstår*	1 593	1 309	21,7%
Totalt	69 179	69 351	-0,2%

* Avser individer 18 år eller äldre, som valt att avstå från undersökning trots att de fått minst tre kallelser samt brev med information om de rättigheter som gäller för avgiftsfri tandvård upp till och med 24 år.

Antal fullständigt undersökta individer Avser 3–24-åringar	31 december 2020	31 december 2019	Förändring %
Folktandvården Gävleborg AB	33 788	40 841	-17,4%
Privata tandläkare	2 879	3 890	-26,0%
Totalt	36 667	44 731	-18,0%

Det bedrivs kontinuerligt arbeten för att uppnå god tandhälsa och vård på lika villkor för länets invånare. Detta genomförs ofta genom granskning och vid behov uppdatering eller nyskapande av olika processer.

Framtidsbygget

FAKTA

Framtidsbygget

Framtidsbygget är samlingsnamnet för ett antal om- och nybyggnationer som ska modernisera sjukhusen i Hudiksvall och Gävle.

Region Gävleborgs fastigheter ska vara av god kvalitet med attraktiva och funktionella miljöer. Utgångspunkten för alla om- och nybyggnationer är lokaler som är hållbara för människa och miljö.

I juni 2020 påbörjades ombyggnationerna i Hus 07 och 08 på Hudiksvalls sjukhus, där bland annat öron-näsa-hals, centraloperation, sterilcentralen, akutmottagningen och ambulanshallen ingår.

Byggnationer har stor påverkan på miljö och klimat. Arbetet inom Framtidsbygget ska präglas av effektivitet och långsiktighet, klimatsmarta val och hållbarhetstänkande samt erbjuda god inne- och utemiljö för att främja god hälsa enligt Region Gävleborgs miljömål.

En viktig aspekt ur ett hållbarhets- och livscykelperspektiv är att de nya lokalerna ska vara av hög flexibilitet som bättre kan anpassas till modern sjukvård samt framtida teknikutveckling och vårdbehov. Lärdomar från coronapandemin visar på vikten av att

bygga flexibelt då verksamheterna snabbt har behövt ställa om. Utformandet av flexibla lokaler är ett exempel på hur Framtidsbygget bidrar till det prioriterade politiska målområdet Miljöansvar och hållbar utveckling.

Folkhögskolor med förmåga att ställa om

Kultur- och kompetensförvaltningens mål om ökad digitalisering och effektivare möten fick en extra skjuts med anledning av pandemin. Undervisningen hölls på distans från den 18 mars och vårterminen ut. Omställningen gick bra och både personal och kursdeltagare anpassade sig snabbt till den nya digitala utbildningsmiljön.

Under 2020 har också stort fokus legat på att minska miljö- och klimatpåverkan från livsmedel. Folkhögskolornas restauranger har påbörjat beräkningar av måltidernas klimatavtryck utifrån ambitionen att öka andelen växtbaserade och klimatsmarta livsmedel.

Folkhögskolornas statliga uppdrag ligger väl i linje med målen för Agenda 2030. Statens syfte med folkbildningen handlar om att stödja verksamhet som bidrar till att:

- stärka och utveckla demokratin
- göra det möjligt för en ökad mångfald människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen
- utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället
- bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet.

Arbetet har till största delen skett inom ramen för skolans undervisning och integrerat i den dagliga verksamheten på skolan.

Kultur med behov av anpassning

Trots coronapandemin har Kultur Gävleborg arbetat för att skapa möjligheter att delta i och utöva kultur i hela länet, att uttrycka sig, påverka genom dialog eller ta del av information och kunskap.

Region Gävleborg har ett ansvar att möjliggöra att kvalitativ och professionell framställd konst och kultur är tillgänglig för alla i länet. I det ingår även att främja möjligheter för människor att utöva olika former av konst och kultur. Detta gäller särskilt i ett samhälle som värnar om alla människors lika möjligheter till ett gott liv, och där våra livsval inte ska inskränkas av kön, etnicitet eller andra former av diskriminering.

Att ta del av, och att utöva, konst och kultur ger möjligheter att reflektera, upptäcka och uttrycka sig. Konst och kultur har också en positiv effekt på individers hälsa och välbefinnande. När människor möts och delar upplevelser ökar den sociala sammanhållningen och tilliten till varandra. Därmed stärks den sociala hållbarheten. Region Gävleborg har under året bidragit till Agenda 2030 på flera olika sätt. Exempelvis genom att motverka utanförskap, främja återbruk och en cirkulär ekonomi samt tillgängliggöra kulturarv.

År 2020 har Region Gävleborg fortsatt att skapa möjligheter

för att delta i och utöva kultur i hela länet, att uttrycka sig, påverka genom dialog eller ta del av information och kunskap. På grund av coronapandemin har mycket verksamhet genomförts digitalt eller på nya sätt. I syfte att nå ut med kultur i hela länet har exempelvis scenkonstföreställningar för äldreomsorg och förskolor genomförts utomhus och poddar och livestreaming av evenemang har producerats. Fortbildning för att höja den digitala delaktigheten har bedrivits inom biblioteksverksamheten. Det främjar ett kritiskt förhållningssätt och skapar sammanhang och mening. Under pandemitiden har särskilda uppdrag till kulturskapare bidragit till kulturella uttryck och arbetsmöjligheter för kulturarbetare. En särskild utlysning av bidrag till arrangerande föreningar har gjorts för att stötta kulturlivet.

FAKTA

Podd och minoriteters kultur

Under 2020 lanserade Region Gävleborg en poddserie som produceras med gäster som på olika sätt arbetar i länet för att sprida kunskap och kultursatsningar om Sveriges nationella minoriteters kultur och minoritetsspråk. Poddserien är ett exempel på hur Region Gävleborg bidrar till social hållbarhet. Du kan hitta alla avsnitt på regionogavleborg.se/minoritet/poddserie

En kollektivtrafik med fokus på att minska smittspridningen

Antalet resor med kollektivtrafiken har minskat mycket under året till följd av coronapandemin. Det har även genomförts informationsinsatser i kollektivtrafiken för att minska smittspridningen, få resenärer att hålla avstånd och till exempel ta cykeln istället.

Kollektivtrafiken har en viktig roll för den regionala utvecklingen i Gävleborg. Att resa många tillsammans är klimatsmart och ger förutsättningar för fler att arbeta och studera på annan ort. Möjligheterna till att matcha arbetskraft med arbetstillfällen, och tillgängligheten till studier, ökar med en tät, snabb och pålitlig kollektivtrafik.

Befolkningsstätheten varierar mycket mellan länets olika delar. I glesbygd och landsbygd är det svårt, för att inte säga omöjligt, för alla att ha nära tillgång till en tät och snabb linjelagd kollektivtrafik som är ekonomiskt och miljömässigt hållbar. Därför arbetar Region Gävleborg med tillgänglighet genom att göra det möjligt att ansluta till kollektivtrafiken med gång, cykel, moped eller egen bil i de fall en nära kollektivtrafik saknas. X-trafik har under 2020 lanserat en ny app. Appen är det första steget mot framtidens biljett- och betalssystem och bygger på den nya nationella biljett- och betalstandard. Ett av syftena med den nya appen är att skapa möjligheter att kunna utveckla nya funktioner som kunderna efterfrågar.

Till följd av coronapandemin har X-trafik under året arbetat med ett förändrat flöde i bussarna. Det innebär att resenärer under året klivit på bussarna genom bakdörrarna istället för framdörrarna för att skydda busschaufförer från smittspridning. Det har även genomförts informationsinsatser i kollektivtrafiken för att minska smittspridningen, få resenärer att hålla avstånd och till exempel ta cykeln istället.

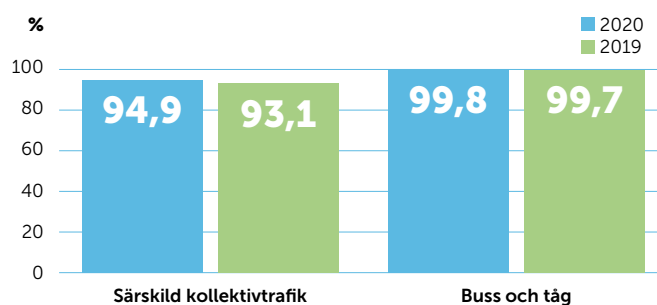
Resor	2020	2019	Förändring %
Antal resor med X-trafiks bussar	10 354 591	13 705 074	-24,4%
Antal resor med X-tåget	489 379	830 010	-41,0%
Summa resor med X-trafiks bussar och tåg	10 843 970	14 535 084	-25,4%
Antal resor med SJ, UL, och TIB	387 185	586 788	-34,0%
Antal resor via beställningscentralen	388 398	583 995	-33,5%
Totalt	11 619 553	15 705 867	-

Under 2020 sjönk antal resor med X-trafiks bussar och tåg med 25,4 procent, resorna med övriga tåg minskade med 34,0 procent och resorna med den särskilda kollektivtrafiken via beställningscentralen minskade med 33,5 procent. Den absolut största förklaringen till minskningen är kopplat till coronapandemin. Rekommendationerna har varit att arbeta hemifrån och att undvika kollektivtrafiken i möjligaste mån. Det har även fått stora konsekvenser på ekonomin kopplat till kollektivtrafiken i form av framför allt minskade intäkter.

Under 2020 ökade den fossilfria andelen kollektivtrafik något. När det gäller den särskilda kollektivtrafiken (till exempel färdtjänst och sjukresor) kommer det i framtida avtal att vara ett krav på 100 procent fossilfritt. När det gäller buss och tåg så är den i grunden fossilfri, men tillfälliga problem med en del tankanläggningar har gjort att målet inte uppnås helt.

FOSSILFRITT INOM KOLLEKTIVTRAFIKEN

Förebyggande åtgärder förbättrar Folkhälsan

Barnanpassad sjukvård och att förbättra ohälsosamma levnadsvanor. Det är några av de satsningar som gjorts för att bidra till en god vård och jämlik hälsa under 2020.

Ur ett globalt perspektiv är folkhälsan i Sverige god och för stora delar av befolkningen utvecklas hälsan positivt. Precis som landet i stort blir befolkningen friskare och lever längre också i Gävleborg. Men det finns fortfarande skillnader i hälsa, livsmiljöer, livsvillkor och levnadsvanor mellan grupper.

Under 2020 har flera viktiga arbeten genomförts som syftar till att stärka det hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbetet och på så sätt bidra till en god vård och jämlik hälsa för länets befolkning.

Att hälso- och sjukvården ställer om sina verksamheter till ett mer effektivt, främjande och proaktivt arbetssätt är en av de åtgärder som kan bidra till att möta framtidens utmaningar. Region Gävleborg prioriterar främjande och förebyggande arbete inom många områden utifrån politiska mål och satsningar för jämlik och jämställd hälsa.

Satsningar 2020

Under 2020 blev FN:s konvention om barnets rättigheter lag i Sverige och fokus har under året varit att stärka det långsiktiga barnrättsarbetet i organisationen. En metod och stödmaterial för prövning av barns bästa har tagits fram för att Region Gävleborgs verksamheter i sina beslut och åtgärder bättre ska beakta vad som bedöms vara barnets bästa.

Handlingsplanen för barnrättsarbetet har under hösten följts

upp och visar att organisationen har en bra grund att systematiskt arbeta för att förverkliga barnets rättigheter samt att ge barn och unga möjlighet till delaktighet och inflytande.

Region Gävleborg involverar barn och ungdomar i hälso- och sjukvården och stärker deras inflytande i frågor och beslut som rör dem. I barn- och ungdomsrådet tas barn och ungas erfarenheter och synpunkter tillvara i samråd och överläggningar med vårdföreträdare och chefer. Under 2020 har Region Gävleborg haft två träffar i barn- och ungdomsrådet, samt jobbat systematiskt med att göra barn och föräldrar mer delaktiga i vården.

Under året har Barn- och ungdomssjukvården genomfört ett systematiskt arbete med barnanpassad vård och är nu en av landets fyra formellt godkända barnanpassade verksamheter. Det har bland annat resulterat i att barn och föräldrar blir mer delaktiga i vården och att barnen bemöts utifrån sina egna villkor.

Ett stärkt samarbete mellan Region Gävleborg och kommunernas skolor och socialtjänster har under året startats för att förebygga psykisk ohälsa och minska antalet självmord.

Arbete för levnadsvanor

Att förbättra ohälsosamma levnadsvanor och erbjuda stöd och behandling är en viktig del i det sjukdomsförebyggande arbetet inom Region Gävleborgs folkhälsoarbete. Under 2020 har Region Gävleborg startat digital tobaksavvänjning via Tobakshjälpen, 1177 Vårdguiden. Detta breddar utbudet för att passa fler människors olika behov och är ett sätt att uppnå jämlik hälso- och sjukvård och folkhälsa i länet.

Även Hälsotorgens utveckling under året möjliggör ett ökat stöd till de som vill ha stöd att förbättra sina levnadsvanor för en bättre hälsa.

Regional utveckling – mot ett öppet, hållbart och nytänkande Gävleborg

Bättre förutsättningar för innovation och en mer tillgänglig och hållbar infrastruktur. Det är några satsningar som Region Gävleborg jobbat med inom regional utveckling 2020.

Region Gävleborg har under året haft fokus på att lindra de ekonomiska konsekvenserna av coronapandemin och samtidigt arbetat för att det långsiktiga regionala utvecklingsarbetet ska tappa så lite fart som möjligt.

Bättre förutsättningar för innovation och företagande

Under året har Region Gävleborg arbetat för att förbättra förutsättningarna för innovationsutveckling, i linje med den politiska prioriteringen om Arbete och hållbar tillväxt. Det innovationsfrämjande arbetet sker tillsammans med exempelvis Högskolan i Gävle, kommuner, branschorganisationer och företag och syftar till att bygga kapacitet för ökad innovation och företagande. Innovationerna i sig bidrar till att exempelvis bekämpa klimatförändringar och till ett hållbart arbetsliv.

Under året har arbetet med företagande och entreprenörskap skett i nära samverkan med de kommunala näringslivskontoren och andra aktörer. Stort fokus har legat på hantering av coronapandemin och dess effekter på företagen och näringslivet i sin helhet. Under året har Region Gävleborg utökat stödet till ALMI för att hantera en ökad efterfrågan så att de kan stödja fler företag att hitta hållbara lösningar framåt.

Kompetensförsörjning

Region Gävleborgs kompetensförsörjningsarbete för att skapa förutsättningar för näringslivet utgår från Semaforen, ett signal-system över vilka kompetenser som arbetslivet i Region Gävleborg behöver (läs mer om Semaforen på sid 23).

Under 2020 har kompetensförsörjningsarbetet präglats av de ekonomiska effekter som coronapandemin inneburit. Arbetslösheten har ökat markant och även inom yrken som på längre sikt är bristyrken har personal sagts upp. Utöver det har över 10 procent av alla anställda i länet berörts av beslut om korttidsarbete. Bedömningen hittills är att dessa effekter kommer att vara kortsiktiga för de flesta branscher/yrken.

En annan del i arbetet är insatser som fokuserar på utbudet av arbetskraft och då särskilt på personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Under 2020 har Region Gävleborg drivit ett antal projekt med stöd av bland annat Europeiska Socialfonden, regionala utvecklingsmedel samt finansiering från Tillväxtverket. Projekten ska bidra till en bättre matchning på arbetsmarknaden och förbättra möjligheterna för olika grupper som idag står långt ifrån arbetsmarknaden att komma i arbete eller studier.

Infrastruktur och samhällsplanering

Arbetet med transportinfrastrukturen ligger i linje med den politiska inriktningen om en infrastruktur för hållbara transporter som ska förstärka tillgängligheten. Samarbetet Botniska korridoren och dubbelspår på Ostkustbanan Gävle–Sundsvall har varit några av de projekt som Region Gävleborg jobbat med 2020 (läs mer på sid 14).

En utveckling av järnvägssystemet är ett viktigt arbete för att begränsa klimatpåverkan och öka tillgängligheten för olika grupper. Under året har samarbetet i (ÖMS Samverkan inom Östra Mellansverige) bland annat fokuserat på de större städernas roller och för utvecklingen inom östra Mellansverige. Påverkansbolaget Nya Ostkustbanan, där Region Gävleborg är en av delägarna har bidragit till ett sammanhållet järnvägsnät för 250 km/h.

Hållbarhetsintegrering

Region Gävleborg har under året fortsatt arbetet med integrering av ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet i det regionala utvecklingsarbetet. Behoven har synliggjorts och utvecklats, framför allt inom satsningen Vågar till hållbar utveckling. Den syftar till att öka regionala utvecklingsaktörers kapacitet att arbeta med hållbarhetsaspekter och hållbarhetsintegrering. Region Gävleborg har bland annat valt att fokusera på kommunikation, ledning, finansiering och att prova nya arbetssätt. Vågar till hållbar utveckling ligger i linje med Gävleborgs tidigare arbete för en hållbar regional utveckling.

FAKTA

Regional Utveckling

Region Gävleborg har det regionala utvecklingsansvaret, vilket innebär en samordnande, sektorsövergripande roll mellan aktörer på lokal, regional, nationell nivå för genomförandet av länets regionala utvecklingsarbete.

Gävleborgs regionala utvecklingsarbete tar sin utgångspunkt i den regionala utvecklingsstrategin (RUS).

Allt regionalt utvecklingsarbete ska synliggöra och integrera hållbar utveckling. Det regionala utvecklingsarbetet ska åstadkomma ekonomisk, social- och miljömässig hållbarhet. Detta arbete bidrar därmed till den politiska inriktningens övergripande mål om ett jämlikt samhälle som präglas av tolerans och mångfald och är tillgängligt och inkluderande för alla samt ett samhälle där näringslivet är konkurrenskraftigt och hållbart.

Så arbetar Region Gävleborg med hållbarhet

Social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet är en viktig del i Region Gävleborgs uppdrag. Men vad kan det innebära i praktiken? Det exemplifieras närmare på följande sidor.

Så arbetar Region Gävleborg med social hållbarhet

Alla människor, oavsett kön, ålder, förmågor eller bakgrund, ska ges likvärdiga möjligheter utifrån sina behov och förutsättningar. Här beskrivs hur Region Gävleborg jobbar med social hållbarhet som arbetsgivare och organisation.

Region Gävleborg har möjlighet att förbättra människors hälsa och välmående genom ansvaret för folkhälsa och hälso- och sjukvården i länet. Region Gävleborg arbetar för att motverka utanförskap och värna om demokratin och mänskliga rättigheter. Social hållbarhet är viktigt i det regionala utvecklingsarbetet, för att ge olika grupper likvärdiga möjligheter och för att olika grupper ska kunna bidra till länets utveckling i högre grad. Genom att olika gruppers förmågor och potential kommer till sin rätt, ökar det gemensamma väståndet i Gävleborg. Även som arbetsgivare har Region Gävleborg ett ansvar för social hållbarhet, exempelvis genom att skapa ett hållbart arbetsliv för medarbetarna. I detta avsnitt redovisas Region Gävleborgs arbete med social hållbarhet som arbetsgivare och organisation.

Kompetensförsörjning

För att Region Gävleborg som organisation ska kunna ta tillvara på tillgänglig kompetens på arbetsmarknaden bedrivs ett systematiskt kompetensförsörjningsarbete. Målet är att verksamheten bedrivs med en stabil och varaktig bemanning. Under 2020 anställdes 711 nya medarbetare och 588 avslutade sin anställning.

Region Gävleborgs kostnad för inhyrd personal, uttryckt som andel av egen personalkostnad (SKRs oberoende indikator), var 8,5 procent under 2020, vilket är en ökning jämfört med 7,8 procent under 2019. Beroendet av hyrpersonal har således ökat under 2020. Region Gävleborgs beroende av inhyrd personal är högt jämfört med andra regioner, vilket kan utläsas i den samlade uppföljning som SKR sammanställer kvartalsvis. En förklaring till förändringen under 2020 är att Bollnäs sjukhus den 1 november 2019 övergick till regiondrift. Arbetet med att bli oberoende av inhyrd personal har även påverkats av coronapandemin, eftersom den ansträngda bemanningssituationen under året krävt en ökad inhyrning av personal.

ANTAL ANSTÄLLDA PER ANSTÄLLNINGSTYP OCH ARBETSFORM

Anställningstyp	Kvinnor	Män	Totalt
Tillsvidareanställda	5 696	1 393	7 089
Vikariat*	308	124	432
Totalt	6 004	1 517	7 521

Arbetsform	Kvinnor	Män	Totalt
Heltidsanställda	5 636	1 451	7 087
Deltidsanställda	368	66	434
Totalt	6 004	1 517	7 521

* Externt rekryterade månadsavlönade vikarier.

FAKTA

Region Gävleborgs värdegrund

Region Gävleborgs värdegrund ska fungera som en gemensam kompass som genomsyrar beslut, handlingar och kommunikationen och stärker känsla av sammanhang. Region Gävleborgs värdegrund består av de tre ordparen:

Professionalism och ansvar

Respekt och ödmjukhet

Öppenhet och ärlighet

PERSONALOMSÄTTNING

Antal nyanställda tillsvidare	Andel i åldersgrupp			Totalt	Andel* nyanställda tillsvidare
	≤ 29	30–49	50 ≤		
Kvinnor	160	306	104	570	10,1%
Män	36	80	25	141	10,3%
Totalt	196	386	129	711	10,1%

Antal som slutat (oavsett orsak, inkl. pension)	≤ 29	30–49	50 ≤	Totalt	Andel* som slutat
Kvinna	43	184	250	477	8,4%
Man	8	50	53	111	8,1%
Totalt	51	234	303	588	8,4%

* Andel av medelantal tillsvidareanställda 2020.

Antal tillsvidareanställda som slutat under året uppgick till 588, vilket motsvarar en personalomsättning på 8 procent. Den främsta avgångsorsaken var hel ålderspension, som stod för 30 procent av avgångarna. Avgångar till kommun, stat eller annan offentlig arbetsgivare svarade för 22 procent. Personalomsättning exklusive ålderspension och avtalspension var totalt 6 procent under året.

Hållbart arbetsliv

Anställningsvillkor, lön och förmåner ska främja prestation, ett hållbart arbetsliv och utformas så att Region Gävleborg kan rekrytera och behålla medarbetare i konkurrens med andra arbetsgivare.

Region Gävleborg ska ge medarbetare möjlighet att utveckla och bevara goda hälso- och livsstilsvanor genom att erbjuda information och stöd i önskad livsstilsförändring.

På grund av coronarestriktionerna har Region Gävleborgs gemensamma friskvårdsanläggningar varit stängda. Under året har därför träningsprogram som kan utföras hemma eller utomhus tagits fram. Ytterligare exempel på aktiviteter under året är anordnande av utomhusträning, vandringar och gåbingo. Under 2020 beslutades även att höja friskvårdbidraget, vilket börjar gälla 2021.

URVAL AV MÅL FÖR SOCIALT HÅLLBARA ARBETSPLATSER I REGION GÄVLEBORG

Mål kopplade till utvalda indikatorer:

- Samtliga enheter ska ha ett HME motsvarande minst 75.
- Alla chefer ska arbeta efter SAM-hjulet.
- Alla arbetsplatser ska ha minst 8 APT per år.
- Alla chefer är arbetsmiljöcertifierade.
- Alla medarbetare ska ha minst 40 h kompetensutvecklingsåtgärder per år.

Samverkansavtal

Ett samverkansavtal finns med arbetstagarorganisationerna. Samverkansavtalet stödjer och bidrar till verksamhetsutveckling genom att sätta Region Gävleborgs uppdrag i fokus. Forum för samverkan är samverkansgrupper där arbetstagarorganisationer möter arbetsgivaren och skyddsombud, arbetsplatsträffar samt utvecklingssamtal. Avtalet skapar förutsättningar för medarbetares delaktighet, inflytande och utveckling. Samverkan präglas av en ömsesidig tillit där medarbetare, arbetstagarorganisationer och chefer har såväl rättighet som skyldighet att delta och bidra.

Enligt samverkansavtalet ska alla arbetsplatser ha minst åtta arbetsplatsträffar (APT) per år. APT är ett tillfälle där arbetsgruppen i dialog gemensamt arbetar med planering, utveckling och uppföljning. På APT behandlas även arbetsmiljöfrågor och hälsa i arbetsgruppen. Den årliga uppföljningen av systematiskt arbetsmiljöarbete visade att 87 procent av arbetsplatserna* hade minst åtta APT under 2020. Det är en lägre andel jämfört med 96 procent år 2019.

Enligt samverkansavtalet har varje medarbetare möjlighet

till utvecklingsåtgärder motsvarande minst fem dagar per år. Utvecklingsåtgärder kan exempelvis vara kurser, konferenser, studiebesök, praktiktjänstgöring, projektuppdrag, arbetsutvidgning och arbetsrotation. Chefen beslutar om kompetensutveckling och hänsyn tas till såväl medarbetarnas behov av utveckling som till verksamhetens krav. Hur fördelningen av kompetensutvecklingsinsatser ser ut mellan yrkeskategorier och kön är inte mätbart i nuläget, men det är en uppföljning som ska utvecklas framöver.

* Svarefrekvensen var 75 procent och det går inte att veta hur arbetsplatserna som inte svarade på enkäten ligger till.

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Region Gävleborg arbetar för att ha en arbetsmiljö fri från hot, våld, mobbning och kränkande särbehandling. En bra arbetsmiljö skapar förutsättningar för goda resultat och säkerhet i verksamheten samt förebygger ohälsa och olycksfall, främjar engagemang och ett hållbart arbetsliv.

Arbetsmiljöarbetet omfattar alla medarbetare som är anställda i Region Gävleborg och bygger på samverkan mellan medarbetare, arbetstagarorganisationer och chefer. I syfte att säkerställa kompetens avseende arbetsmiljöarbete ska alla chefer vara certifierade. Region Gävleborg ska också erbjuda utbildningar inom de fokusområden som identifierats i arbetsmiljöarbetet. I den årliga uppföljningen 2020 svarade 84 procent av cheferna ja på frågan om de är arbetsmiljöcertifierade inom de senaste fem åren*. Det är en ökning jämfört med 79 procent år 2019. Att alla chefer går certifieringsutbildningen bidrar till ett systematiskt arbetsmiljöarbete, vilket är väsentligt för ett hållbart yrkesliv och för att vara en attraktiv arbetsgivare.

Chefer med arbetsmiljöuppgifter ansvarar för att bedriva ett systematiskt arbetsmiljöarbete på arbetsplatsen. Arbetet enligt SAM-hjulet ger goda förutsättningar för att arbeta förebyggande med arbetsmiljöfrågorna och förhindra arbetsrelaterad ohälsa och olycksfall. Varje år genomför Region Gävleborg en "årlig uppföljning" av det systematiska arbetsmiljöarbetet. Utifrån uppföljningen tas åtgärder fram i syfte att förbättra sättet att arbeta med arbetsmiljön.

FAKTA

SAM-hjulet

Det innebär att vi som arbetsgivare följer de fyra stegen; att undersöka alla arbetsförhållanden, identifiera risker och riskbedöma, ta fram åtgärder för att hantera riskerna samt kontrollera om de genomförda åtgärderna lett till avsedd effekt. De olika delarna i systematiskt arbetsmiljöarbete bildar en helhet. Med alla pusselbitar på plats finns grunden för att hantera alla arbetsmiljöförhållanden och skapa en bra arbetsmiljö.

Region Gävleborg genomför årligen en medarbetarenkät för att, bland annat, undersöka hur medarbetarna upplever förutsättningarna för medarbetarengagemang. För att mäta graden av engagemang ställs totalt nio frågor inom de tre delområdena – motivation, ledarskap och styrning. Resultatet visar ett totalt HME-index (hållbart medarbetarengagemang) och indexvärden för de tre delområdena. Målvärdet för HME-index i Region Gävleborg är 75.

År 2020 var svarsfrekvensen 83 procent på hela medarbetarenkäten. Vid de senaste mätningarna har motivation legat högst av de tre delindexen.

HME	2020	2019
Totalt	80	78
Motivation	81	81
Ledarskap	80	79
Styrning	77	76

Mångfald, likabehandling och jämlikhet

Region Gävleborg arbetar för jämlikhet och jämställdhet samt strävar efter ökad mångfald. Kunskap om likabehandling och jämställdhet samt medvetenhet om normer och värderingar som påverkar vårt agerande är viktigt för medarbetare och chefer. Inom Region Gävleborg ska vi agera så att individen uppfattar vårt bemötande som empatiskt och respektfullt. Likabehandling innebär lika villkor, rättigheter och möjligheter oavsett diskrimineringsgrund; kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

URVAL AV MÅL FÖR LIKABEHANDLING INOM REGION GÄVLEBORG

Mål kopplade till utvalda indikatorer:

- Diskriminering förekommer inte.
- Bemötande grundade på föreställningar och fördomar förekommer inte.
- Region Gävleborgs verksamhet har information och lokaler som är tillgängliga för alla.
- Region Gävleborgs verksamhet stödjer medborgarna och de anställdas livspussel.

Icke-diskriminering

Att i verksamheten synliggöra, föra en dialog om och aktivt arbeta med likabehandling, mångfald och den gemensamma värdegrunden är en viktig del av verksamheten. Området likabehandling och mångfald finns med vid introduktion av nya medarbetare och chefer, i dialogen på arbetsplatsträffar, vid utvecklingssamtal och i samverkan med fackliga parter. Region Gävleborg har en enhetlig rekryteringsprocess och tillämpar kompetensbaserad rekrytering fri från diskriminering. Vid tillsättning av interna uppdrag tillämpas samma principer.

Under 2020 har Region Gävleborg upprättat ett dokument som beskriver och tydliggör aktiva åtgärder i det interna arbetet. Ett antal verksamheter är HBTQI-certifierade via RFSL. Det finns också interna utbildningar inom likabehandling och HBTQI som vänder sig till alla medarbetare.

Region Gävleborg arbetar systematiskt för att uppnå målet om noll tolerans mot diskriminering. Exempelvis sker detta genom

* Svarsfrekvensen var 75 procent och det går inte att veta hur arbetsplatserna som inte svarade på enkäten ligger till.

att undersöka eventuell förekomst av diskriminering och arbeta med åtgärder som leder till förändring. I medarbetarenkäten finns i vanliga fall frågor om diskriminering med, dock fanns inte de frågorna med 2020.

Uppföljning av diskriminering i medarbetarenkäten 2018 visade att tre procent av medarbetarna uppgett att de själva blivit utsatta för ojämlig behandling det senaste året. Medarbetarenkäten fångar självupplevd diskriminering och det kan finnas ett mörkertal som inte inkluderas i uppföljningen. Även i den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet ställs frågor om likabehandling. År 2020 var svarsfrekvensen 75 procent. 89 procent av arbetsplatserna svarade alltid eller ofta på frågan om huruvida frågor som rör likabehandling (diskrimineringsgrunderna) beaktas när beslut ska fattas i det dagliga arbetet inom vår organisation. Det är en marginell minskning jämfört med 91 procent år 2019. Eventuella åtgärder som vidtas dokumenteras och följs upp.

Jämlika och jämställda löner

Inom Region Gävleborg ska inte osakliga löneskillnader förekomma.

Kvinnors lön i förhållande till mäns lön var totalt sett 85,8¹

procent per 31 december 2020. Det betyder att kvinnornas lönenivå i genomsnitt för alla tillsvidareanställda är 85,8 procent av vad männen tjänar. Region Gävleborg är en kvinnodominerad organisation där 80 procent av de anställda är kvinnor. Det är framför allt kvinnor som arbetar i yrken med många anställda och jämförelsevis låg lönenivå. I befattningar med högre lönenivå, där det finns färre medarbetare, är fördelningen mellan antalet kvinnor och män mer jämn.

Mångfald

En del av arbetet med icke-diskriminering är att undersöka hur medarbetarna fördelas på ålder och kön inom olika befattningar för att bedriva aktiva åtgärder enligt diskrimineringslagen. Mångfald är mycket mer än kön och ålder, men en arbetsgivare får inte systematiskt registrera andra parametrar.

Region Gävleborg är en kvinnodominerad arbetsgivare med drygt 7 000 anställda där 80 procent är kvinnor. Inom nästan alla yrkeskategorier är följaktligen antalet kvinnor fler än männen. Endast inom yrkesgruppen läkare är fördelningen mellan könen helt jämn. Övervägande delen av medarbetarna är över 30 år.

MÅNGFALD BLAND ANSTÄLLDA, POLITISKA LEDNINGSGRUPPER OCH KONCERNLEDNINGEN ANDEL PER KÖN OCH ÅLDER*

Anställda	Andel kvinnor i yrkeskategorin (%)	Kön	Andel i åldersgrupp			Totalt antal
			≤ 29 Andel	30–49 Andel	≤ 50 Andel	
Totalt anställda**	80%	Kvinnor	9%	47%	44%	5 696
		Män	7%	52%	42%	1 393
		Totalt	8%	48%	43%	7 089

* Antal tillsvidareanställda i Region Gävleborg per den sista december 2020.

** För fördelning mellan olika yrkesgrupper se sid 76.

¹ Baserat på månadsavlönade mer än tre månader. Medianlöner exklusive löner över 120 000 kr (3 ledning 1 admin, män). Lönen avser grundlön inkl. fasta tillägg.

Politiska ledningsgrupper	Andel kvinnor i ledningsgrupp (%)	Kön	Andel i åldersgrupp			Totalt antal
			≤ 29 Andel	30–49 Andel	≤ 50 Andel	
Regionfullmäktige	45%	Kvinnor	0	29%	62%	34
		Män	0	37%	56%	41
Regionstyrelsen	38%	Kvinnor	20%	20%	60%	5
		Män	0%	63%	38%	8
Företagshälsovårdsnämnden	61%	Kvinnor	-	18%	82%	11
		Män	-	14%	86%	7
Gemensamma nämnden för FoU Välfärd och hjälpmedel	25%	Kvinnor	50%	0%	50%	2
		Män	0%	50%	50%	6
Hållbarhetsnämnden	23%	Kvinnor	-	33%	67%	3
		Män	0	30%	50%	10
Hälsa- och sjukvårdsnämnden	54%	Kvinnor	14%	29%	57%	7
		Män	0%	33%	67%	6
Kultur- och kompetensnämnden	46%	Kvinnor	-	33%	67%	6
		Män	0	14%	71%	7
Patientnämnden	71%	Kvinnor	20%	40%	40%	5
		Män	50%	50%	0%	2
Totalt, genomsnitt alla politiska ledningsgrupper	46%	Kvinnor	10%	27%	63%	73
		Män	8%	36%	56%	87
		Totalt	9%	32%	59%	160

Koncernledningen	Andel kvinnor i koncernledningen (%)	Kön	Andel i åldersgrupp			Totalt antal
			≤ 29 Andel	30–49 Andel	≤ 50 Andel	
Koncernledningen	40%	Kvinnor	-	25%	75%	4
		Män	-	67%	33%	6
		Totalt		50%	50%	10

Så arbetar Region Gävleborg med miljömässig hållbarhet

Region Gävleborgs verksamheter arbetar för att minimera påverkan på miljö och klimat, genom allt från hållbara produktval till avfallshantering och energieffektiva fastigheter. Här beskrivs hur Region Gävleborg arbetar för att verksamheterna ska bli klimateffektiva, resurseffektiva, giftfria och hälsofrämjande.

På sikt ska Region Gävleborg bli både klimatneutrala och fossiloberoende. Utifrån försiktighetsprincipen ska Region Gävleborg förebygga och motverka påverkan på människors hälsa och miljö. Region Gävleborg arbetar utifrån miljöpolicy och med fokus på mål i den politiska inriktningen samt miljömålen i miljöprogrammet. I arbetet eftersträvas cirkulär ekonomi,ushållning med energi och resurser, en övergång till mer miljö- och klimatanpassade produkter och tjänster samt förebyggande och minskning av utsläpp och föroreningar.

FAKTA

Vad är en cirkulär ekonomi?

Enkelt uttryckt är en cirkulär ekonomi motsatsen till den traditionella, linjära ekonomin. Istället för att tillverka, köpa, använda och sedan slänga sakerna, utnyttjas allt som tillverkats så länge det går. Och när sakerna är förbrukade återanvänds och återvinns så mycket som möjligt om och om igen – allt för att tära mindre på jordens resurser och minska vårt avfall. Cirkulär ekonomi är ett modernt uttryck för kretslopp helt enkelt.

För att arbeta med miljöfrågorna på ett systematiskt och strukturerat sätt arbetar Region Gävleborg i ett certifierat miljöledningssystem, enligt den internationella standarden ISO 14001. Miljöledningssystemet utgår från var Region Gävleborg har störst negativ och positiv påverkan på miljön. Den ska förebygga miljörisker, förenkla miljöarbete i vardagen och styra miljöarbetet, så att målen nås och förbättringar sker.

Hållbara produktval

Region Gävleborg köper in och använder en stor mängd produkter för att kunna bedriva verksamheten. För att minska miljö- och klimatpåverkan jobbar Region Gävleborg bland annat med att övergå till förnybara och återvunna material, övergå till produkter fria från olika typer av kemikalier, minska användning av engångsmaterial och förebygga att avfall uppstår. För att uppfylla policy och mål är ett viktigt verktyg att ställa och följa upp miljökrav i upphandlingar på produkter, tjänster och entreprenader.

REGION GÄVLEBORGS MÅL FÖR HÅLLBARA PRODUKTVAL

- Öka andelen PVC-fria produkter inom hälso- och sjukvården.

Några exempel på upphandlingar som Region Gävleborg slutfört under 2020 och där miljökrav ställts är avfallspåsar, städkemikalier, strålskyddsutrustning, nutritionsprodukter och nutritions-pumpar, magnetkamera och entreprenad för utemiljön. Upphandlingarna har bland annat resulterat i att Region Gävleborg övergått till avfallspåsar av återvunnen plast istället för ny fossil plast, återanvändning av redan tillverkade nutritions-pumpar¹ samt att en stor del av de städkemikalier som köps in är miljö-märkta med till exempel Svanen eller Bra Miljöval.

Andelen PVC-fria tappningskatetrar, urinuppsamlingspåsar och tillbehör till nutrition/sondmatning mäts och följs upp som indikator för Region Gävleborgs miljömål att öka andelen PVC-fria produkter inom hälso- och sjukvården. Totala andelen PVC-fria produkter var 82 procent för 2020, vilket är samma resultat som för de senaste åren. Tappningskatetrarna står för största antalet och andelen PVC-fritt. Utbudet av PVC-fria alternativ inom de andra två områdena är begränsat.

¹ De begagnade nutritions-pumparna är av samma kvalitet och med samma garantier som nya.

FAKTA

PVC – polyvinylklorid

PVC (polyvinylklorid) är en plasttyp som vid tillverkning och avfallshantering genererar miljögifter samt problematiska avfallsrester. PVC kan innehålla mjukgörande ftalater som bland annat kan påverka människors och djurs förmåga att fortplanta sig. Ftalater binds inte i PVC utan kan läcka ut från plasten i samband med användning och upptas av människor och miljö.

PVC-fria produkter	2020	2019
Andel PVC-fria produkter inom hälso- och sjukvården i procent (tappningskatetrar, urinuppsamlingspåsar och tillbehör till nutrition)	82%	82%

Under 2020 var det en tydlig uppgång av antalet undersökningshandskar och skyddsförkläden jämfört med 2019, vilket sannolikt kan kopplas till covid-19 och det ökade behovet av skyddsutrustning. Av de drygt 2,3 miljoner skyddsförklädena var nära 30 procent av förnybar plast, vilket är positivt ur ett miljö- och klimatperspektiv.

Exempel förbrukning av engångsartiklar, antal	2020	2019
Undersökningshandskar	14 466 800	10 049 980
Skyddsförkläden	2 339 595	1 953 700
Plastbägare för dryck	1 107 400	1 554 040
Medicinbägare	599 530	653 540

Avfallshantering

Region Gävleborg arbetar för att optimera avfallshanteringen utifrån den europeiska avfallshierarkin. Detta innebär att i första hand förebygga att avfall uppstår, därefter i fallande skala återanvända, materialåtervinna, energiutvinna och i sista hand deponera.

REGION GÄVLEBORGS MÅL FÖR AVFALLSHANTERING

- Öka materialåtervinningsgraden.

Under 2020 har flera aktiviteter utförts för att förbättra avfallshanteringen eller minimera mängden avfall. Under året har matavfallsinsamling införts hos fem verksamheter i Hälsingland. Utsorteringen av plast på Gävle sjukhusområde har ökat, och hanteringen av kemiskt avfall inom Region Gävleborgs laboratorieverksamheter har förbättrats. Insatser har genomförts för att förbättra sorteringsmöjligheter i avfallsrum, i syfte att skapa en igenkänning i avfallsrummen, och för att det skall vara lätt att göra rätt.

Under 2020 har Region Gävleborg arbetat för att öka återvinningsgraden. Men jämfört med 2019 har återvinningsgraden minskat. Att det inte går i rätt riktning kan bero på att mängden avfall som inte kan materialåtervinnas har ökat. Sådant material är till exempel stickande/skärande/smittförande avfall, men även det skyddsmaterial som använts mer än vanligt under 2020.

Avfallsåtervinning	2020	2019	2018
Avfallsåtervinning i sjukhusfastigheter, andel (%)	38,1	39,9 %	32,9 %

Inom Region Gävleborgs verksamheter uppstår stora mängder avfall varje år, varav majoriteten består av icke farligt avfall. Region Gävleborg arbetar aktivt i form av besök i verksamheten, utbildningsinsatser och skriftlig information i syfte att minimera felsorteringar och öka sorteringsgraden hos Region Gävleborgs verksamheter.

Avfallsmängder 2020*

Farligt avfall	269 398 kg varav 177 596 kg består av sjukvårdens kliniska avfall
Icke farligt avfall	
Materialåtervinning	321 355 kg
Biogastillverkning	437 794 kg
Energiåtervinning	1 045 430 kg
Deponering	20 044 kg
Total mängd (farligt/icke farligt) avfall	2 094 021 kg

* Statistiken visar avfall som uppkommit i sjukhusverksamhet samt verksamhet beläget på sjukhusområdet, med undantag för sjukvårdens kliniska avfall som beräknas för samtliga verksamheter där avfallet uppstår.

Avfallsåret 2020 har varit speciellt på grund av coronapandemin. Tidvis har ökade avfallsströmmar resulterat i ökad arbetsbelastning. Personal på avdelningen för Logistik och service, samt varuförsörjning har arbetat hårt under året. Bland annat för att säkerställa att material, såsom avfallskärl och skyddsutrustning funnits på plats i verksamheterna, både via inköp och distribution. Detta har varit en logistisk utmaning på grund av den snabbt ökande efterfrågan, men som löstes bra.

Energieffektiva fastigheter

Region Gävleborg arbetar för att minska miljöbelastningen genom att effektivisera energianvändningen. Genom att använda mindre energi sparas pengar och miljöpåverkan minskas.

Region Gävleborgs energianvändning 2020 uppgick till 80,5 GWh, vilket motsvarar ca 63,6 Mkr. Det är en betydande andel av energianvändningen i Gävleborg.

Region Gävleborg har energikrävande verksamheter som ställer höga krav på bland annat el- och kylleveranser. En del byggnader är relativt gamla, vilket märks på de värmeeffektuttag som sker under årets kalla dagar. Region Gävleborgs el består av 100 procent förnybar energi.

REGION GÄVLEBORGS MÅL FÖR ENERGI

- Ökad energieffektivitet i verksamheten.

Fastighetsavdelningen ansvarar för Region Gävleborgs fastigheter och energianvändning. Region Gävleborgs miljöprogram styr energifrågorna. Utifrån miljöprogrammet finns en energiplan samt riktlinjer för uppfyllande av målen. Alla mål följs upp i energiplanen. I nuläget är energiplanen i sitt startskede och nya handlingsplaner sätts upp för respektive fastighet.

Den totala energianvändningen har ökat med ca 1,8 procent i jämförelse med 2019 års värden. Största orsaken kan härledas till covid-anpassningar på sjukhusen.

Flexibla och miljövänliga fastigheter

Region Gävleborgs fastigheter ska präglas av effektivitet och långsiktighet, klimatsmarta val vid byggnationer och hållbarhetstänkande samt erbjuda god inne- och utemiljö för att främja god hälsa.

MÅL FÖR FLEXIBLA OCH MILJÖVÄNLIGA FASTIGHETER

- Ställa miljökrav enligt lägst Miljöbyggnad silver vid byggnationer.

FAKTA

Miljöbyggnad

Miljöbyggnad är ett nationellt system för miljöcertifiering av byggnader, där miljöarbetet och byggnadens miljöprestanda granskas av tredje part. Miljöbyggnad innefattar tre olika områden (energi, innemiljö och material) och baseras på olika bedömningskriterier. För att bli certifierad med Miljöbyggnad silver måste byggnaderna överträffa de lagkrav och myndighetskrav som finns.

Utöver Miljöbyggnad silver har en riktlinje för Energi och Miljö tagits fram för att täcka alla åtaganden kopplat till miljö, klimat och hållbarhet.

Mycket av det material som används vid byggnationer kan vara skadliga både för miljön och för människor. Vid byggnation ska

de material som används registreras. På så sätt är det möjligt att se vilken miljöklassning materialet har, baserat på den kunskap vi har idag, och därmed välja bort material som är mindre bra.

Fastigheten där Gävle sjukhus är placerad ligger inom vattenskyddsområde och sjukhuset ligger på den vattentäkt som försör tusentals hushåll i Gävle med dricksvatten. Som ett led i att skydda vattentäkten har en släckvattenplan tagits fram under 2020, med syfte att minimera risken för att släppa ut föroreningar vid en eventuell brand. Andra åtgärder som har gjorts för att skydda täkten är en inventering av statusen på avloppsledningarna för att se att de är täta och inte släpper ut avloppsvatten, samt årlig provtagning av utgående vatten från oljeavskiljare så att inte föroreningar släpps ut.

ENERGIANVÄNDNING INOM REGION GÄVLEBORG

Typ av verksamhet	Area (BRA), m ²	Värmeanvändning*, MWh	El-användning, MWh	Kyla-användning, MWh	Specifik värme, kWh/m ²	Specifik el, kWh/m ²	Specifik kyla, kWh/m ²
Sjukhus	253 832	28 474	25 386	4 945**	112,2	100,0	31,6**
Hälsocentraler	110 564	9 895	5 429	-	89,5	49,1	-
Folkhögskolor	32 217	4 465	1 431	-	138,6	44,4	-
Övriga fastigheter	2 535	324	135	-	127,7	53,2	-
Total	399 148	43 157	32 380	4 945	108,1	81,1	12,4***

* Normalårskorrigerad värmeanvändning.

** Fjärrkyla finns endast på Gävle sjukhus, specifik användning avser endast Gävle sjukhus.

*** Specifik användning totalt för redovisad area.

Noter till tabellen: Sjukhus innefattar Gävle sjukhus, Hudiksvalls sjukhus och Bollnäs sjukhus. Samtliga typer av byggnader, vårdlokaler, administrativa lokaler, kulvertar osv. Hälsocentraler innefattar hälsocentraler, samt de gamla sjukhusen Sandviken, Söderhamn och Ljusdal och liknande lokaler för sjukhus. Folkhögskolorna innefattar Bollnäs, Forsa och Västerbergs folkhögskolor. Folkhögskolorna är till största del utbildningslokaler, men även bostäder samt storkök. Den redovisade energin avser helår 2020 och är avgränsad till de egenägda fastigheterna. Utöver de egna fastigheterna finns ett antal hyrda fastigheter samt till viss del hyrda lokaler, vilka inte redovisas.

För ett giftfritt Region Gävleborg

Kemiska ämnen finns överallt omkring oss, i rengöringsmedel, kläder, mobiltelefoner och läkemedel. Världens kemikalieproduktion har blivit mer än 50 gånger så stor under de senaste 50 åren. Vissa ämnen som kommer ut i naturen kan skada människors hälsa och miljön. Region Gävleborg använder cirka 1 450 olika kemikalier i sina verksamheter och upphandlar också en stor mängd varor som innehåller kemiska ämnen, exempelvis sjukvårdsmaterial, textilier och möbler. För att minska risken att få in farliga ämnen i varor som används i Region Gävleborgs verksamheter ställs kemikaliekrav i upphandlingar som är prioriterade ur miljöperspektiv. Under 2020 arbetade Region Gävleborg med projektet Hållbara väntrum, där fokus bland annat har varit på kemikalier i inredning, möbler och leksaker för att barn som vistas i väntrummen inte ska utsättas för farliga ämnen.

MÅL FÖR ETT GIFTFRITT GÄVLEBORG

- Minska miljöpåverkan från miljöstörande kemikalier och läkemedel.
- Minska utsläpp av klimatpåverkande anestesigaser.

En årlig kemikalieutbildning och kemikalieinventering hålls för alla verksamheter för att öka kunskapen om kemikalierna och för att kunna byta ut de som är allra farligast. Ett samarbete med Region Gävleborgs laboratorier startades för att förbättra hanteringen av kemikalier och det kemiska avfallet. Även avloppsreningsverken deltar i samarbetet för att förbättra hanteringen av kemiskt avfall.

Läkemedel och miljö

Region Gävleborg förskriver stora mängder läkemedel varje år. Vissa innehåller ämnen som kan påverka miljö och hälsa om de kommer ut i naturen.

FAKTA

Läkemedelskommittén

Läkemedelskommittén är ett expertorgan inom läkemedel och läkemedelsterapi som verkar för en rationell, säker och kostnadseffektiv hantering av läkemedel där patientens och samhällets bästa beaktas.

Under 2020 har en utbildning hållits för specialtläkare för att öka kunskapen om läkemedels miljöpåverkan och vad läkare kan göra för att minska spridningen av dessa ämnen. Sedan 1 juni 2020 är diklofenak-tabletter receptbelagda och Läkemedelskommittén rekommenderar att andra alternativ än diklofenak förskrivs till patienter.

Apotekens försäljning av Diklofenak (kg)*	2020	2019	2018
Tabletter (kg)	27,60	47,20	69,50
Gel (kg)	36,9	39,50	55,20

* 1 ddd = 100 mg. Förskrivet av läkare som arbetar för Region Gävleborg.

FAKTA

Diklofenak

Diklofenak är ett miljöfarligt ämne som kan påverka njurar och lever hos bland annat fiskar och finns i olika smärtstillande preparat.

År 2018 hade Region Gävleborg den sjätte högsta förskrivningen av diklofenak i landet, år 2020 var förskrivningen av diklofenak näst lägst. Den uthämtade mängden diklofenak i tablettform minskade med 57 procent på 24 månader.

Antibiotikaresistenta bakterier är enligt Världshälsoorganisationen (WHO) ett av våra största globala folkhälsot. Viktiga insatser för att minska förskrivningen är att Region Gävleborg har upprättat lokala rekommendationer för antibiotikaförskrivning, har återkommande uppföljning av förskrivningen och fortbildar vården inom antibiotikafrågor.

Antibiotikaförskrivning	2020	2019	2018
Antibiotikaförskrivning* recept/1000 inv	222	268	268

STRAMAs mål är att nå 250 recept / 1000 invånare.

* Förskrivet av läkare som arbetar för Region Gävleborg.

Under år 2020 minskade antibiotikaförskrivningen med ca 17 procent från och med april. Minskningen tros bero på rådande pandemi, men någon färdig analys för resultatet har inte gjorts ännu. Region Gävleborg arbetar för att minska förskrivningen av både diklofenak och antibiotika.

Klimatpåverkande anestesigaser

Vid operationer och förlossningar som utförs inom Region Gävleborg används anestesigaser för att söva eller bedöva patienterna. Anestesigaser har betydande negativ påverkan på klimatet.

Klimatpåverkande anestesigaser inom Region Gävleborg	2020	2019	2018
Sevorane (kg CO ₂ -ekv)	29 322	28 242	30 186
Suprane (kg CO ₂ -ekv)	25 776	61 862	56 707
Lustgas (kg CO ₂ -ekv)	471 940	598 799	632 529
Totalt (kg CO ₂ -ekv)	527 038	688 903	719 422
CO ₂ -ekv/invånare	1,8	2,4	2,5

Användningen av anestesigasen Suprane har halverats under 2020 på grund av uppskjutna operationer. Samtidigt har anestesigas använts inom covid-19-vården, vilket har lett till en viss ökning av anestesigasen Sevorane.

Lustgasförbrukningen har minskat över tid, vilket kan bero på känedom om lustgasens miljöpåverkan och möjlighet till att erbjuda annan smärtlindring. Under 2020 har förlossningen inte erbjudit lustgas till kvinnor med misstänkt eller bekräftad covid 19-infektion, vilket kan ha bidragit till en minskning av förbrukningen.

Livsmedel för god hälsa och god miljö

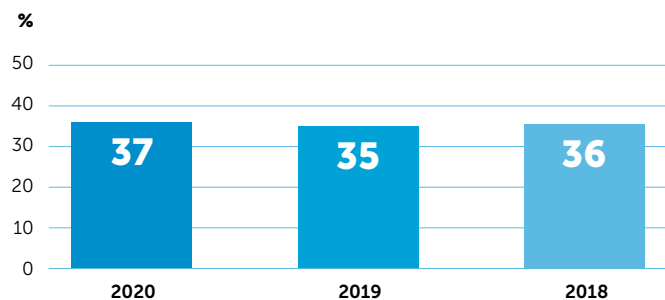
Vad du äter är inte bara viktigt för din hälsa. Även miljön och klimatet påverkas genom ditt val av mat, i hela livsmedelskedjan från jord till bord. Det kan bidra till utsläpp av växthusgaser, övergödning, överfiskning och användning av kemiska bekämpningsmedel. Mat kan även påverka miljön positivt, till exempel i landskapet och den biologiska mångfalden. I Region Gävleborg serveras mat vid sjukhusen, folkhögskolorna och beställs till personalköken. Vilken mat Region Gävleborg serverar har betydelse för hälsan, miljön och klimatet och krav ställs därför vid upphandling av livsmedel.

MÅL GÄLLANDE LIVSMEDEL FÖR GOD HÄLSA OCH GOD MILJÖ

- Minska miljö- och klimatpåverkan från livsmedel.

Region Gävleborg arbetar för det nationella målet om att andelen ekologiska livsmedel ska vara 60 procent till 2030 och har kommit en bra bit på vägen.

ANDEL EKOLOGISKA LIVSMEDEL I REGION GÄVLEBORGS VERKSAMHET*

* Andel (%) av värdet i kronor av totala livsmedelinköp i Region Gävleborg. Omfattar även livsmedelsproduktion på entreprenad. Avser KRAV-märkt och andra ekologiska livsmedel enligt EU-förordning.

Vegetariskt finns alltid på menyn och marknadsförs genom att presentera vegetariskt först i restaurangerna. Assietter har tagits bort i restaurangerna, vilket genererar mindre diskning och därmed mindre kemikalier, och får människor att välja mer grönsaker på sin tallrik, vilket är bra både för hälsan och miljön.

På väg mot ett Fossilfritt 2025

Klimatförändringarna påverkar både hälsan och den lokala och globala miljön. Region Gävleborg har antagit Fossilfritt Sveriges utmaning att från och med år 2025 ska alla resor och transporter som genomförs på uppdrag av Region Gävleborg vara fossilfria. Andelen förnybara drivmedel fortsätter att öka och är nu 31 procent av den totala mängden drivmedel. För att bli fossilfria räcker det inte med att byta till förnybara drivmedel. Beteendet för att mötas och resa måste också förändras. Andelen digitala möten har ökat med cirka 299 procent, sannolikt som en effekt av coronapandemin, och är ett viktigt steg mot att bli fossilfria.

MÅL FÖR ETT FOSSILFRITT GÄVLEBORG

- Minska koldioxidutsläppen från resor med bil (i tjänsten).
- Större andel resor sker med kollektivtrafik (i tjänsten).
- Ökad andel förnybara drivmedel och minskad energiåtgång.

FAKTA

Klimatförändringarna

Klimatförändringarna ger direkta effekter på människors hälsa. Det kan vara olyckor till följd av ras, brand eller värmebölja. Indirekta effekter sker genom påverkan på ekosystem, ekonomier och sociala strukturer. Ett mildare klimat leder till utbredning av bakterier och vissa smittsamma sjukdomar. Ökad luftfuktighet ger ökad förekomst av pollen, kvalster och mögel. Effekten kan bli ökade hjärt- och kärlsjukdomar och luftvägssjukdomar.

Hållbara möten och resor

Region Gävleborg har genomfört en rad åtgärder för att bli fossilfria till 2025. Ett steg har varit att tydliggöra vilka krav som ska ställas vid inköp av leveranser, transporter och tjänster som innebär mycket resor.

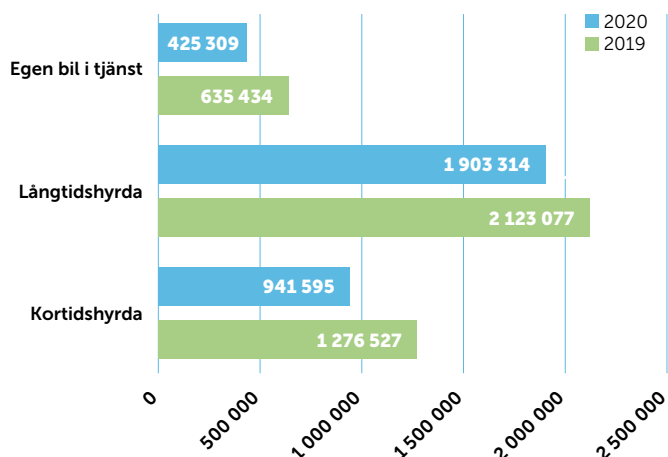
Under 2020 har ett flertal arbeten kopplat till ett mer hållbart resande utförts, bland annat Europeiska Trafikantveckan, installation av bokningsbara laddplatser samt publicering av en intern cykelsida för att underlätta inköp och användning. Även ett projekt för att motivera och stimulera personal till mer hållbara möten har genomförts. Det finns stora skillnader inom organisationen gällande kunskap och erfarenhet av att delta i digitala möten. Därför har instruktionsfilmer, presentationsmaterial och utbildningar kopplat till digitala möten tagits fram.

Under hösten har en resvaneundersökning genomförts. Den bekräftade att många arbetat hemifrån och att det har minskat pendlingsresorna, andelen medarbetare som reser med kollektivtrafik har minskat avsevärt till följd av rådande kollektivtrafikrestriktioner. Detta har resulterat i att antalet körda kilometer med bil till och från arbetsplatsen har ökat kraftigt.

Uppföljning av tjänsteresor

Under 2020 har andelen resor med bil i tjänsten minskat med 19 procent jämfört med 2019, till stor del som följd av pandemin. Tjänsteresor med tåg har minskat med cirka 62 procent under 2020, tjänsteresor med X-trafik har inte registrerats eftersom framdörrarna varit stängda. Det är främst egen bil i tjänsten och korttidshyrda bilar som minskat. Ambulanserna är det transportslag som kör längst (förutom X-trafiks resor) och den fordonsmodell Region Gävleborg använder är inte godkänd för HVO (biodiesel), idag körs de på diesel. Ambulanserna har 2020 kört cirka 2 560 000 km.

BILRESOR I TJÄNSTEN, KM*

* Andel fossilfria drivmedel är 30,8 procent i genomsnitt.

Bilresor i tjänsten används exempelvis av primärvården, fastighet, service samt Hjälpmedel SAM som tillhandahåller hjälpmedel för personer i Gävleborg med rörelsehinder, tal- och språksvårigheter samt kognitiva och medicinska funktionsnedsättningar.

Klimatberäkningar

Under 2020 har klimatberäkningar tagits fram för att kunna mäta och följa upp Region Gävleborgs klimatpåverkan. Klimatberäkningarna används för att identifiera stora utsläpp inom Region Gävleborg, och på så sätt kunna rikta insatserna för att minska klimatpåverkan mot rätt område.

Region Gävleborg har generellt störst möjlighet att påverka utsläpp i Scope 1. Åtgärder som bidrar till ett minskat resande med bil samt en minskad påverkan från köldmedier och medicinska gaser kan få stor effekt. Genom ett aktivt arbete med fastigheters uppvärmning och elförbrukning kan också utsläpp i Scope 2 minskas. En övervägande del av utsläppen i 2019 års klimatberäkning ligger i Scope 3, vilket indikerar att Region Gävleborgs påverkan till stor del sker genom indirekta utsläpp.

KLIMATBERÄKNINGAR

REGION GÄVLEBORG 2019	Direkta utsläpp	Indirekta utsläpp	Indirekta utsläpp 2	TOTALT
Utsläpp av växthusgaserna (ton CO ₂ -ekv)*	Scope 1	Scope 2	Scope 3**	ton CO ₂ -ekv
Fastigheter	116	1 625	439	2 179
Hälsa- och sjukvård och övriga verksamheter	1 493	-	232	1 726
Kollektivtrafik	215	-	4 303	4 518
Tjänsteresor	524	-	614	1 138
Totalt	2 348	1 625	5 588	9 561

* Beräkningarna har baserats på siffror från 2019 och har genomförts enligt principerna i standarden Greenhouse Gas Protocol (GHGP).

** Exklusive utsläpp från kapitalinvesteringar.

FAKTA

Klimatberäkningar

GHGP är den internationellt mest vedertagna beräknings- och redovisningsstandard för klimatberäkningar. Genom att dela in utsläppen i olika scope ges en tydlig bild av vilka utsläpp som är direkta och indirekta.

Scope 1: Omfattar direkta utsläpp som verksamheten har direkt kontroll över. Uppstår vid förbränning av fossila bränslen (bensin, olja och kol) för till exempel tillverkning i egenägda fabriker eller utsläpp från egna fordon/maskiner.

Scope 2: Omfattar indirekta utsläpp som uppstår vid produktion av inköpt el, fjärrvärme och fjärrkyla.

Scope 3: Omfattar övriga indirekta utsläpp som bland annat uppstår från inköp av varor och tjänster till exempel logistik, flygresor, taxi och materialförbrukning.

För information om hur Region Gävleborg arbetar med utsläpp från kapitalinvesteringar, se sid 57.

God förmåga att ställa om hållbart

Under år 2020 har Region Gävleborg visat på en god förmåga att ställa om. Denna förmåga kommer behövas för att fortsätta den omställning som behöver göras för att Region Gävleborgs verksamheter ska bli fossilfria, klimatberoende och giftfria. De klimatberäkningar som har gjorts under år 2020 utifrån data från år 2019, visar att Region Gävleborg har en bit kvar och att inte alla förutsättningar och all den kunskap vi behöver finns ännu. Det gäller bland annat den klimatpåverkan våra material och livsmedel ger upphov till. Där behöver Region Gävleborg fortsätta samarbetet mellan regioner, med olika myndigheter och med näringslivet för att öka kunskapen och finna nya lösningar tillsammans.

Men pandemiåret har också visat nya sätt att samarbeta, vilket är positivt för att nå hållbar utveckling och bidra till hållbara förbättringar.

Så arbetar Region Gävleborg med ekonomisk hållbarhet

Grunden för ekonomisk hållbarhet i Region Gävleborg är en sund ekonomi och en ändamålsenlig och resurseffektiv verksamhet. Ett positivt ekonomiskt resultat ger en stabil grund som gör att verksamheten klarar en lågkonjunktur och säkerställer kommande generationers möjligheter till en god välfärd. Här redovisas hur Region Gävleborg arbetar med ekonomisk hållbarhet.

God ekonomisk hushållning

Region Gävleborgs ekonomi ska vara långsiktigt hållbar och klara av svängningar i konjunkturen. Regionfullmäktige fastställer årligen finansiella mål där detta preciseras. Det långsiktiga resultatmålet är ett resultat på 2 procent av verksamhetens nettokostnad. Det innebär att framtida investeringar i hög grad kan finansieras med egna medel, framtida pensionsåtaganden klaras samt att det finns ett utrymme att täcka oförutsedda kostnader och minskade intäkter. God ekonomisk hushållning innebär en sund ekonomi och en ändamålsenlig och resurseffektiv verksamhet. Läs mer i förvaltningsberättelsen från och med sid 60.

FINANSIELLA MÅL FÖR GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING

- Verksamheten ska ha en långsiktig betalningsförmåga, soliditeten får inte understiga 30 procent utan att särskilda skäl anges.
- För att värdesäkra det egna kapitalet och anläggningstillgångarna är det långsiktiga resultatmålet 2 procent av verksamhetens nettokostnad.
- Verksamheten ska bedrivas inom tilldelade ramar.

Hållbar pensionsfond

Genom direktiv för förvaltning av pensionsfond fastställer Regionfullmäktige att Region Gävleborg ska säkerställa långsiktig hållbarhet i sin pensionsmedelsförvaltning. Förvaltningen ska bidra till att FN:s globala mål för hållbar utveckling uppfylls. Region Gävleborgs hållbara placeringar bidrar till social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet.

MÅL FÖR ATT FÅ EN HÅLLBAR PENSIONS FOND

- Ökad miljöhänsyn tas vid kapitalförvaltning.

Arbetet är ett ständigt pågående förbättringsarbete. Kraven och kvaliteten på hållbarhetsarbetet ökar för varje år. Genom att marknaden successivt hittar nya lösningar för att uppnå klimatomålen skapas ständigt nya investeringsmöjligheter. Nya och förbättrade investeringsmöjligheter skapas även genom löpande dialoger och påverkansarbete med fondförvaltare om de mål och krav Region Gävleborg ställt på sin förvaltning.

För att kvalitetssäkra Region Gävleborgs arbete med en hållbar

pensionsfond görs årligen en granskning av extern part. Där granskas bland annat förvaltarnas arbete med hållbarhet och de globala målen, samt vilket klimatavtryck respektive aktiefond har. Granskningen används som grund till fortsatta dialoger och påverkansarbete samt investerings- och/eller avvecklingsbeslut. Region Gävleborg följer upp hållbara placeringar på olika sätt. Det kan bland annat handla om att följa förvaltad kapital som är placerat långsiktigt hållbart och att se över fondens klimatpåverkan genom att mäta koldioxidavtrycket.

Fonderna får ett hållbarhetsbetyg som bland annat utgår ifrån fondernas innehav, förvaltarnas arbete med klimatomålen och hur de integrerar hållbarhetskriterier i förvaltningen. Målet 2020 var att 90 procent av aktie- och räntefonderna skulle ha ett grönt eller gult hållbarhetsbetyg och utfallet blev 91 procent. 2019 fick 100 procent av aktie- och räntefonderna grönt eller gult hållbarhetsbetyg. Den lägre andelen 2020 beror på att en fond saknade komplett dokumentation för bedömning.

För 2020 tillämpas en ny standard för att mäta koldioxidutsläppet. Det innebär att koldioxidutsläppet inte bara ställs i relation till bolagets borsvärde utan även bolagets skulder och kassamedel. Detta möjliggör att även räntefonder kan mäta sitt koldioxidutsläpp. Däremot går det inte att jämföra mot tidigare år. Fondens klimatavtryck 2020 för räntor och aktier uppgick till 30 tCO₂e/MUSD. Snittet för jämförbara fonder uppgår till 55 tCO₂e/MUSD.

Inköp och upphandling

Lägsta möjliga totalkostnad är en ledstjärna i Region Gävleborgs arbete med inköp. All upphandling ska ske affärsmässigt, objektivt och i konkurrens samt präglas av totalkostnadstänkande, det vill säga skapa bästa möjliga värde för Region Gävleborg över tid utifrån funktion, kvalitet och säkerhet samt miljö- och andra hållbarhetskrav.

MÅL FÖR INKÖP OCH UPPHANDLING

- Hållbar leverantörbas.
- Affärsmässighet.
- Marknads- och omvärldskunskap.

Region Gävleborgs inköp av varor och tjänster på årsbasis är cirka 6 miljarder, vilket är mer än hälften av verksamhetens kostnader. Detta innebär att inköp av varor och tjänster är av stor betydelse för den ekonomiska hållbarheten. En stor del av verksamhetens

miljöpåverkan består av det omfattande flödet av varor som köps in och används i verksamheten. Flera produktgrupper har leveranskedjor där det finns risker kopplat till social hållbarhet och miljö. Genom upphandlingar med olika former av hållbarhetskrav finns förutsättningar att påverka både den egna miljöbelastningen och marknaden i positiv riktning.

Under 2020 genomfördes cirka 40 annonserade upphandlingar (direktupphandlingar är inte inräknade). Avtalen har vanligtvis en avtalsperiod på upp till fyra år. Totalt har Region Gävleborg cirka 4 000 leverantörer och cirka 900 leverantörsavtal. Region Gävleborg upphandlar och köper in allt från operationsutrustning och fastighetsskötsel till IT-system och kontorsmaterial.

En långsiktig, faktabaserad planering kring organisationens inköp är en förutsättning för en bra ekonomisk hushållning och ett framgångsrikt hållbarhetsarbete. Därför arbetar Region Gävleborg med kategoristyrtd inköp, vilket innebär att inköpen delas in i olika kategorier utifrån den marknad de anskaffas på. Genom att utgå från leverantörsmarknaden och samarbeta tvärfunktionellt med berörda funktioner internt kan en långsiktig strategi för hållbara inköp skapas.

FAKTA

Samarbete för hållbara inköp

Inom hållbar upphandling finns ett samarbete mellan Sveriges regioner som startades 2010. Arbetet drivs utifrån en gemensam uppförandekod och åtta prioriterade riskområden:

- Läkemedel
- Livsmedel
- Instrument
- Handskar och op-artiklar
- IT
- Textilier
- Sårvård och kompression
- Medicinteknik.

Region Gävleborg ingår i den grupp av sammanlagt fyra regioner som ansvarar för livsmedelsområdet.

Den gemensamma uppförandekoden för leverantörer bygger på fyra huvudområden; mänskliga rättigheter, arbetsrätt, miljö och anti-korruption. Region Gävleborg förväntar sig att leverantörerna respekterar uppförandekoden och att de gör sitt yttersta för att uppnå kraven inom den egna organisationen och i leveranskedjan.

Region Gävleborg tillämpar uppförandekoden i upphandlingar som en bas för kravställning kring hållbarhetsfrågor. I upphandlingar finns hållbarhet med i form av standardkrav på både produkt- och leverantörsnivå. I de upphandlingar där varorna och tjänsterna har stor miljöpåverkan, eller har en tydlig koppling till socialt ansvar, ställs dessutom särskilda, mer långtgående, krav. Under 2020 genomfördes upphandlingar inom exempelvis papper och plast samt pensionsfonder där särskilda hållbarhetskrav ställdes.

Löpande uppföljningsarbete bedrivs i form av leverantörsmöten där leverans och ställda krav följs upp.

Hållbarhetskrav	2020	Andel
Totalt antal avslutade upphandlingar under året	39	-
Antal upphandlingar med uppförandekod	39	100%
Antal upphandlingar med särskilda hållbarhetskrav ¹	11	28%
Antal avtal med särskild uppföljning utifrån riskgrupp ²	4	10%

¹ Särskilda miljökrav på leverantör och/eller produkt och/eller särskilda social-etiska krav.

² Kopplat till det nationella samarbetet inom hållbar upphandling.

Etik och antikorruption

För Region Gävleborg är det viktigt att ha ett aktivt arbete med etik och mot korruption, inte minst sett till det samhällsbärande uppdrag som Region Gävleborg har. År 2016 beslutade regionfullmäktige att anta den nu gällande Antikorruptionspolicyn. Enligt Region Gävleborgs definition är korruption att utnyttja sin ställning för att uppnå en otillbörlig fördel för egen eller annans vinning. Korruption kan yttra sig som brotten mutbrott, jäv, trolöshet mot huvudman och förskingring. Lika viktigt som att arbeta mot korruption är det att motverka andra felaktiga beteenden som kan skada förtroendet för Region Gävleborgs verksamhet eller det demokratiska systemet i allmänhet.

MÅL MOT KORRUPTION

- Region Gävleborg aktivt tar ställning mot korruption.
- Region Gävleborg arbetar förebyggande mot korruption.
- Region Gävleborg agerar när korruption förekommer.

I Sverige anmäls endast ett fåtal korruptionsbrott varje år. Samtidigt finns det sannolikt ett stort mörkertal, eftersom korruptionsbrotten är av en sådan karaktär att de är svåra att upptäcka. Med tanke på de stora fastighetsprojekt som genomförs inom Region Gävleborg är det viktigt att kontinuerligt arbeta med att minska riskerna för oegentligheter.

Förebygga korruption

År 2020 genomfördes flera åtgärder för att skapa en förbättrad kontrollmiljö och tydligare ansvarsförhållanden. I grunden handlar det om att skapa förutsättningar för en tillitsbaserad styrning. En tydlig fördelning av ansvar underlättar för medarbetarna att undgå att begå fel. Under året genomfördes en intern granskning av processen för utbetalning av leverantörsfakturer. Dessutom beslutades om en ny delegationsordning för regionstyrelsen. Arbetet med att införa nya delegationsordningar enligt samma mall påbörjades i övriga nämnder.

Upptäcka korruption

Under 2020 slutfördes införandet av Region Gävleborgs direktiv för intern styrning och kontroll genom att även regionstyrelsen beslutade om en internkontrollplan för året. Genom regelbunden uppföljning och återrapportering ökar förutsättningarna att upptäcka fel och eventuella oegentligheter.

Utreda misstankar om korruption

Efter att i flera år ha köpt ett externt stöd för att hantera misstankar om oegentligheter i Region Gävleborg beslutades under året ett nytt arbetssätt med egen kvalificerad utredningsresurs. Detta möjliggör för ett mer riskbaserat förhållningssätt, bättre samverkansmöjligheter internt och tidigare överlämnanden till de brottsbekämpande myndigheterna.

Förvaltningsberättelse

Översikt över verksamhetens utveckling

Region Gävleborg redovisade ett positivt resultat på 457 mnkr. Det positiva resultatet förklaras främst av nationella beslut om ökade riktade statsbidrag, relativt låg kostnadsutveckling samt orealiserade finansiella vinster och förluster inom pensionsfonden.

Verksamhetens nettokostnader ökade med 0,3 procent och uppgick till 9 590 mnkr. Verksamhetens intäkter uppgick till 1 864 mnkr, jämfört med föregående år ökade intäkterna med 15,1 procent. Verksamhetens kostnader ökade med 2,4 procent och uppgick till 11 454 mnkr. Skatter, generella statsbidrag och utjämnning ökade med 4,7 procent och uppgick till 9 920 mnkr. Finansnettot uppgick till 127 mnkr.

Balansomslutningen uppgick till 9 520 mnkr, en ökning under året med 1 008 mnkr. Främsta orsakerna var ökning av anläggningstillgångar samt kortfristiga placeringar. I ökningen av

kortfristiga placeringar ingår bland annat 500 mnkr som överförts från likvida medel till pensionsfonden samt orealiserade vinster och förluster med 228 mnkr. Likvida medel uppgick till 595 mnkr vid årets slut, en ökning under året med 24 mnkr. Det egna kapitalet uppgick till 3 834 mnkr vilket motsvarade en soliditet på 40,3 procent.

Årets investeringar uppgick till 390 mnkr, vilket var 321 mnkr lägre än beviljad investeringsram. Årets investeringar har finansierats med egna medel. Region Gävleborg hade inga externa låneskulder under 2020.

Antal nettoårsarbetare i medeltal har de senaste fem åren ökat med 962 anställda.

Vid verksamhetsövergång i november 2019 kom 322 tillsvidareanställda medarbetare över från Aleris AB till Region Gävleborg vid Bollnäs sjukhus.

I tabellen på nästa sida lämnas en översikt över verksamhetens utveckling de senaste fem åren.

Fem år i sammandrag, MNKR	2020	2019	2018	2017	2016	
RESULTATRÄKNING						
Verksamhetens intäkter	1 864	1 620	1 571	1 386	1 462	
Verksamhetens kostnader inkl avskrivningar	-11 454	-11 184	-10 851	-10 330	-9 924	
Verksamhetens nettokostnader	-9 590	-9 564	-9 280	-8 944	-8 462	
Skatteintäkter, generella statsbidrag o utjämning	9 920	9 479	9 170	8 939	8 562	
Verksamhetens resultat	330	-85	-110	-5	100	
Finansnetto ¹⁾	127	661	228	295	80	
Årets resultat ¹⁾	457	576	118	290	180	
BALANSRÄKNING						
Anläggningstillgångar	2 214	2 078	2 110	2 181	2 313	
Kortfristiga fordringar och förråd	845	713	599	568	625	
Kortfristiga placeringar ¹⁾	5 866	5 150	4 381	3 407	2 751	
Likvida medel	595	571	421	559	462	
Summa tillgångar ¹⁾	9 520	8 512	7 511	6 715	6 151	
Eget kapital ¹⁾	3 834	3 377	2 801	2 319	2 029	
Avsättningar för pensioner	3 370	3 259	2 950	2 707	2 539	
Andra avsättningar	95	-	-	-	-	
Långfristiga skulder	7	3	5	7	9	
Kortfristiga skulder	2 214	1 873	1 755	1 682	1 574	
Summa eget kapital, avsättningar och skulder ¹⁾	9 520	8 512	7 511	6 715	6 151	
Ansvarförbindelse för pensioner	4 410	4 610	4 728	4 871	4 942	
KASSAFLÖDESANALYS						
Från den löpande verksamheten	909	374	357	571	425	
Från investeringsverksamheten	-891	-222	-495	-474	-379	
Från finansieringsverksamheten	6	-2	-	-	-	
Årets kassaflöde	24	150	-138	97	46	
NYCKELTAL						
Kostnadsökning	%	2,4	3,1	5,0	4,1	3,9
Nettokostnadsökning ²⁾	%	0,3	3,1	3,8	5,7	4,3
Prisförändring LPIK ³⁾ (prognos 2020)	%	0,6	1,8	3,2	2,8	2,0
Ökn skatteintäkter, gen statsbidrag och utjämning	%	4,7	3,4	2,6	4,4	5,4
Resultat i förhållande till nettokostnaden ¹⁾	%	4,8	6,0	1,3	3,2	2,1
Soliditet ^{1) 4)}	%	40,3	39,7	37,3	34,5	33,0
Årets investeringar	mnkr	390	224	217	187	339
Skattesats	kr	11,51	11,51	11,51	11,51	11,51
Medelskattesats i riket för regioner ⁵⁾	kr	11,56	11,49	11,39	11,36	11,35
Antal nettoårsarbetare i medeltal ⁶⁾	antal	6 982	6 601	6 371	6 179	6 020

¹⁾ 2018 års resultat och ställning har justerats för ändrade redovisningsprinciper från och med år 2019 avseende marknadsvärdering av finansiella instrument enligt lag om kommunal bokföring och redovisning. Tidigare års jämförelsetal är ej omräknade utifrån ändrad redovisningsprincip.

²⁾ År 2016 uppgick ökningen till 3,7 % exklusive AFA Försäkring.

³⁾ Landstingsprisindex med kvalitetsjusterade löner för regioner (LPIK) publiceras av SKR och tas fram genom att priset för löner, material och tjänster samt köpt verksamhet viktas till ett genomsnittligt pris. Kvalitetsjusterade löner innebär att varken förskjutningar i yrkessammansättning eller ålderssammansättning påverkar lönepriset.

⁴⁾ Soliditet definieras som eget kapital dividerat med totalt kapital.

⁵⁾ Källa: SCB.

⁶⁾ Summan av överenskommen sysselsättningsgrad för månadsavlönad personal minus obetald frånvaro. Kompletteras med timanställdas tid, fyllnadstid, övertid samt arbetad tid under jour och beredskap dividerat med 1 760 timmar på årsbasis.

Den regionala koncernen

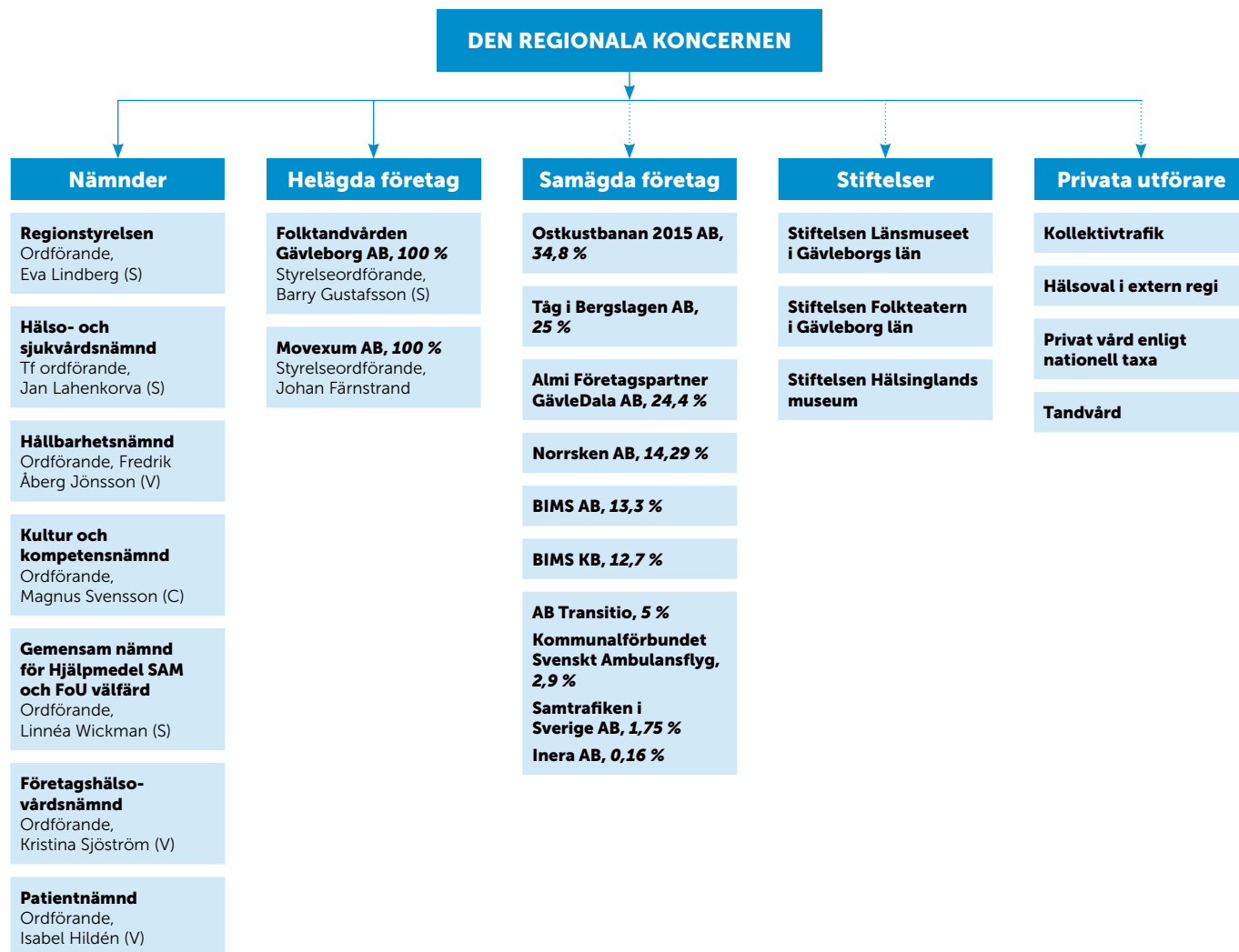
Den regionala koncernen leds av regionfullmäktige. Ansvar för Region Gävleborgs olika verksamheter ligger hos politiskt tillsatta styrelser och nämnder.

Den samlade verksamheten bedrivs i Region Gävleborgs nämnds- och förvaltningsorganisation. Privata utförare finns inom områdena hälsoval, kollektivtrafik, tandvård samt privat

vård enligt nationell taxa. En översikt av verksamheten visas i organisationsschema på nästa sida.

Regionfullmäktige

Regionfullmäktige är Region Gävleborgs högsta beslutande politiska församling och har 75 ledamöter. Dessa representerar hela Gävleborg och väljs vart fjärde år. Fullmäktige fastställer skatten

och Region Gävleborgs budget samt anger övergripande mål och riktlinjer för Region Gävleborgs verksamhet. Regionfullmäktige utser ledamöterna i övriga styrelser och nämnder. Ordförande är Kenneth Nilshem (C). Under 2020 genomförde regionfullmäktige sex sammanträden.

Mandatfördelning regionfullmäktige

Den 25 oktober 2018 tillträdde det nyvalda fullmäktige med denna mandatfördelning.

Mandatfördelning regionfullmäktige	Antal
Socialdemokraterna	24
Moderaterna	11
Sverigedemokraterna	11
Centerpartiet	8
Vänsterpartiet	7
Sjukvårdspartiet	5
Kristdemokraterna	4
Liberalerna	3
Miljöpartiet	2
TOTALT	75

Efter valet 2018 bildade Socialdemokraterna, Centerpartiet, Vänsterpartiet och Miljöpartiet en majoritet med 41 mandat i fullmäktige.

Styrelser och nämnder

Regionstyrelsen

Regionstyrelsen är det ledande politiska förvaltningsorganet och ansvarar för den strategiska planeringen av verksamheten. Styrelsen har det samlade ansvaret för organisationens utveckling och ekonomiska ställning. Styrelsen har uppsikt över nämnder och bolag inom Region Gävleborgs organisation. Styrelsen bereder ärenden till regionfullmäktige. Styrelsen ansvarar för det regionala utvecklingsuppdraget genom att fastställa en strategi för länets utveckling och att samordna genomförandet. Till regionstyrelsens ansvar hör hälsovalssystemet enligt lagen om valfrihet, tandvård, lokalförsörjning samt IT-utveckling. Styrelsen har det samlade ansvaret för personalfrågor, kompetensförsörjning och forskning. Ordförande är Eva Lindberg (S).

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Nämnden ansvarar för regionens hälso-och sjukvård, förutom hälsovalssystemet som är regionstyrelsens ansvar. Smittskyddsenheten inom nämnden ska förebygga och minska risken för spridning av smittsamma sjukdomar. Nämnden ska följa externa vårdgivare utanför Hälsovalet. Verksamheten regleras främst av hälso- och sjukvårdslagen samt smittskyddslagen. Utbudet omfattar allt från telefonrådgivning till specialistvård på egna sjukhus till vård vid något av universitetssjukhusen. Hälso- och sjukvårdsnämnden ska säkerställa att befintliga resurser används på ett effektivt sätt genom att följa upp vårdbehov, vårdkonsumtion och vårdens kvalitet. Tf ordförande är Jan Lahenkorva (S).

Hållbarhetsnämnden

Hållbarhetsnämnden ansvarar för frågor kring kollektivtrafik, infrastruktur, folkhälsa, bredband och regionalt miljöarbete. Nämnden ska också ha uppsikt över verksamheten som bedrivs i Tåg i Bergslagen AB. Ordförande är Fredrik Åberg Jönsson (V).

Kultur- och kompetensnämnden

Kultur- och kompetensnämnden ansvarar för den regionala kultur- och biblioteksverksamheten och fördelar statliga medel till regional kulturverksamhet enligt kultursamverkansmodellen. Vidare ansvarar nämnden för arbetsmarknads- och kompetensfrågor. Nämnden ansvarar för folkhögskoleverksamheten vid de tre folkhögskolorna i Bollnäs, Forsa och Västerberg samt beslut om verksamhetsbidrag och utvecklingsbidrag till folkrörelsernas och föreningslivets regionala verksamheter. Inom Kultur Gävleborg bedrivs verksamhet i samverkan med andra aktörer inom regional kultur- och biblioteksverksamhet. Nämnden ansvarar även för världsarvsfrågor och konstsamlingsverksamheten. Ordförande är Magnus Svensson (C).

Gemensam nämnd för Hjälpmedel SAM och FOU-Välfärd

Nämnden är en gemensam nämnd tillsammans med länets kommuner.

Hjälpmedel SAM utför tjänster samt säljer och hyr ut produkter inom hjälpmedelsområdet för personer som har rörelsehinder, tal- och språksvårigheter samt kognitiva och medicinska funktionsnedsättningar. FoU Välfärd arbetar på uppdrag av medlemmarna med studier, uppföljningar och analyser inom individ- och familjeomsorg, handikappomsorg samt äldreomsorg. På nationell nivå genomförs uppdrag inom det sociala området. Ordförande är Linnéa Wickman (S).

Företagshälsovårdsnämnden

Företagshälsovårdsnämndens uppdrag grundar sig på de krav som arbetsmiljölagen genom medbestämmandelagens ”leda och fördela ansvar” riktat mot arbetsgivaren, samt i Arbetsmiljöverkets föreskrifter om Systematiskt Arbetsmiljöarbete (SAM). Syftet med den gemensamma Företagshälsan är att inom ramen för av Region Gävleborgs, Bollnäs, Gävles, Ockelbos, Ovanåkers, Hudiksvalls, Sandvikens, Söderhamns och Hofors kommuner givna riktlinjer och med optimalt resursutnyttjande erbjuda Region Gävleborgs och berörda kommuners anställda en god företagshälsovård som i förlängningen bidrar till att man uppnår sina beslutade mål. Ordförande är Kristina Sjöström (V).

Patientnämnden

Utifrån reglementet för patientnämnden har nämnden till uppgift att fullgöra Region Gävleborgs uppgifter som avses i lag (2017:372) om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården samt patientsäkerhetslagen och patientlagen. Nämnden utser även stödpersoner enligt lagstiftningen om psykiatrisk tvångsvård.

Nämndens verksamhetsområde omfattar även den kommunala hälso- och sjukvården där avtal med patientnämnden finns, vilket i dagsläget är samtliga kommuner i Gävleborg. Nämndens plan är att upprätthålla en god tillgänglighet för att kunna ta emot synpunkter från patienter och närstående men också att avsätta tid för att kunna hantera synpunkterna och göra analyser av inkomna synpunkter. Nämnden har tillika ett uppdrag att göra patientnämnden mer känd av Gävleborgs befolkning och av vårdens medarbetare. Ordförande är Isabel Hildén (V).

Helägda företag

Folk tandvården Gävleborg AB (100 %)

Folk tandvården Gävleborg AB är ett helägt bolag. Verksamheten bedrivs vid 18 allmäntandvårdskliniker och 5 specialistkliniker på 14 orter i länet. Bolagets uppgift är att bidra till att folkhälsan i länet förbättras genom att erbjuda förebyggande, reparativ och habiliterande tandvård. Bolaget utför även specialisttjänster inom bland annat käkkirurgi, tandreglering, tandlossningssjukdomar, barn tandvård, bettfysiologi, protetik, röntgen, orofacialmedicin och endodonti.

Medelantal anställda var 433 vilket var 4 färre än föregående år.

Medelantal anställda	2020	2019
Tandläkare	91	91
Tandhygienister	134	139
Tandsköterskor	164	164
Övrig personal	44	43
Summa	433	437

Antalet behandlade vuxna minskade under året med 19 777 till 54 500 och antal behandlade inom den fria tandvården minskade med 7 336 till 44 911 jämfört med 2019. Under 2020 minskade intäkterna med 13,3 procent jämfört med föregående år. Ersättning från Region Gävleborg utgjorde 40,3 procent av bolagets totala intäkter.

Belopp , MNKR	2020	2019
Totala intäkter	385	444
varav bidrag från Region Gävleborg	155	161
Årets resultat	-28	3
Balansomslutning	146	171
Eget kapital	36	65
Soliditet %	43	52

Det negativa resultatet präglas av verksamhetens påverkan av covid-19 och visar att bolaget tappat en betydande andel av intäkterna under räkenskapsåret. Bolaget har sedan mars 2020 haft en krisledningsgrupp för att hantera effekterna av pandemin och har tagit del av de statliga stöd som funnits med anledning av pandemin.

Movexum AB (100 %)

Movexum AB är ett helägt bolag. Bolagets syfte är att stödja framväxten av fler innovativa företag som genererar tillväxt och hållbar utveckling i Gävleborg. Det ska göras via en så kallad regional inkubator, med lokal närvaro och ett idéflöde från såväl högskola, det offentliga och näringslivet. Inkubatorn har en central roll och funktion i det regionala innovationssystemet och bidrar därmed till att skapa tillväxt, lokalt, regionalt, nationellt och internationellt.

Belopp , MNKR	2020	2019
Totala intäkter	9	8
varav bidrag från Region Gävleborg	5	4
Årets resultat	0	0
Balansomslutning	5	4
Eget kapital	1	1
Soliditet %	30	35
Medelantal anställda	8	7

Bolaget finansieras av Region Gävleborg, Högskolan i Gävle samt kommunerna i Sandviken, Hudiksvall, Söderhamn och Gävle. Verksamheten omfattar hela länet, med noder hos de finansierade aktörerna.

Verksamheten har ett medeltal på 8 anställda. Kontor finns i Gävle, men under 2020 har verksamheten bedrivits digitalt sedan mars på grund av covid-19.

Under året har antal scannade idéer uppgått till 58 vilket tillsammans med noderna uppgår till 115 unika idéer. Antal bolag i förinkubatorprogrammet har varit 12, en ökning med 1 bolag sedan 2019. Antal bolag som varit aktiva i inkubatorprocessen har varit 21, vilket är en minskning från 2019 med 7 bolag.

Samägda företag

Ostkustbanan 2015 AB (34,8 %)

Ostkustbanan 2015 AB bildades i augusti 2015. Bolaget ägs av Region Gävleborg, Region Västernorrland samt 11 kommuner från det båda länen.

Bolagets uppdrag är att påskynda utbyggnaden av dubbelspår på bandelen Härnösand-Gävle. Bolaget arbetar med aktiviteter som visar Norrland, Sverige och Europa och vilken effekt en förbättrad kustjärnväg har för arbetspendlingen, kompetensförsörjningen, näringslivsutvecklingen och hela Sveriges tillväxt. Målet är att bidra till att påskynda beslutet att bygga en ny järnväg mellan Gävle-Sundsvall-Härnösand för att stå klar att användas fullt ut senast 2030.

Tåg i Bergslagen AB (25 %)

Tåg i Bergslagen AB knyter samman de fyra bergsläna Gävleborg, Dalarna, Örebro och Västmanland. Bolaget grundades år 2000 och ägs till lika delar av Region Gävleborg, Region Dalarna, Region Västmanland och Region Örebro.

Tåg i Bergslagen AB uppdrag är att driva och utveckla tågtrafik och kollektivtrafik i Bergslagsområdet. Samordning mellan tågen och länstrafikbolagens bussar ska leda till att det ska vara enkelt att resa till och från orter i hela Bergslagen. Tågtrafiken i området är upphandlad. Sedan december 2016 och tio år framåt är det SJ som är ansvarig för trafiken som kör tågen på uppdrag av Tåg i Bergslagen.

Almi Företagspartner GävleDala AB (24,4%)

Bolaget ägs tillsammans med Region Dalarna (24,6%) och moderbolaget Almi Företagspartner AB (51 %). Almi erbjuder rådgivning, affärsutveckling och lån till företag med tillväxtpotential. Det gäller såväl företag som är i startfas som befintliga företag.

Norrskan AB (14,29%)

Norrskan AB erbjuder datakommunikation via fibernät. Norrskan är en rikstäckande leverantör som har ett nära samarbete med svenska stadsnät. Flera av stadsnäten i Dalarna, södra och mellersta Norrland är delägare i Norrskan.

BIMS AB (13,3 %) och BIMS KB (12,7 %)

BIMS AB och BIMS KB bildades för att upphandla och förvalta ett gemensamt biljettsystem i Mellansverige. Bolagens verksamheter är att vara ett samordningsinstrument mellan flera län utan eget vinstsyfte och med kostnadstäckning av ägarna för sina egna kostnader.

AB Transitio (5 %)

AB Transitio är ett bolag som samägs av 20 regioner/kollektivtrafikmyndigheter. AB Transitio anskaffar, finansierar och förvaltar spårfordon åt sina ägare. Syftet är främst att optimera ägarnas fordonskostnader samt säkerställa en hög kvalitet och kompetens inom områdena anskaffning, förvaltning och underhåll.

Kommunalförbundet Svenskt Ambulansflyg (2,9 %)

Kommunalförbundet Svenskt Ambulansflyg (KSA) är en nationell organisation som ägs och finansieras av Sveriges 21 regioner. Verksamheten är under uppbyggnad. Driftstart är 2021 då KSA kommer att utföra alla regionernas flygambulanstransporter med flygplan.

Samtrafiken i Sverige AB (1,75 %)

Samtrafiken i Sverige AB ägs av samtliga regionala kollektivtrafikmyndigheter samt merparten av de kommersiella trafikoperatörerna. I kärnverksamheten ingår dels att koordinera hela landets trafikinformation, exempelvis avgångstider och hållplatser, dels att kombinera olika aktörers trafikdata och biljettformat. Detta ger partnerföretag, ägare och andra organisationer möjlighet att sälja både egna och andras resor.

Inera AB (0,16 %)

Inera AB ägs av regioner, kommuner och SKR Företag AB. Inera samordnar, tillhandahåller och utvecklar sektorsspecifik arkitektur, infrastruktur och plattformar på uppdrag av regioner och kommuner. Inera driver ett antal gemensamma tjänster såsom 1177 Vårdguiden, Nationell patientöversikt och Journalen. Vissa tjänster används av invånare och andra av vårdpersonal.

Xtrafik

Stiftelser

Region Gävleborg ingår i kultursamverkansmodellen och fördelar statens medel till kulturen i länet. De tre stiftelserna Länsmuseet i Gävleborgs län, Folkteatern i Gävleborgs län och Hälsinglands museum ingår i kultursamverkansmodellen.

Stiftelsen Länsmuseet i Gävleborgs län

Stiftelsens ändamål är bland annat följande; stiftelsen ska förvalta stiftelsens samlingar, arkiv, byggnader och depositioner med mera och hålla dem tillgängliga för allmänheten. Stiftelsen ska inom Gävleborgs län bedriva och främja kulturminnesvård på det kulturhistoriska området, utställnings-, konstbildnings- och pedagogisk verksamhet samt utveckla och förnya metoder.

År 2020 fördelade Region Gävleborg bidrag till länsmuseet på totalt 18 mnkr, varav 11 mnkr var regionersättning och 7 mnkr var statliga bidrag enligt kultursamverkansmodellen.

Stiftelsen Folkteatern i Gävleborgs län

Stiftelsen har till föremål för sin verksamhet att i första hand inom Gävleborgs län med fast ensemble och på annat sätt driva eller organisera konstnärlig teaterverksamhet. Teatern ska utvecklas i samverkan med länets befolkning. Stiftelsen ska samråda med statliga och kommunala myndigheter samt utveckla samarbetsformer med regionteatrar i angränsade län och övriga kulturinstitutioner, organisationer och organ som företräder samhälls- och kulturlivet.

År 2020 fördelade Region Gävleborg bidrag till Folkteatern på totalt 32 mnkr, varav 20 mnkr var regionersättning och 12 mnkr var statliga bidrag enligt kultursamverkansmodellen.

Stiftelsen Hälsinglands museum

Stiftelsens ändamål är bland annat följande; stiftelsen ska förvalta stiftelsens samlingar, arkiv, byggnader och depositioner med mera och hålla dem tillgängliga för allmänheten. Stiftelsen ska bedriva och främja kulturmiljövård, utställnings-, konstbildnings- och

pedagogisk verksamhet samt utveckla och förnya metoder härför. Stiftelsen har regionalt ansvar för vandringsutställningsverksamheten varvid samverkan med Länsmuseet Gävleborg och övriga museer i länet ska ske.

År 2020 fördelade Region Gävleborg bidrag till Hälsinglands museum på totalt 6 mnkr varav 4 mnkr var regionersättning och 2 mnkr var statliga bidrag enligt kultursamverkansmodellen.

Privata utförare

Kollektivtrafik

Region Gävleborg är kollektivtrafikmyndighet för Gävleborgs län enligt lagen om kollektivtrafik samt enligt lagen om färdtjänst och lagen om riksferdtjänst för de av länets kommuner som överlätit ansvaret till den regionala kollektivtrafikmyndigheten. Detta sker via Hållbarhetsnämnden.

I uppgifterna ingår bland annat att arbeta med strategiska lång- och kortsiktiga planer, att utveckla resmöjligheter och system, att upphandla trafikföretag samt att ta fram ett Regionalt Trafikförsörjningsprogram för Gävleborgs län.

Regionfullmäktige har beslutat om det Regionala Trafikförsörjningsprogrammet för Gävleborgs län för perioden 2016–2030.

Ett nytt regionalt Trafikförsörjningsprogram där den långsiktiga inriktningen på kollektivtrafiken beskrivs håller på att arbetas fram. Målet är att programmet ska fastställas under 2021.

All trafik var under 2020 upphandlad. Den totala kostnaden uppgick till 866 mnkr, jämfört med 872 mnkr år 2019. Kostnaden för buss uppgick till 532 mnkr, vilket var 4 mnkr högre än föregående år. Kostnaden för tåg uppgick till 186 mnkr vilket var 9 mnkr högre jämfört med föregående år. Kostnaden för anropsstyrda trafiken via beställningscentralen, det vill säga sjukresor, färdtjänst, riksferdtjänst och skolresor uppgick till 148 mnkr vilket var 19 mnkr lägre jämfört med föregående år. De största privata aktörerna var Sambus AB, VS & Persson Bussar AB, Vy buss AB samt Vy Tåg AB.

Hälsoval i extern regi

Enligt lagen om valfrihetssystem i primärvård som infördes år 2010 drevs 17 hälsocentraler i extern regi under 2020. Vid utgången av 2020 var 40,1 procent av länets invånare listade vid extern hälsocentral. Region Gävleborgs totala kostnad för externa hälsocentraler uppgick till 442 mnkr, en ökning med 6,8 procent jämfört med föregående år. Kostnader för förmålsläkemedel förskrivna av dessa hälsocentraler uppgick till 99 mnkr jämfört med 88 mnkr år 2019. De 5 största privata aktörerna var Aleris AB, Capio AB, Doktorama AB, Praktikertjänst AB och Premicare Layer AB.

Privat vård enligt nationell taxa

Vidare bedrevs 2020 privat vård avseende specialistvård och sjukgymnastik genom upphandling och med samverkansavtal enligt nationell taxa. Kostnaden för denna vård var 28 mnkr inklusive medicinsk service, en minskning med 2 mnkr jämfört med föregående år.

Tandvård

Kostnaden för regionfinansierad vuxentandvård som utfördes av privata vårdgivare uppgick till 9 mnkr under 2020 vilket var en minskning med 1 mnkr jämfört med 2019. Ersättningen för barntandvård uppgick till 15 mnkr, vilket var detsamma som föregående år. Den största privata aktören inom både vuxentandvård och barntandvård är det helägda bolaget Folk tandvården Gävleborg AB.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Ekonomiskt läge och arbetsmarknad

Global och svensk ekonomi har under 2020 präglats av effekter av covid-19. Under våren och början av hösten pekade prognoser mot en utveckling av Sveriges BNP för året på i storleksordningen -5 procent. Trots en ökad smittspridning under hösten och början av vintern har BNP-utvecklingen 2020 ändå reviderats upp i de senaste bedömningarna och landar på -3,1 procent i Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) makrobedömning från mitten av februari. Återhämtningen i ekonomin blev betydligt starkare under tredje kvartalet än vad man tidigare räknat med. Varuexporten tog igen en stor del av nedgången från andra kvartalet då produktionen föll på grund av minskad efterfrågan och produktionsstörningar. Detta bidrog till att industriproduktionen ökade starkt och nästan hela vårens nedgång återhämtades.

Pandemin har påverkat sysselsättningen nationellt och arbetslösheten bedöms av SKR landa på 8,3 procent för 2020 jämfört med 6,8 procent för 2019. Detta har lett till en försämrad utveckling av skatteunderlaget. Återhämtningen i ekonomin har dock inneburit att skatteunderlaget inte minskade så mycket som befarades i våras när beslut fattades om tillskott till de generella statsbidragen. När året summeras är dessa tillskott en starkt bidragande anledning till starka resultat i flera regioner, däribland Region Gävleborg.

Utsikterna för att återhämtningen kommer igång igen under 2021 är goda. Ett tecken är att produktionsplanerna i industrin har återhämtat sig och nu är något högre än normalt enligt Konjunkturinstitutet (KI). Inledningen av året blir dock svag och en starkare uppgång kommer först under andra halvåret. Minskad smittspridning och lättade restriktioner som följd skulle stimulera till en ökad ekonomisk aktivitet. Om det inte blir några större bakslag i vaccineringsprocessen kan svensk BNP växa med i storleksordningen 3 procent enligt SKR och KI.

Den inbromsning i ekonomin som skett i världen och Sverige med anledning av pandemin har gett effekter även för Gävleborgs län. Det är främst hotell- och restaurangbranschen, företag inom kultur, nöje och fritid, företagstjänster, delar av handeln samt de-

lar av transportsektorn och industrin som är hårt drabbade. Sedan i våras har antal inskrivna på Arbetsförmedlingen ökat kraftigt. Från och med i början av sommaren följer dock utvecklingen av arbetslösheten de generella säsongsvariationerna. I början av 2021 finns cirka 1 100 fler inskrivna arbets sökande i Gävleborg jämfört med motsvarande tidpunkt 2020. På sikt kan den ökade arbetslösheten leda till utflyttning från länet, om återhämtningen på arbetsmarknaden går snabbare i andra delar av landet. Detta skulle innebära en negativ effekt för skatteunderlaget.

Befolkning

Den 1 november 2020 bodde 287 631 personer i Gävleborg. Det motsvarar en ökning med 298 individer jämfört med samma tidpunkt 2019. Ökningen skedde främst i Gävle kommun, men befolkningen ökade något i flertalet av länets kommuner.

Befolkningsökningen beror främst på inflyttning, detta trots att invandringen har hindrats av restriktioner och andra resehinder under pandemin. 2019 var antalet utrikesinflyttningar också lågt och det har minskat kontinuerligt sedan de ovanligt stora flyktingströmmarna under 2015 och 2016.

Väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer

För att förstå Region Gävleborgs resultat och ställning är det nödvändigt att ha kunskaper om riskerna för organisationen. De mest väsentliga risker som identifierats presenteras i nedanstående tabell. Vissa kompletterande kommentarer finns i anslutning till tabellen.

Identifierad risk	Beskrivning	Organisatorisk enhet	Hantering av risk
OMVÄRLDSRISKER Covid-19	Osäkerhet råder om pandemins intensitet och varaktighet, vilket påverkar den globala, nationella och regionala ekonomin. För Region Gävleborg kan den leda till minskade skatteintäkter.	Region Gävleborg	Inrättande av resultatutjämningsreserv 2020. Marginal i budget 2021 i form av en budgetreserv. Åtgärder för att upprätthålla en låg kostnadsutveckling, se nedan.
Riktade statsbidrag	De riktade statsbidragen har ökat i antal och belopp. Överenskommelserna med staten är i regel ettåriga och förändringar aviseras i budgetpropositionen på hösten före budgetåret, vilket innebär en kort planeringshorisont. Samtidigt är Region Gävleborg i stort behov av statsbidragen.	Region Gävleborg	I första hand använda statsbidragen till aktiviteter som är möjliga att ställa om med förhållandevis kort framförhållning som utveckling, utbildning, kompetensutveckling och samverkansaktiviteter med andra aktörer.
Ändrade livslängdsantaganden vid beräkning av pensionsskuld	Pensionsförvaltare har genomfört undersökningar av dödlighet och en slutsats är att livslängden bedöms vara längre jämfört med nuvarande antaganden. Under 2021 presenteras förslag från en utredning. Nya livslängdsantaganden leder till ökade kostnader i form av en större engångseffekt första året samt sedan årligen för den intjänade pensionen.	Region Gävleborg	Marginal i budget 2021 i form av en budgetreserv samt därefter beaktande i budget av ökade kostnader.

VERKSAMHETSRIKER			
Kompetensförsörjning	Om egen personal eller specialistkompetens inte finns tillgå i tillräcklig utsträckning kan mer vård behöva köpas från externa aktörer, personal hyras in eller vård skjutas fram. Det kan också leda till att patienter söker vård i andra regioner eller externa aktörer. Andra effekter kan handla om att digitalisering eller införande av nya IT-system drar ut på tiden.	Region Gävleborg	Arbeta för en hälsofrämjande arbetsmiljö och att stärka Region Gävleborgs arbetsgivarvarumärke. Uppdragsutbildning till bland annat sjuksköterska och vidareutbildad sjuksköterska där medarbetare får studera med lön. Utbildning av utländsk vårdpersonal vid folkhögskolor.
Framskjutet vård	På grund av pandemin har vissa planerade operationer flyttats fram. Hälso- och sjukvård har registrerat färre besök då många patienter valt att boka av sina besök eller inte söka vård. En ansträngd situation kan uppstå när dessa patienter ska få vård samtidigt med nytt inflöde samt att covid-19 eventuellt fortfarande finns kvar. Personalen är också i behov av återhämtning.	Hälso- och sjukvårdsnämnd	Regionerna får ett extra statsbidrag 2021 och 2022, varav Gävleborg får 111 mnkr per år. För 2021 har regeringen beslutat att halva beloppet kan användas för merkostnader för covid-19. Ändrade arbetssätt har under hösten 2020 inneburit att mer planerad vård kunnat genomföras jämfört med under våren, trots en högre smittspridning. Digitala vårdmöten kommer successivt att införas.
Resande med kollektivtrafik	Under 2020 har antal resor med kollektivtrafik minskat med 26 procent. Resandet är beroende av utvecklingen av coronapandemin. Osäkerhet råder om resandet efter pandemin kommer att återgå till samma nivå som före.	Hållbarhetsnämnd	Så fort Folkhälsomyndighetens rekommendationer så medger, startar ett stort arbete med att få tillbaka resenärerna till kollektivtrafiken.
Kostnadsutveckling	Kostnadsutvecklingen under 2020 var 2,4 procent, vilket var lägre än 2019 då den var 3,1 procent. Minskningen uppnåddes bland annat med anledning av minskade kostnader för köpt vård och pensioner, men inkluderar merkostnader för covid-19 och extra ersättning till personal inom hälso- och sjukvård som arbetat under pandemin. En fortsatt låg kostnadsutveckling är av stor betydelse för den ekonomiska situationen.	Region Gävleborg	Fortsätta arbetet som pågick före pandemin mot att bli oberoende av inhyrd personal. Fokus inom alla verksamheter på att hålla nere kostnaderna.
FINANSIELLA RISKER			
Marknadsrisk	Värdenedgång påverkar Region Gävleborgs långsiktiga betalningsförmåga.	Region Gävleborg	Begränsningar av riskfyllda placeringar. Diversifierade investeringar.
Valutakursrisk	Värdet på tillgångar och skulder i utländsk valuta omräknat till svenska kronor, förändras då valutakurser ändras. Stärkt valuta ger lägre vinst. Exponerad mot USD och EUR.	Region Gävleborg	Investera i SEK. Valutasäkra enligt fastställda nivåer.
Likviditetsrisk	Ett finansiellt instrument inte går att köpa eller sälja vid en avsedd tidpunkt. Avser främst icke-standardiserade finansiella instrument.	Region Gävleborg	Investera i traditionella aktie- och räntefonder. Begränsa hur mycket som får investeras i den alternativa portföljen.
Kreditrisk	Placerad likviditet går förlorad. Motparters kreditvärdighet försämrats.	Region Gävleborg	Placerar i räntefonder med snittbetyg om lägst "investment grade".
Operativ risk	Att internt och av extern part hantera dokumentation och transaktioner felaktigt.	Region Gävleborg	Upprätta dokumentation, rutiner och kontrollfunktioner. Granska förvaltningen ur ett operativt perspektiv.

Finansiella risker

I de av fullmäktige beslutade direktiv för finansförvaltningen och direktiv för förvaltning av pensionsfond beskrivs riktlinjer och regler i form av riskmandat och limiter för finansverksamheten och pensionsmedelsförvaltningen. Inom ramarna för direktiv för finansförvaltningen finns inga lån eller placeringar. Pensionsmedelsförvaltningen är exponerad mot ovan beskrivna finansiella risker.

Inom pensionsmedelsförvaltningen hanteras riskerna utifrån de mandat som ges i direktivet. Bland annat genom att arbeta utifrån en normalportfölj som är fördelad mellan räntefonder, aktiefonder och alternativa investeringar. Där regleras möjligheten till att inte handla med alltför riskfyllda tillgångar och när

regionen ska valutasäkra vid handel i utländsk valuta. Det finns även restriktioner inom respektive delpportfölj för ytterligare diversifiering och riskkontroll.

Normalportföljen utvärderas regelbundet och är grunden till placeringsstrategin. Pensionsmedelsförvaltningen följs upp månadsvis och dialoger förs löpande med fondförvaltarna. Direktivet och normalportföljen revideras minst vartannat år. Under löpande år kan styrelsen vid behov besluta om förändringar i eller avvikelser från placeringsdirektivet, exempelvis med hänsyn till aktuella förhållanden inom Region Gävleborg eller med beaktande av utvecklingen på de finansiella marknaderna.

Pensionsmedel och pensionsförpliktelser

För att trygga Region Gävleborgs utfästelse och de utbetalningar som den i framtiden ger upphov till har en pensionsfond byggts upp genom egna förvaltade medel. Förvaltningen av de placerade medlen har i allt väsentligt under året skett enligt Direktiv för förvaltning av pensionsfond som beslutats av regionfullmäktige. Det övergripande målet för förvaltningen är att tillgångarna på lång sikt ska täcka Region Gävleborgs pensionsåtagande.

Avkastningsmålet uppgår till 4 procent per år i reala termer. Givet en årlig inflation på 2 procent uppgår det nominella avkastningsmålet till 6 procent. Marknadsvärdet uppgick den 31 december till 5 866 mnkr och ökade under året med 716 mnkr, främst till följd av ett tillskott på 500 mnkr och aktieportföljens positiva utveckling.

Egna förvaltade medel har under 2020 gett en avkastning på

4,6 procent vilket var 0,5 procentenheter högre än jämförbart index. Aktieportföljen avkastade 9,0 procent vilket var 4,1 procentenheter högre än jämförbart index på 4,9 procent. Ränteportföljen avkastade 2,6 procent vilket var 1,2 procentenheter högre än jämförbart index. De alternativa investeringarnas avkastning för perioden uppgick till -3,7 procent och underpresterade främst till följd av den svaga kronan med 6,6 procentenheter. Sedan 2005 har fonden gett en årlig avkastning med 6,2 procent medan index avkastat 6,5 procent.

Region Gävleborg har även pensionsförpliktelser som tryggats i pensionsförsäkringar. Dessa pensionsförsäkringar har övertagits från X-Trafik AB och Regionförbundet Gävleborg i samband med verksamhetsövergång till Region Gävleborg.

För närvarande täcker de totala tillgångarna 75,5 procent av den totala skulden vilket var 9,9 procentenheter högre än föregående år.

Pensionsmedel och Pensionsförpliktelser, MNKR	Utfall 2020-12-31	Utfall 2019-12-31
PENSIONS-FÖRPLIKTELSE		
Total förpliktelse i balansräkningen	7 780	7 869
a. Avsättningar inkl. särskild löneskatt	3 370	3 259
b. Ansvarförbindelse inkl. särskild löneskatt	4 410	4 610
Pensionsförpliktelser som tryggats i pensionsförsäkring	24	21
Pensionsförpliktelse som tryggats genom pensionsstiftelse	-	-
Summa pensionsförpliktelser (inkl. försäkring och stiftelse)	7 804	7 890
FÖRVALTADE PENSIONSMEDEL – MARKNADSVÄRDE		
Totalt pensionsförsäkringskapital	27	27
- varav överskottsmedel	0	0
Totalt kapital pensionsstiftelse	-	-
Finansiella placeringar avseende pensionsmedel (egna förvaltade pensionsmedel)	5 866	5 150
Summa förvaltade pensionsmedel	5 893	5 177
FINANSIERING		
Återlånade medel	1 911	2 713
Konsolideringsgrad	75,5%	65,6%
UPPLYSNING AVSEENDE EGNA FÖRVALTADE PENSIONSMEDEL		
Andel av marknadsvärde egna förvaltade pensionsmedel, %		
Ränteportfölj	24,8	23,8
Aktieportfölj	56,0	51,4
Alternativa investeringar	17,4	21,0
Likvida medel	1,8	3,8
Summa	100,0	100,0
Avkastning, %		Årlig avkastning ¹⁾
Ränteportfölj	2,6	3,8
Jämförelseindex: OMRX Bond	1,4	2,9
Aktieportfölj	9,0	9,4
Aktieindex	4,9	8,6
Alternativa investeringar	-3,7	3,1
OMRX T-bill + 3%	2,9	3,9
Likvida medel	0,0	0,0
Totalt egna förvaltade pensionsmedel	4,6	6,2
Index	4,1	6,5

¹⁾ Årlig avkastning sedan 1 januari 2005.

Händelser av väsentlig betydelse

Coronapandemin slog till i Region Gävleborg under mars. Antal inlaggande patienter med diagnosen covid-19 ökade kraftigt under april. För att klara den snabba ökningen av vårdbehovet krävdes en snabb omställning av vården och dess stödfunktioner. Särskilda vårdavdelningar inrättades, intensivvården förstärktes och behovet av skyddsutrustning blev akut. Nya vårdrutiner infördes och hygienkraven höjdes.

Under juli minskade antalet inlaggande patienter för att sjunka till en relativt låg och hanterbar nivå under augusti. Hälso- och sjukvårdens stabsläge avvecklades. Under senare delen av hösten ökade antalet inlaggande patienter återigen. Detta medförde en hård belastning på organisationen. Denna gång var dock beredskapen högre. Bland annat fanns redan inarbetade behandlingsmetoder och rutiner samt god tillgång till skyddsutrustning.

Övrig vård och tandvård minskade under perioden. Detta gäller bland annat operationer, besök i primärvården samt besök i folk tandvården. Sannolikt finns ett uppdämt behov av hälso- och sjukvård som kommer att belasta organisationen kommande år. Omfattningen är dock svårbedömd.

Parallellt påverkades även andra verksamheter negativt av pandemin. Resandet med kollektivtrafik minskade vilket ledde till lägre biljettintäkter från resenärer. Även verksamheter inom kultur och utbildning påverkades. Inom administrationen anmoda-

des personalen att möjligaste mån arbeta hemifrån för att minska smittspridningen.

Årets resultat uppgick till 457 mnkr, vilket var 265 mnkr högre än budget. Främsta orsakerna till det positiva resultatet var riktade statsbidrag, relativt låg kostnadsutveckling jämfört med tidigare år samt realiserade vinster i pensionsmedelsförvaltningen.

Under perioden har inget köp, försäljning, etablering eller nedläggning skett av verksamheter. Inga större omstruktureringar har genomförts. Region Gävleborg har inte tecknat några avtal med väsentlig påverkan på verksamheten. Inga betydande rättstvister pågick.

Styrning och uppföljning av Region Gävleborgs verksamhet

I Region Gävleborg är den regionala koncernen den övergripande styrenheten. Med den regionala koncernen avses regionfullmäktige, regionstyrelsen, samt Region Gävleborgs nämnder och bolag. I förvaltningsberättelsens avsnitt Den regionala koncernen beskrivs organisationen samt roller och ansvar på olika nivåer närmare.

Styrning

Politisk inriktning 2019 – 2022, som fastställts av regionfullmäktige, anger övergripande mål och riktlinjer för verksamheten i Region Gävleborg och ligger till grund för styrningen. I dokumentet redogörs för fyra målområden som beskriver utvecklingen i Region Gävleborg: arbete och hållbar tillväxt, miljöansvar och hållbar utveckling, kunskap och kultur samt välfärd och trygghet.

Regional utvecklingsstrategi (RUS) är ett regionalt styrdokument som visar inriktningen för länets regionala tillväxt- och utvecklingsarbete. Det tas fram i samverkan mellan berörda kommuner, Region Gävleborg samt andra aktörer i länet som statliga myndigheter, näringslivet och det civila samhällets organisationer. Region Gävleborg samordnar insatser för genomförandet av strategin. Inom ramen för det regionala utvecklingsansvaret styr RUS de statliga regionala utvecklingsmedel som Region Gävleborg hanterar. Dokumentet avser en viss tidsperiod och har antagits av regionfullmäktige.

Andra styrande dokument är strategier, policies, planer och program. De kompletterar den politiska inriktningen och anger inriktningen inom specifika verksamheter eller områden. Några exempel är Personalpolicy, Regionalt Trafikförsörjningsprogram och Kulturplan.

Förutsättningarna för nästa års budget samt ekonomisk plan för de följande två åren anges i Budget- och planeringsförutsättningarna, som beslutas av regionstyrelsen. Där beskrivs utgångspunkter för bland annat politiska prioriteringar, verksamhetens mål, beslutsprocess, anvisningar till nämnder, ekonomiska förutsättningar, ekonomiska planeringsramar samt investeringsramar.

Utifrån Budget- och planeringsförutsättningarna upprättar nämnder och styrelse årsplaner där den politiska inriktningen konkretiseras i prioriteringar för respektive nämnd/styrelse. Årsplanen beslutas av nämnd/styrelse.

Budget och ekonomisk plan, som avser nästa år samt en plan för de därpå följande två åren, beslutas av regionfullmäktige. Den anger inriktningen för alla verksamheter i Region Gävleborg och preciserar hur den politiska inriktningens fyra målområden ska förverkligas. Den innehåller också riktlinjer för god ekonomisk hushållning, finansiella mål, resultatbudget, balansbudget, budgetramar för styrelse och nämnder samt investeringsbudget. Utgångspunkter är bland annat budget- och planeringsförutsättningarna, styrelsens och nämndernas årsplaner, styrelsens resultatprognos för innevarande år samt fullmäktiges långsiktiga finansiella mål.

För Region Gävleborgs hel- och delägda bolag, till exempel Folk tandvården Gävleborg AB utfärdas ägardirektiv, där bolagets verksamhet och förhållande till ägaren regleras. Syfte och mål med bolagets verksamhet, verksamhetens innehåll och utveckling, samverkan, ekonomiska mål, information och rapportering till ägaren samt regionfullmäktiges ställningstagande anges i ägardirektiven.

Uppföljning

Styrelsen svarar för löpande uppföljning av nämndernas och verksamheternas effektivitet. Utgångspunkt för uppföljningen är budgetens mål. Styrelsen har särskilt ansvar för uppföljning av ekonomi, intern kontroll och finansförvaltning. Regionstyrelsen inhämtar information från nämnderna månadsvis och behandlar ekonomisk månadsrapport varje månad med undantag för januari och juni. För perioden januari – mars upprättar styrelsen finansiell rapport och för perioden januari – augusti delårsrapport i enlighet med lagstiftning och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR). Den ska ge en rättvisande bild av verksamheten under perioden och även innehålla en årsprognos. Vid behov ska åtgärder för en ekonomi i balans redovisas. Rapporten ska lämnas till fullmäktige senast den 31 oktober.

För helåret upprättar regionstyrelsen årsredovisning där verksamhetens mål och de finansiella målen i budgeten följs upp samt den ekonomiska ställningen redovisas. Årsredovisningen ska lämnas till fullmäktige och regionfullmäktiges revisorer senast den 15 april året efter det år som redovisningen avser.

I samband med delårsrapporter och årsredovisning redovisar nämnderna sin medelsförvaltning, som också innehåller uppföljning av verksamhetsmål, till styrelsen.

Styrelsen för Folk tandvården Gävleborg AB lämnar delårsrapport till regionstyrelsen för perioden januari–augusti. Ägarmöten

ska hållas minst två gånger per år och vid dessa möten ska alltid uppföljning av verksamhetens mål och ekonomiska mål ske.

Uppsiktsplikt och intern kontroll

Regionfullmäktige har antagit Reglemente om uppföljning som syftar till att skapa förutsättningar för regionstyrelsen att utöva sin uppsiktsplikt samt reglera styrelsens återrapportering till regionfullmäktige. Det reglerar också styrelsens, nämndernas och bolagens arbete med den interna kontrollen. Enligt reglementet ska bland annat regionstyrelsen ta del av protokoll från nämnder samt hel- och delägda bolag.

En viktig del av uppsiktsplikten är den redovisning av medelsförvaltningen som respektive nämnd ska lämna till styrelsen i samband med delårsrapport och årsredovisning. Regionstyrelsen följer också nämndernas ekonomiska utveckling via den månatliga ekonomiska rapporteringen. Se vidare under rubriken Uppföljning.

Kommunallagen, 6 kap 6 §, säger att nämnderna, var och en inom sitt område, ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten. Vidare ska de se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. Enligt Reglemente om uppföljning ska nämnder och bolag anta en internkontrollplan, som ska baseras på en riskbedömning, inför varje verksamhetsår. De ska årligen rapportera till regionstyrelsen en analys och utvärdering av sina system och rutiner för internkontroll, resultatet av uppföljningen av den interna kontrollen samt antagen internkontrollplan för kommande verksamhetsår. Som stöd för nämndernas arbete med den interna kontrollen har regionstyrelsen beslutat om direktivet Intern styrning och kontroll i Region Gävleborg.

Regionstyrelsen ska utvärdera Region Gävleborgs samlade system för intern kontroll och rapportera till regionfullmäktige. Rapporteringen ska vid behov innehålla förslag på åtgärder för förbättring av regiongemensamma rutiner.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Utvärdering av måluppfyllelse

För bedömning av måluppfyllelsen används symbolerna:

- UPPFYLLT
- DELVIS UPPFYLLT
- EJ UPPFYLLT

Finansiella mål ●

För god ekonomisk hushållning har tre finansiella mål särskilt angetts. Soliditeten får inte understiga 30 procent. Region Gävleborg ska ha ett positivt resultat (inklusive värdeförändring av kortfristiga placeringar) som motsvarar 2 procent av verksamhetens nettokostnader. Respektive verksamhet ska bedrivas inom de budgetramar som fullmäktige har tilldelat.

Per den 31 december uppgick soliditeten till 40,3 procent. Resultat i förhållande till verksamhetens nettokostnader uppgick till 4,8 procent. Styrelsen och samtliga nämnder redovisade en ekonomi i balans eller överskott.

Den sammantagna bedömningen av de finansiella målen är att samtliga är uppfyllda.

Verksamhetens mål

Politisk inriktning 2019 – 2022, som fastställts av regionfullmäktige, anger övergripande mål och riktlinjer för verksamheten i Region Gävleborg och ligger till grund för styrningen. I dokumentet redogörs för fyra målområden som beskriver utvecklingen i Region Gävleborg: Arbete och hållbar tillväxt, Miljöansvar och hållbar utveckling, Kunskap och kultur samt Valfärd och trygghet. I Budget 2020 och ekonomisk plan 2021 – 2022 har den politiska inriktningens fyra målområden brutits ner i satsningar och mål som preciserar hur de ska förverkligas. Det är Region Gävleborgs plan för verksamheten under budgetåret med mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. Här följer en samlad bedömning av måluppfyllelsen för respektive målområde. För ytterligare redovisning av arbetet med verksamhetens mål, se avsnitt Samhällsbygget samt bilaga 1.

Arbete och hållbar tillväxt ●

Arbete har skett för att förbättra förutsättningarna för innovationsutveckling genom att aktörer har samverkat om tjänsteerbjudanden, frågor som relaterar till extern forsknings- och innovationsfinansiering har samordnats samt olika aktörers uppdrag och roller samt finansiering har tydliggjorts. Region Gävleborg har sökt och beviljats medel från den europeiska regionala utvecklingsfonden, ERUF, för ett treårigt omställningsprojekt riktat till små och medelstora företag. Under året har Region Gävleborg utökat stödet till ALMI för att möta en ökad efterfrågan på rådgivning till tillväxtföretag. En ny regional utvecklingsstrategi (RUS) för länet har arbetats fram.

Arbete med att utveckla infrastrukturen har fortsatt. För utbyggnad av dubbelspår på sträckan Gävle–Sundsvall bidrar Region Gävleborg aktivt i arbetet inom bolaget Ostkustbanan 2015 AB. Region Gävleborg har varit fortsatt involverad i utbyggnaden av den digitala infrastrukturen i länet, bland annat via projektet Fiber till Gävleborg samt en aktiv roll som bredbandskoordinator. Finansiering för bredbandsutbyggnaden har säkrats. Fordonsflottan för tåg har förstärkts med tre nya Reginatåg.

För en effektiv och kvalitetssäker sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess har den påbörjade utvecklingen av arbetet med rehabiliteringsprocessen fortsatt under 2020. Arbetet med rehabiliteringsteam har utökats.

Den sammantagna bedömningen av måluppfyllelsen för målområdet är att det är uppfyllt.

Miljöansvar och hållbar utveckling ●

Region Gävleborg har utökat möjligheten för länets kommuner att söka stöd för att skicka dagligvaror till hushåll, så kallat hemsändningsbidrag. Arbete för hållbar näringslivsutveckling har drivits inom projektet Vågar till hållbar utveckling. I syftet att skapa förståelse för orsakerna till ojämlikhet och hitta möjliga åtgärder för att uppnå ett jämlikt Gävleborg har dialog förts med relevanta aktörer. Elever i årskurs 3 på Iggesund och Gnarpsskolor har oavsett social bakgrund fått möjligheten att testa på idrott och andra aktiviteter på raster och efter skoltid. Tidplaner och aktiviteter för en jämlik och jämställd hälsa har dock behövt förändras med anledning av covid-19.

Arbete pågår i samverkan med andra aktörer med att ta fram en handlingsplan för ett fossilfritt transportsystem. Region Gävleborg har ett pågående arbete med information och påverkansåtgärder kring solenergi. Planerade fysiska aktiviteter har planerats om eller flyttats fram med anledning av pandemin, vilket har påverkat det kortsiktiga arbetet.

Region Gävleborgs långsiktiga interna miljöarbete har fokuserat på att ställa om och minska klimatpåverkan. För att arbeta med miljöfrågor på ett systematiskt och effektivt sätt verkställs arbetet inom ramen för det ISO 14001 certifierade miljöledningssystemet. En översyn av Framtidsbyggets status med förslag på hur processens långsiktiga arbete kan fortskrida har presenterats. Enligt plan har byggnationer av hus 07 och 08 vid Hudiksvalls sjukhus kommit igång och tilldelning av entreprenör för system, bygghandling och genomförande för hus 22 i Hudiksvall har skett.

Den sammantagna bedömningen av måluppfyllelsen för målområdet är att det är delvis uppfyllt.

Kunskap och kultur ●

För att stötta kultursektorn under pandemin har två utlysningar av särskilda uppdrag på totalt 1,5 miljoner kronor till 67 kulturskapare genomförts. Kulturupplevelser har erbjudits via digitala lösningar som alla kan ta del av oberoende av geografisk placering, till exempel streamade konserter, digitala konstvisningar, digitala utbudsdagar för barnkultur. En annan väg att nå ut med kultur i hela länet har varit scenkonstföreställningar för äldreomsorg och förskolor utomhus.

Det långsiktiga arbetet att förbättra matchningen på arbetsmarknaden har fortsatt inom ramen för Semaforen, det vill säga ett signalsystem över vilka kompetenser som arbetsmarknaden i länet behöver. 2020 års strategiska bristyrken har prioriterats och fastställts samt handlingsplaner med konkreta åtgärder tagits fram. Antalet tillgängliga yrkeshögskoleutbildningar, främst inom de strategiska bristyrkena, ökar kontinuerligt för länets befolkning. Gävleborg är en av två regioner i landet som enligt Valideringsdelegationen har en regional struktur för validering. Antalet sökande till höstens utbildningar vid Region Gävleborgs folkhögskolor var högt. Två nya kurser startades, guideutbildning vid Forsa folkhögskola och lärarassistentutbildning vid Västerbergs folkhögskola. Båda kurserna hade ett stort antal sökande och fyllde alla platser.

I samverkan med Högskolan i Gävle har en gemensam forskarskola förberetts, vilket är en ny forskningsmiljö med fokus på hållbart och hälsofrämjande arbete. Cirka 100 medarbetare i Region Gävleborg, som är disputerade eller som går forskarutbildning, har beviljats forskningstid inom tjänstgöring.

Den sammantagna bedömningen av måluppfyllelsen för målområdet är att det är uppfyllt.

MÅLUPPFYLLELSE ● Uppnått ● Delvis uppnått ● Ej uppnått

Välfärd och trygghet ●

I den nationella patientenkäten för primärvården, som SKR genomförde under hösten 2020, svarade 73 procent att de upplevt en god kontinuitet och koordinering vid sina kontakter med primärvården i Region Gävleborg, vilket var 1,5 procentenheter lägre än riksnittet.

Inom hälso- och sjukvården har antalet besök samt planerad vård minskat under pandemin. Tillgängligheten för nybesök inom tre dagar i primärvården enligt vårdgaranti var 72 procent i genomsnitt för året, vilket var lägre än snittet för riket. Andel väntande mer än 90 dagar på operation eller åtgärd var vid utgången av 2020 50 procent, vilket var 16 procentenheter mer än vid samma tidpunkt föregående år. Antal besök som genomförts på telefon eller digitalt har dock ökat kraftigt sedan i mars. Antal telefonkontakter inom primärvården var under året 38 000 fler än 2019 och motsvarande siffra inom den sjukhusbundna specialistvården cirka 44 000 fler.

På nationell nivå har arbetet med kunskapsstyrning, det vill säga att utveckla, samordna, sprida och använda bästa möjliga kunskap, pausats på obestämd tid för att frigöra resurser till vården. I och med detta har det även blivit uppehåll i Region Gävleborgs arbete. Satsningen på God och Nära vård har behövts i långsammare takt under pandemin. Arbetet med att skapa den digitala plattformen som möjliggör framtidens vårdmöten har dock fortsatt. I och med utbrottet av covid-19 har utbildningsverksamheten begränsats till prioriterade utbildningar. Vissa utbildningar har kunnat genomföras digitalt. Under året har beslut fattats om en engångssatsning på ledighet, höjt friskvårdsbidrag, förmånsnytt för anställda och ett engångsbelopp i extra ersättning till anställda inom hälso- och sjukvården som arbetat under pandemin.

Den sammantagna bedömningen av måluppfyllelsen för målområdet är att det är delvis uppfyllt.

Uppföljning av plan för god ekonomisk hushållning

I regionfullmäktiges budget för 2020 fick regionstyrelsen i uppdrag att samordna och leda arbetet med att ta fram en plan för god ekonomisk hushållning. En framskrivning av verksamhetens nettokostnad med 4,8 procent till 2020, det vill säga i samma takt som i prognos 2019, innebar en prognostiserad nettokost-

nad 2020 på 10 187 mnkr. Den tillgängliga ramen uppgick till 9 609 mnkr, vilket innebar ett behov av kostnadssänkande eller intäktshöjande åtgärder motsvarande 578 mnkr. För att nämnderna skulle kunna bedriva sin verksamhet inom tilldelade ramar 2020 måste åtgärder vidtas. Detta skulle beaktas i nämndernas budgetarbete.

Regionstyrelsen har löpande samordnat och följt upp arbetet med planen. Nettokostnaden för 2020 uppgick till 9 590 mnkr vilket var 19 mnkr lägre än budgeterade 9 609 mnkr. Främsta anledningarna till den positiva avvikelsen var relativt låg ökning av verksamhetens kostnader. Kostnaderna ökade med 2,4 procent, vilket var den lägsta ökningen de 5 senaste åren. Samtidigt var ökningen av riktade statsbidrag väsentligt högre än planerad, främst avseende God och nära vård samt ersättning för merkostnader avseende pandemin. Under 2020 bedrev samtliga nämnder sin verksamhet inom tilldelade ramar. Styrelsen kommer att ha fortsatt fokus på kostnadsuppföljningen och planerar för en ekonomi i balans de kommande åren.

Utvärdering av resultat och ekonomisk ställning

Utvärdering utgår från områdena:

- Intäkter, kostnader och resultat
- Budgetföljsamhet
- Investeringar och deras finansiering
- Balansräkning
- Kassaflödesanalys
- Pensionsskuldens utveckling
- Soliditet.

Resultatutveckling

Årets resultat uppgick till 457 mnkr, vilket var 119 mnkr lägre än föregående år. Det genomsnittliga resultatet de senaste fem åren uppgick till 324 mnkr. Resultat i förhållande till verksamhetens nettokostnader uppgick till 4,8 procent. Snittet de senaste fem åren uppgick till 3,5 procent. Årets balanskravsresultat uppgick till 234 mnkr och därmed uppfyller Region Gävleborg kommunallagens krav på en ekonomi i balans 2020. Se rubriken "Balanskravsresultat" för fördjupad information.

Resultatutveckling, MNKR	2020	2019	2018	2017	2016
Verksamhetens intäkter	1 864	1 620	1 571	1 386	1 462
- Förändring (%)	15,1	3,1	13,3	-5,2	1,7
Verksamhetens kostnader inkl avskrivningar	-11 454	-11 184	-10 851	-10 330	-9 924
- Förändring (%)	2,4	3,1	5,0	4,1	3,9
Verksamhetens nettokostnader	-9 590	-9 564	-9 280	-8 944	-8 462
- Förändring (%)	0,3	3,1	3,8	5,7	4,3
Skatteintäkter, generella statsbidrag o utjämning	9 920	9 479	9 170	8 939	8 562
- Förändring (%)	4,7	3,4	2,6	4,4	5,4
Verksamhetens resultat	330	-85	-110	-5	100
Finansnetto ¹⁾	127	661	228	295	80
Årets resultat ¹⁾	457	576	118	290	180
Resultat i förhållande till nettokostnaden (%)	4,8	6,0	1,3	3,2	2,1

¹⁾ 2018 års resultat har justerats för ändrade redovisningsprinciper från och med år 2019 avseende marknadsvärdering av finansiella instrument enligt lag om kommunal bokföring och redovisning. Tidigare års jämförelsetal är ej omräknade utifrån ändrad redovisningsprincip.

MÅLUPPFYLLELSE ● Uppnått ● Delvis uppnått ● Ej uppnått

Verksamhetens intäkter uppgick till 1 864 mnkr, en ökning med 15,1 procent jämfört med föregående år. Riktade statsbidrag ökade med 95,0 procent medan andra intäkter redovisade en negativ förändring. I snitt var ökningen 5,6 procent de senaste fem åren.

Verksamhetens kostnader redovisas till 11 454 mnkr, vilket motsvarade en ökning jämfört med föregående år med 2,4 procent. Den genomsnittliga ökningen de senaste fem åren var 3,7 procent.

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning uppgick till 9 920 mnkr, en ökning med 4,7 procent jämfört med föregående år. Intäkter från generella statsbidrag och utjämning motsvarade 30,3 procent av totalbeloppet. Den genomsnittliga ökningen de senaste fem åren uppgick till 4,1 procent.

Finansnettot uppgick till 127 mnkr. I finansnettot ingår bland annat orealiserade vinster och förluster i värdepapper med 228 mnkr samt räntekostnader kopplade till pensionsskulden med -89 mnkr.

Budgetföljsamhet

Årets resultat uppgick till 457 mnkr, vilket var 265 mnkr högre än budgeterat. Resultatmarginalen (resultat i procent av verksamhetens nettokostnader) uppgick till 4,8 procent, vilket var 2,8 procentenheter högre än regionfullmäktiges finansiella mål. I resultatet ingår värdeförändring av kortfristiga finansiella placeringar i enlighet med lagstiftningen.

Budgetföljsamhet, MNKR	Utfall 2020	Budget 2020	Avvikelse 2020
Verksamhetens intäkter	1 864	1 420	444
Verksamhetens kostnader	-11 454	-11 029	-425
Verksamhetens nettokostnader	-9 590	-9 609	19
Skatteintäkter	6 914	7 090	-176
Generella statsbidrag och utjämning	3 006	2 693	313
Verksamhetens resultat	330	174	156
Finansnetto	127	18	109
Årets resultat	457	192	265
Resultatmarginal	4,8%	2,0%	2,8%

Verksamhetens intäkter avvek positivt mot budget med 444 mnkr främst med anledning av ökade riktade statsbidrag med 589 mnkr, varav ersättning för merkostnader samt sjuklön på grund av pandemin 455 mnkr. Trafikintäkter avvek negativt med 89 mnkr på grund av minskat resande. För övriga intäkter var budgetavvikelsen negativ med 56 mnkr.

Verksamhetens kostnader inklusive avskrivningar avvek negativt från budget med 425 mnkr. Kostnader för egen och inhyrd personal har ökat under coronapandemin och överskred budget med sammanlagt 481 mnkr. Av dessa uppgick extra ekonomisk ersättning till anställda som arbetat inom vården under pandemin till 95 mnkr. Även för vissa övriga kostnader som IT-tjänster, sjukvårds- och förbrukningsmaterial samt fastighetskostnader var budgetavvikelsen negativ, främst på grund av pandemin. Pensionskostnaderna var 132 mnkr lägre än budgeterat. Detta berodde främst på en förändring i pensionsförvaltarens, KPA, värderingsmodell, vilket innebar mer exakta beräkningar. Kostnaderna för köpt vård understeg på grund av pandemin budget med 86 mnkr. Även kostnader för köp av kollektivtrafik var lägre än budgeterat.

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning avviker sammantaget positivt från budget med 137 mnkr. Den negativa budgetavvikelsen för skatteintäkterna med 176 mnkr uppstod främst på grund av minskat skatteunderlag med anledning av lägre sysselsättning i spåren av coronapandemin. Den var också

påverkad av prognostiserad negativ slutavräkning för 2019 med 35 mnkr. Den positiva avvikelsen från budget med 313 mnkr för generella statsbidrag och utjämning uppkom främst med anledning av tillskott till de generella statsbidragen avseende stöd för att stärka välfärden bland annat på grund av coronapandemin.

Finansnettot avvek positivt mot budget med 109 mnkr. Främsta anledning var orealiserad värdeutveckling inom pensionsfonden. Utvecklingen på finansmarknaden, som innebar en negativ värdeutveckling under våren, hade innan årets slut vänt och lett fram till en uppgång för pensionsfonden.

För beskrivning av budgetavvikelser per nämnd och styrelse, se avsnitt Driftredovisning.

Region Gävleborgs investerings- och finansieringsverksamhet

Årets investeringar uppgick till 390 mnkr, varav immateriella anläggningstillgångar 14 mnkr, maskiner och inventarier 158 mnkr samt byggnader 218 mnkr. I snitt har Region Gävleborg investerat 271 mnkr per år de senaste fem åren. År 2020 får därför betraktas som ett år med ett relativt högt investeringsutfall. Samtidigt är det fortsatt stora investeringsvolymerna planerade de närmaste tre åren med totalt 2 155 mnkr, främst avseende byggnadsinvesteringar.

Investeringar, MNKR	2020	2019	2018	2017	2016
Årets investeringar	390	224	217	187	339
- Förändring (%)	74,1	3,2	16,0	-44,8	22,4

Region Gävleborg hade inga externa låneskulder. Investeringarna de senaste fem åren har finansierats med egna medel. I och med de höga planerade investeringsvolymerna de närmaste tre åren planerar Region Gävleborg extern upplåning på totalt 800 mnkr under åren 2022 och 2023.

Investeringsramen för 2020 uppgår till totalt 711 mnkr, utfallet blev 390 mnkr, vilket motsvarade en genomförandegrad på 54,9 procent. Investeringsramen underskreds således med 321 mnkr.

För vidare beskrivning, se avsnitt Investeringsredovisning.

Balansräkning

Balansomslutningen uppgick vid årsskiftet till 9 520 mnkr, en ökning under året med 1 008 mnkr. Främsta orsakerna var ökning av kortfristiga placeringar. I ökningen av kortfristiga placeringar ingår bland annat 500 mnkr som överförts från likvida medel till pensionsfonden samt orealiserade vinster och förluster med 228 mnkr.

Eget kapital uppgick till 3 834 mnkr vilket motsvarade en soliditet på 40,3 procent. Region Gävleborgs mål 2020 var att den inte får understiga 30 procent. Soliditetsmålet var exklusive den pensionsskuld som redovisas som ansvarsförbindelse.

Anläggningstillgångarna ökade med 136 mnkr och uppgick vid årsskiftet till 2 214 mnkr. Anledningen till ökningen var att årets investering var högre än årets avskrivningar.

Omsättningstillgångarna uppgick till 7 306 mnkr vilket var en ökning under året med 872 mnkr. Kortfristiga placeringar som bestod av pensionsfonden ökade med 716 mnkr, dels genom tillskott med 500 mnkr enligt beslut av Regionfullmäktige § 249/2020 och dels ett positivt resultat inom fonden. Likvida medel uppgick till 595 mnkr, en ökning under året med 24 mnkr. Förråd uppgick till 112 mnkr vilket var en ökning med 47 mnkr under året. Ökningen förklaras främst till covid-19 relaterade produkter. Kortfristiga fordringar uppgick till 733 mnkr, en ökning under året med 85 mnkr. Ökningen förklaras av att fordringar till staten ökade med 157 mnkr medan kundfordringarna minskade med 48 mnkr, förutbetalda kostnader och upplupna intäkter minskade med 13 mnkr samt övriga poster avseende kortfristiga fordringar minskade med 11 mnkr.

Eget kapital, avsättningar och skulder uppgick till 9 520 mnkr. Eget kapital ökade med 457 mnkr vilket motsvarade årets resultat. Avsättningar för pensioner ökade med 111 mnkr och övriga avsättningar tillkom med 95 mnkr.

Kortfristiga skulder uppgick till 2 214 mnkr, en ökning under året med 341 mnkr. Ökningen bestod av förutbetalda skatteintäkter 145 mnkr, semester-, jour- och övertidsskuld 122 mnkr, leverantörsskulder 69 mnkr, upplupna kostnader och förutbetalda intäkter -17 mnkr samt övriga poster avseende kortfristiga skulder 22 mnkr.

Långfristiga skulder uppgick till 7 mnkr och utgjordes av förutbetalda investeringsbidrag.

Kassaflödesanalys

Likvida medel uppgick till 595 mnkr vid årets slut, en ökning under året med 24 mnkr. Kassaflödet från den löpande verksamheten uppgick till 909 mnkr.

Investeringsverksamhetens kassaflöde uppgick till -891 mnkr och bestod av följande: Investering av immateriella- och materiella anläggningstillgångar -390 mnkr, överföring till pensionsfonden -500 mnkr, kapitalinsats i Kommuninvest -24 mnkr, utbetalning av lån till Kommunalförbundet Svenskt Ambulansflyg -2 mnkr, försäljning av anläggningstillgångar +1 mnkr samt återbetalning av förlagslån från Kommuninvest +24 mnkr.

Kassaflödet från finansieringsverksamheten uppgick till 6 mnkr och avsåg erhållna investeringsbidrag.

Pensionsskuld

I bokslut 2020 uppgår den totala pensionsskulden till 7 780 mnkr, vilket var en minskning med 1,1 procent jämfört med föregående år. Fram till och med år 2025 beräknas den totala pensionsskulden öka med 166 mnkr. Avsättningarna beräknas öka med 1 080 mnkr medan ansvarsförbindelsen beräknas minska med 914 mnkr enligt beräkning från KPA.

Pensionsskuld, MNKR	2020	2019	2018	2017	2016
Avsättningar för pensioner	3 370	3 259	2 950	2 707	2 539
Ansvarsförbindelse för pensioner	4 410	4 610	4 728	4 871	4 942
Total pensionsskuld	7 780	7 869	7 678	7 578	7 481
- Förändring (%)	-1,1	2,5	1,3	1,3	-1,7

Soliditet

Region Gävleborgs soliditet uppgår till 40,3 procent, vilket var en ökning med 0,6 procentenheter jämfört med föregående år. Region Gävleborgs mål 2020 var att den inte får understiga 30 procent. Soliditetsmålet var exklusive den pensionskuld som redovisas som ansvarsförbindelse.

Soliditet %	2020	2019	2018	2017	2016
Soliditet ¹⁾	40,3	39,7	37,3	34,5	33,0

¹⁾ 2018 års soliditet har justerats för ändrade redovisningsprinciper från och med år 2019 avseende marknadsvärdering av finansiella instrument enligt lag om kommunal bokföring och redovisning. Tidigare års jämförelsetal är ej omräknade utifrån ändrad redovisningsprincip.

Slutsatser avseende resultat och ekonomisk ställning

Det positiva resultatet berodde främst på riktade statsbidrag, låg kostnadsutveckling och värdeökning av kortfristiga placeringar. Trenden för kostnadsutvecklingen har varit sjunkande sedan januari 2019. En bidragande orsak till den låga kostnadsutvecklingen 2020 var uppskjuten vård på grund av coronapandemin. Den framtida kostnaden för detta är i nuläget inte beräknad. De höga statsbidragen var i huvudsak knutna till ersättningar för merkostnader avseende pandemin samt God och nära vård. Den positiva värdeutvecklingen av kortfristiga placeringar berodde främst på förstärkningen av de finansiella marknaderna under senare delen av året.

Den låga kostnadsutvecklingen och de höga statsbidragen medförde att likvida medel ökade mer än planerat. Detta skapade utrymme att kortfristigt placera 500 mnkr i pensionsfonden. Trots denna placering var kassalikviditeten hög vid årets slut. Beredskapen att klara löpande betalningar, pensioner och investeringar är god. Soliditeten förbättrades under året främst beroende på positivt resultat.

Slutsatsen är att årets resultat påverkades positivt av externa faktorer men att även låg kostnadsutveckling bidrog. Den finansiella ställningen var stark vid årets utgång.

Balanskravsresultat

Balanskravet är kommunallagens regelverk för krav på ekonomisk balans mellan intäkter och kostnader. Om kostnaderna är större än intäkterna ett enskilt räkenskapsår uppstår ett underskott som ska återställas inom de närmast följande tre åren. Region Gävleborg hade vid årets ingång inget negativt balanskravsresultat att återställa. Årets resultat uppgick till 457 mnkr och årets resultat efter balanskravsjusteringar uppgick till 493 mnkr. Eftersom årets resultat överstiger 2 procent av skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämning har medel till en resultatutjämningsreserv reserverats med 259 mnkr. Årets balanskravsresultat uppgick till 234 mnkr.

Balanskravsresultat, MNKR	2020	2019
Årets resultat enligt resultaträkningen	457	576
- Samtliga realisationsvinster	-1	-1
+ Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	-	-
+ Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	-	-
-/+ Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-228	-702
+/- Återföring av realiserade vinster och förluster i värdepapper	265	139
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	493	12
- Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	-259	-
+ Användning av medel från resultatutjämningsreserv	-	-
Årets balanskravsresultat	234	12

Väsentliga personalförhållanden

En bra och väl fungerande verksamhet är utgångspunkten för att vara en attraktiv arbetsgivare. Medarbetarnas engagemang är grunden både för att uppnå kvalitet i verksamheten och ett utvecklande arbetsliv. Engagemang ökar genom tydliga mål, delaktighet, goda möjligheter till utveckling samt god arbetsmiljö.

Region Gävleborgs syn är att medarbetare kan och vill ta ansvar vilket innebär att arbeta utifrån värdegrunden, vara engagerad i arbetet samt utifrån förutsättningar ta ansvar för verksamhetens utveckling och resultat. I medarbetarskapet ingår också att bidra aktivt till jämlik verksamhet och god arbetsmiljö med respekt för varandras olikheter och åsikter.

Antalet nettoårsarbetare

Antal nettoårsarbetare i medeltal var under året 6 982, vilket var 381 fler jämfört med föregående år. Tim-, fyllnads- och övertid samt arbete under jour och beredskap ökade med 39 nettoårsarbetare. Den största ökningen utgörs av de 322 tillsvidareanställda medarbetare som tillkom vid verksamhetsövergången från Aleris till Region Gävleborg i november 2019.

Medeltal nettoårsarbetare	2020	2019	Förändring Antal
Tillsvidareanställda	6 741	6 420	321
Månadsavlönade vikarier	600	559	41
Frånvaro utan lön	-959	-939	-20
Tim, fyllnadstid, övertid, jour och beredskap	599	560	39
Summa	6 982	6 601	381

Antal månadsavlönade medarbetare

Antal månadsavlönade medarbetare var i utgången av december 7 521. Av dessa var 6 884 tillsvidareanställda aktiva på sin grundanställning, 225 var tillsvidareanställda på interna vikarier och 432 var anställda på externa vikariat. Ökningen av antalet anställda var 342 vilket innebär en ökning med fem procent jämfört med föregående år. Sammanlagt har 711 medarbetare rekryterats till en tillsvidareanställning under 2020 vilket är i nivå med antal nyanställda sedan tidigare år. Utmaningen att hitta nya medarbetare syns mest inom yrken där det råder en nationell brist, till exempel specialister inom hälso- och sjukvård och IT.

Fördelningen mellan kvinnor och fortsätter att vara cirka 80/20 men varierar en del mellan yrkeskategorier. Sjuksköterskor och administratörer är fortfarande kvinnodominerade yrken medan ledningspersonal följer den övergripande fördelningen mellan könen och bland läkare finns generellt flera män än kvinnor.

Antal tillsvidareanställda i Region Gävleborg

Medelåldern för kvinnor är 45,7 år och män 45,3 år. Antalet tillsvidareanställda som befinner sig i kategorin 50 år och uppåt utgör 43 procent av totalt antal tillsvidareanställda. Rekryteringsbehovet kommer fortsatt att vara stort då viktiga kompetenser behöver ersättas och verksamheternas arbete med kompetensöverföring blir därför avgörande.

85,4 procent av antalet tillsvidareanställda i Region Gävleborg arbetade i hälso- och sjukvårdsnämndförvaltningen, andelen har ökat under senare år. Andelen tillsvidareanställda i regionstyrelseförvaltningen har minskat med ett par procentenheter och ligger nu på 9,3 procent. Andelen årsanställda inom kultur- och kompetensförvaltningen, hållbarhetsnämndförvaltningen samt företagshälsovårdsnämndförvaltningen har ökat något under samma tidsperiod. För övriga förvaltningar har andelen tillsvidareanställda varit oförändrad under tidsperioden.

ANTAL TILLSVIDAREANSTÄLLDA

Nämnd	Kvinnor	Män	Totalt
10 - Regionstyrelsen	409	251	660
15 - Företagshälsovårdsnämnden	30	11	41
37 - Patientnämnden	4	1	5
40 - Kultur- o kompetensnämnden	118	44	162
46 - Hållbarhetsnämnden	59	31	90
50 - Hälso- och sjukvårdsnämnden	5 047	1 012	6 059
95 - FoU Välf-Hjälp-RegNetnämnd	29	43	72
Totalt	5 696	1 393	7 089

Anställda heltid/deltid*	Kvinnor	Män	Totalt
Med överenskommen heltid	5 636	1 451	7 087
Med överenskommen deltid	368	66	434
	6 004	1 517	7 521

* Sysselsättningsgrad utifrån aktuell placering i dec 2020.

Medelsysselsättningsgraden bland månadsavlönade är 98 procent och skillnaden mellan könen är obetydlig. 434 medarbetare, 6 procent, har en sysselsättningsgrad i anställningen som är lägre än 100 procent. Av dessa så är 84 procent kvinnor eller medarbetare som närmar sig pension.

Personalrörlighet

Antal tillsvidareanställda som slutat under året uppgick till 588 vilket motsvarar en personalomsättning på 8,4 procent, motsvarande siffra för 2019 var 8,9 procent. Den främsta avgångsorsaken var hel ålderspension, som stod för 30 procent av avgångarna. Avgångar till kommun, stat eller annan offentlig arbetsgivare svarade för 22 procent. Personalomsättning exklusive ålderspension och

ANDEL TILLSVIDAREANSTÄLLDA I REGION GÄVLEBORG UPPDELAT PÅ ETIKETTHUVUDGRUPP, KÖN OCH ÅLDERSINTERVALL*

Yrkeskategorier	Andel kvinnor i yrkeskategorin (%)	Kön	≤ 29 Andel	30–49 Andel	≤ 50 Andel	Totalt antal
Ledningspersonal	74%	Kvinnor	-	44%	56%	266
		Män	-	53%	47%	93
Administrativ personal**	87%	Kvinnor	4%	41%	55%	1 021
		Män	4%	47%	49%	152
Läkare	50%	Kvinnor	5%	67%	28%	388
		Män	3%	59%	38%	392
Rehabpersonal	86%	Kvinnor	8%	53%	39%	592
		Män	16%	48%	36%	98
Sjuksköterska	89%	Kvinnor	11%	51%	38%	2 079
		Män	8%	55%	38%	266
Annan vårdpersonal	87%	Kvinnor	14%	37%	49%	1 006
		Män	12%	47%	41%	147
Sjukhusteknisk labbpersonal	84%	Kvinnor	11%	56%	33%	162
		Män	9%	69%	22%	32
Annan personal***	46%	Kvinnor	7%	36%	58%	182
		Män	7%	40%	53%	213
Totalt samtliga yrkeskategorier	80%	Kvinnor	9%	47%	44%	5 696
		Män	7%	52%	42%	1 393
		Totalt	8%	48%	43%	7 089

* Antal tillsvidareanställda i Region Gävleborg per den sista december 2020.

** Administrativ personal innefattar många yrkestitlar. Exempelvis ekonomiassistenter, handläggare, strateger, samordnare, utvecklare, utredare, m.m.

*** Annan personal innefattar exempelvis hjälpmedelstekniker, ingenjörer, vaktmästare, lärare, specialpedagoger, m.m.

avtalspension var totalt 6 procent. Den tunga arbetsbelastningen under året har inte kunnat avläsas i en högre personalomsättning men insatser behöver göras löpande inom till exempel arbetsmiljöområdet för att säkerställa att medarbetarna fortsatt väljer att stanna inom Region Gävleborg. Många yrkeskategorier har en gynnsam arbetsmarknad och konkurrensen om medarbetarna är hård. Region Gävleborg har initierat ett arbete med att tydliggöra styrkor och utvecklingsbehov inom en rad områden som påverkar framtida och nuvarande medarbetares uppfattning om hur attraktiv Region Gävleborg är som arbetsgivare.

Sjukfrånvaro

För att nå målet, att få grepp om en ökande sjukfrånvaro startade Region Gävleborg år 2018 ett rehabiliteringsteam. Syftet med rehabiliteringsteamets arbete var att stödja rehabiliteringsansvarig chef i komplicerade rehabiliteringsärenden och initiera lämpliga åtgärder. I rehabiliteringsteamet ingår, förutom ansvarig chef, representanter från HR-avdelningen och företagshälsovården. En målsättning var att samtliga medarbetare ska ha en rehabiliteringsplan.

Olika förebyggande arbeten för att minska sjukfrånvaron har drivits av friskvården. Det har handlat om att ge nya chefer kunskap i hur man kan arbeta för att undvika sjukskrivningar.

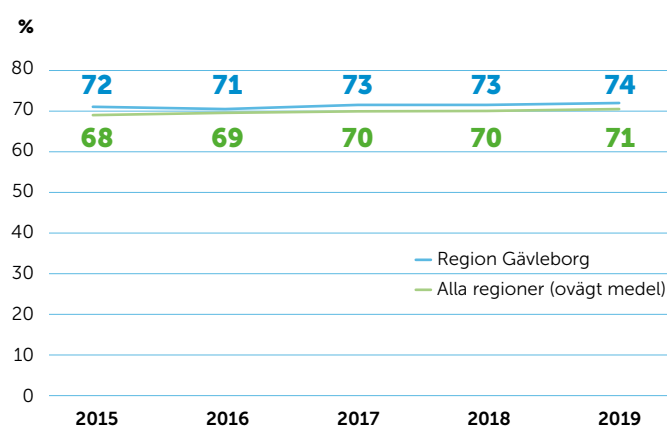
Den totala sjukfrånvaron uppgick till 5,5 procent år 2019 vilket var en minskning från året innan med 0,2 procentenheter. På grund av pandemin har sjukfrånvaron ökat med 1,1 procent till 6,6 procent. Ökningen kom under de första två kvartalen under 2020 och avtog något under senare delen av året. Antal långtids-sjukskrivna 90 dagar eller mer på hel- eller deltid var 247 i december 2020. Sjuktalen är generellt sett högre för kvinnor än för män. Det är framför allt i åldrarna över 50 som sjuktalen är högre än genomsnittet vilket gäller såväl för kvinnor som för män. Kvinnor har både högre korttids- och långtidssjukfrånvaro än män.

Redovisning av sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid	2020	2019	Förändring %-enheter
Total sjukfrånvaro	6,6	5,5	1,1
Andel av sjukfrånvaron som avser frånvaro 60 dagar eller mer	27,9	43,9	-16,1
Sjukfrånvaro för kvinnor	7,2	6,0	1,2
Sjukfrånvaro för män	4,1	3,7	0,4
Sjukfrånvaro i åldersgruppen <29 år	5,8	4,2	1,6
Sjukfrånvaro i åldersgruppen 30–49 år	6,1	5,2	0,9
Sjukfrånvaro i åldersgruppen >50 år	7,3	6,4	0,9

Utbildningsnivå

Andel anställda med eftergymnasial utbildning var högre i Region Gävleborg jämfört med alla regioners medelvärde i november 2019, 74 procent jämfört med 73 procent.

ANSTÄLLDA MED EFTERGYMNASIAL UTBILDNING, ANDEL

Ett år präglat av pandemin

Alla områden inom HR har under året påverkats av pandemin. Inom arbetsmiljö och hälsa har stort fokus lagts på att genomföra riskbedömningar i verksamheten, samt att organisera krisstöd för medarbetare och chefer. Årets medarbetarenkät kompletterades med frågor om arbetsmiljön under pandemin och 76 procent uppgav att arbetsmiljön varit god. Det systematiska arbetet kring likabehandling för att undvika diskriminering sker genom en kontinuerlig dialog och utbildning om mångfald, värdegrund, normer och värderingar.

Pandemin har ställt höga krav på facklig samverkan och samarbetet har stärkts under året.

Arbetet gällande avtal, anställningsvillkor, lön och förmåner har varit utmanande under året då det har behövts anpassningar och ett kunnande inom nya områden.

När det gäller kompetensförsörjning så har planerade utbildningsinsatser under året ställts in eller ställts om till digitalt format där så varit möjligt. Inledningsvis prioriterades utbildningar som krävdes för att medarbetare skulle kunna arbeta i pandemin eller i konsekvenserna av densamma. Under hösten har introduktion av medarbetare och chefer samt arbetsmiljöutbildning erbjudits digitalt men i begränsad omfattning. Region Gävleborg har lyckats tillhandahålla klinisk utbildning i den omfattning som efterfrågats.

Inom området ledarskap har arbetet fortsatt för att uppfylla tidigare inriktningsbeslut om att chefer i Region Gävleborg generellt ska ha högst 30 medarbetare.

Förväntad utveckling

2020 har till stor del präglats av coronapandemin. Nu har vaccineringen påbörjats och när smittspridningen minskar och restriktioner lättar kan aktiviteten i samhället ta fart igen vilket får effekt på bland annat den ekonomiska utvecklingen. Utifrån nuvarande prognoser kan Region Gävleborg under 2021 övergå till att fokusera mer på andra frågor och processer. Men utvecklingen följs noga för att kunna anpassa verksamheten efter rådande omständigheter.

Resultatprognos

Regionstyrelsens resultatprognos fram till 2024 baseras på SKR:s skatteunderlagsprognos från mitten av februari 2021 samt fullmäktiges finansiella mål om en resultatmarginal på 2,0 procent av verksamhetens nettokostnad. Prognosen innebär att återhämtningen tar fart under 2021 och fortsätter under 2022. Antal arbetade timmar börjar då åter växa vilket leder till en ökning av skatteunderlaget med 3,0 respektive 4,1 procent jämfört med 2,2 procent 2020. Under prognosperioden försämras finansnettot, främst på grund av ökade räntekostnader för pensioner. Skattesatsen förutsätts vara oförändrad, 11,51 kronor, under perioden. Se tabell nedan.

Prognosen till och med 2024 innebär god ekonomisk hushållning, men förutsätter fortsatt fokus på kostnadsutvecklingen. Detta sker bland annat genom arbete för att växla inhyrd personal mot egen personal. Om det skulle bli större bakslag i den fortsatta processen för vaccinering mot covid-19 finns risk att återhämtningen i ekonomin försenas och att uppgången för skatteunderlaget förskjuts i tiden. Det skulle innebära att kostnadsfokus blir än viktigare.

Framtidsbygget

Verksamheten vid akutsjukhusen i Gävle och Hudiksvall bedrivs i byggnader som till stor del uppfördes under 1970- och 80-talen eller tidigare och lokalerna behöver moderniseras. Behovet ökar när man beaktar nya lagkrav, ny teknik och nya arbetssätt. 2015 fattades beslut att ta fram ett byggprogram med övergripande mål att leverera moderna, hållbara och kostnadseffektiva lokaler som stödjer hälso- och sjukvårdens bärande principer om god och säker vård, attraktiv arbetsplats, optimerad logistik samt verksamhetsutveckling. 2016 beslutades i regionfullmäktige att genomföra Framtidsbygget. De första byggnationerna startade i Hudiksvall i juni 2020 och i dagsläget planeras all byggnation vara färdig i slutet av 2030. Investeringsutgiften beräknades vid beslutet till drygt 5 miljarder kronor. Till det kommer investeringar i maskiner och inventarier som schablonmässigt brukar beräknas till 20–30 procent av byggnadsinvesteringen, i det här fallet 1–1,5 miljarder kronor.

Förändrade förutsättningar som till exempel markförhållanden, medicinsk utveckling, möjlighet att bedriva verksamhet samtidigt med byggnationer samt fördyrade upphandlingar kan påverka möjligheterna att inom rimlig tid möta behovet av funktionella lokaler för hälso- och sjukvården. Det kan också leda till ökade drift- och kapitalkostnader för genomförandet av byggnationerna samt utrustning till de nya lokalerna.

Avvikelse från planeringen samt negativa konsekvenser på grund av ändrade förutsättningar ska motverkas bland annat genom omvärldsbevakning, tydliggörande av krav samt medverkan från personalen. Samverkan med andra aktörer samt regelbunden uppdatering av kalkyler inklusive investeringar i maskiner och inventarier för att få en helhetsbild är också betydelsefullt.

Befolkning

Statistiska centralbyrån beräknar i sin befolkningsprognos för länet att antalet invånare ska fortsätta att öka och år 2050 uppgå till ca 306 000 personer, vilket är cirka 20 000 fler invånare än idag. Samtidigt blir invånarna i Gävleborg allt äldre. Detta beror på att man lever hälsosammare nu jämfört med tidigare samt att hälso- och sjukvården är bättre på att vårda och bota sjukdomar högre upp i åldrarna. En följd av att antalet äldre i länet ökar är att fler kommer att ha behov av vård och omsorg. Utmaningar kommer att bli både att rekrytera personal samt klara av ökade kostnader. Bland annat digitaliseringen samt arbetet för en god och nära vård blir viktigt för att möta utvecklingen.

Resultatprognos*, MNKR	Utfall 2020	Prognos 2021	Prognos 2022	Prognos 2023	Prognos 2024
Verksamhetens nettokostnader	-9 590	-10 173	-10 474	-10 657	-10 917
Skatteintäkter	6 914	7 148	7 343	7 563	7 760
Generella statsbidrag och utjämning	3 006	3 137	3 212	3 222	3 299
Verksamhetens resultat	330	112	81	128	142
Finansnetto	127	92	129	85	76
Årets resultat	457	204	210	213	218
Nettokostnadsförändring	0,3%	6,1%	3,0%	1,7%	2,4%
Resultatmarginal	4,8%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%

* För 2021-2023, budget 2021 och ekonomisk plan 2022-2023 justerad med SKR:s prognos från den 18 februari 2021 avseende skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning.

Resultaträkning

MNKR	Not	Utfall 2020	Budget 2020	Budget- avvikelse	Utfall 2019
Verksamhetens intäkter	not 1	1 864	1 420	444	1 620
Verksamhetens kostnader	not 2	-11 203	-10 762	-441	-10 933
Avskrivningar	not 3	-251	-267	16	-251
Verksamhetens nettokostnader		-9 590	-9 609	19	-9 564
Skatteintäkter	not 4	6 914	7 090	-176	6 972
Generella statsbidrag och utjämning	not 5	3 006	2 693	313	2 507
Verksamhetens resultat		330	174	156	-85
Finansiella intäkter	not 6	402	146	256	791
Finansiella kostnader	not 7	-275	-128	-147	-130
Resultat efter finansiella poster		457	192	265	576
Extraordinära poster		-	-	-	-
Året resultat		457	192	265	576

Balansräkning

MNKR	Not	Utfall 2020-12-31	Budget 2020-12-31	Utfall 2019-12-31
TILLGÅNGAR				
Anläggningstillgångar				
Immateriella anläggningstillgångar	not 9	16	1	4
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	not 10	1 574	1 779	1 475
Maskiner och inventarier	not 11	530	867	507
Finansiella anläggningstillgångar	not 12	94	90	92
Summa anläggningstillgångar		2 214	2 737	2 078
Bidrag till infrastruktur		-	-	-
Omsättningstillgångar				
Förråd		112	71	65
Fordringar	not 13	733	520	648
Kortfristiga placeringar	not 14	5 866	5 015	5 150
Kassa och bank	not 15	595	128	571
Summa omsättningstillgångar		7 306	5 734	6 434
SUMMA TILLGÅNGAR		9 520	8 471	8 512
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER				
Eget kapital				
Årets resultat	not 16	457	192	576
Resultatutjämningsreserv		259	-	-
Övrigt eget kapital		3 118	2 910	2 801
Summa eget kapital		3 834	3 102	3 377
Avsättningar				
Avsättningar för pensioner	not 17	3 370	3 525	3 259
Andra avsättningar	not 18	95	-	-
Summa avsättningar		3 465	3 525	3 259
Skulder				
Långfristiga skulder	not 19	7	1	3
Kortfristiga skulder	not 20	2 214	1 843	1 873
Summa skulder		2 221	1 844	1 876
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		9 520	8 471	8 512
Panter och ansvarsförbindelser				
Panter och därmed jämförliga säkerheter		-	-	-
Ansvarsförbindelser				
a) Pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulderna och avsättningarna	not 17	4 410	4 355	4 610
b) Övriga ansvarsförbindelser	not 21	742	664	654

Kassaflödesanalys

MNKR	Not	Utfall 2020	Budget 2020	Utfall 2019
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN				
Årets resultat		457	192	576
Justering för avskrivningar	not 3	251	267	251
Justering för pensionsavsättningar		111	324	309
Justering för övriga avsättningar		95	-	-
Justering för ej likvidpåverkande poster	not 8	-214	-142	-766
Medel från löpande verksamhet före förändring av rörelsekapital		700	641	370
<i>Förändring av rörelsekapital</i>				
Förändring av förråd, ökning(-)/minskning(+)		-47	0	6
Förändring av kortfristiga fordringar, ökning(-)/minskning(+)		-85	9	-120
Förändring av kortfristiga skulder, ökning(+)/minskning(-)		341	28	118
Summa förändring av rörelsekapital		209	37	4
Kassaflöde från den löpande verksamheten		909	678	374
INVESTERINGSVERKSAMHETEN				
Investering av immateriella anläggningstillgångar		-14	-	-
Försäljning av immateriella anläggningstillgångar		-	-	-
Investering av materiella anläggningstillgångar		-376	-711	-224
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		1	-	2
Förvärv av finansiella tillgångar		-26	-	-2
Avyttring av finansiella tillgångar		24	-	-
Investering i pensionsfonden		-500	-	-
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-891	-711	-224
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN				
Årets erhållna investeringsbidrag		6	-	-
Amortering av långfristiga skulder		-	-	-
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		6	0	0
BIDRAG TILL INFRASTRUKTUR				
Utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur		-	-	-
ÅRETS KASSAFLÖDE				
Likvida medel vid årets början		571	161	421
Likvida medel vid årets slut		595	128	571
Förändring av likvida medel		24	-33	150

Driftredovisning

MNKR	Verksamhetens intäkter	Verksamhetens kostnader inklusive avskrivningar	Finansnetto, skatteintäkter och generella statsbidrag	Budgetram ¹⁾	Tilläggsanslag ²⁾	Utfall 2020	Budget 2020	Avvikelse mot budget	Utfall 2019
Regionstyrelse	1 192	-10 883	10 052	¹⁾	³⁾	361	192	169	812
Hälso- och sjukvårdsnämnd	2 088	-8 466	-4	6 222	241	81	0	81	-243
Kultur- och kompetensnämnd	118	-287	0	173	-	4	0	4	8
Hållbarhetsnämnd	312	-898	0	524	67	5	0	5	-7
Gemensam nämnd för Hjälpmedel och FOU-Välfärd	122	-123	-1	3	-	1	0	1	2
Företagshälsovårdsnämnd	39	-35	0	0	-	4	0	4	4
Patientnämnd	1	-5	0	5	-	1	0	1	0
Revisorer	-	-6	-	6	-	0	0	0	0
Totalt⁴⁾	3 872	-20 703	10 047	6 933	308	457	192	265	576
Eliminering budgetram	6 933	-	-	-6 933	-				
Eliminering tilläggsanslag	308	-	-	-	-308				
Eliminering av regioninterna mellanhavanden	-9 249	9 249	-	-	-				
Summa externt resultat	1 864	-11 454	10 047	0	0	457	192	265	576

¹⁾ Enligt budget 2020 och ekonomisk plan 2021-2022. Regionstyrelsens budgetram och budgetreserv på totalt 2 676 mnkr ingår i skatteintäkter och generella statsbidrag.

²⁾ Tilläggsanslag enligt RF §85/2020 finansieras från de generella statsbidragen, RF §249/2020 finansieras från de generella statsbidragen samt från budgetreserven i budget 2020. Tilläggsanslag enligt RF §20/2021 finansieras av minskade pensionskostnader inom regionstyrelsen.

³⁾ Tilläggsanslag till Hälsoval enligt RF §85/2020 finansieras från de generella statsbidragen. Tilläggsanslag till regionsstyrelsen enligt RF§20/2021 finansieras av minskade pensionskostnader inom regionstyrelsen.

⁴⁾ För driftredovisningens uppbyggnad finns ytterligare information under not 24.

Årets resultat uppgick till 457 mnkr vilket innebar en positiv avvikelse mot budget med 265 mnkr. Samtliga nämnder redovisade överskott.

Nämnderna har rapporterat sin medelförvaltning 2020 till regionstyrelsen.

Regionstyrelsens resultat uppgick till 361 mnkr vilket var 169 mnkr högre än budget. Verksamhetens intäkter uppgick till 1 192 mnkr och avvek positivt mot budget med 36 mnkr. Främsta anledningen var högre riktade statsbidrag än planerat. Verksamhetens kostnader uppgick till 10 883 mnkr, en negativ budgetavvikelse med 112 mnkr. Främsta orsaken var högre kostnader för tilläggsanslag med 308 mnkr till bland annat Hälso- och sjukvårdsnämnden och Hållbarhetsnämnden. Samtidigt blev kostnaden för pensioner 132 mnkr lägre med anledning av ny värderingsmodell av pensionskulden. Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämningsuppgick till 9 920 mnkr vilket var 137 mnkr högre än budget. Finansnettot uppgick till 132 mnkr och avvek positivt mot budget med 108 mnkr. Främsta orsaken var realiserade vinster inom pensionsfonden.

Hälso- och sjukvårdsnämndens resultat uppgick till 81 mnkr jämfört med budgeterade 0 mnkr. Verksamhetens intäkter inklusive budgetram och tilläggsanslag uppgick till 8 551 mnkr och avvek positivt mot budget med 716 mnkr. Den främsta förklaringen bakom denna avvikelse var högre riktade statsbidrag med 510 mnkr. I regionfullmäktiges budget för 2020 tilldelades hälso- och sjukvårdsnämnden en ram på 6 222 mnkr.

Verksamhetens kostnader uppgick till 8 466 mnkr och avvek negativt mot budget med 636 mnkr. Främsta anledningen bakom

denna negativa budgetavvikelse var att kostnader för egen och inhyrd personal översteg budget med 306 mnkr samt 229 mnkr. Kostnader för köpt vård och läkemedel hade däremot ett utfall under året som var lägre än budget med 74 mnkr respektive 18 mnkr. Finansiella kostnader uppgick till 4 mnkr, vilket var 1 mnkr lägre än budget. För året redovisade nämndens samtliga förvaltningar ett överskott och en positiv budgetavvikelse.

Kultur och kompetensnämndens resultat för året uppgick till 4 mnkr, jämfört med budgeterade 0 mnkr. Stora delar av året har präglats av den pågående pandemin, som har påverkat verksamheten och ekonomin både positivt och negativt. De största negativa ekonomiska effekterna har främst varit på intäktsidan och framför allt för folkhögskolorna, men även kulturverksamheten har påverkats. För kostnaderna har det varit motsatt effekt, det vill säga de har varit lägre än planerat inom ett antal områden.

Verksamhetens intäkter inklusive budgettram uppgick till 291 mnkr och avvek negativt med -1 mnkr mot budget. Minskade intäkter förklaras i huvudsak av inställda kurser och kulturarrangemang samt minskad beläggning. Nämnden har även erhållit ökade statsbidrag under året.

Verksamhetens kostnader uppgick till 287 mnkr och avvek positivt mot budget med 5 mnkr, vilket främst berodde på minskade kostnader kopplade till inställda kurser och kulturarrangemang samt minskade personalkostnader hänförliga till effekter av covid.

Hållbarhetsnämndens resultat uppgick till 5 mnkr jämfört med budgeterade 0 mnkr. Verksamhetens intäkter inklusive budgettram och tilläggsanslag uppgick till 903 mnkr jämfört med budgeterade 933 mnkr. Verksamhetens kostnader uppgick till 898 mnkr jämfört med budgeterade 933 mnkr. Avdelningen X-trafik gick med underskott och de andra avdelningarna redovisade ett överskott. Budget 2020 var enligt tidigare information inte i balans men genom ett omfattande arbete som skett för att hålla nere kostnaderna har nämnden fram till utbrottet av corona haft ett ekonomiskt utfall i nivå med budget. Detta genom att bland annat inte tillsätta vakanta tjänster, restriktivitet kring deltagandet i utbildningar och konferenser, inbromsning av omfattningen kring möjlighet att söka sociala investeringsmedel och andra bi-

drag. Utbrottet av corona i mars ledde till försämrat resultat som i sin tur resulterade i tilläggsanslag på 67 mnkr. Trafikintäkterna för buss och tåg blev 120 mnkr lägre än budget vilket innebär -40 procent mot budget. Resandet sjönk med 26 procent inom den allmänna kollektivtrafiken och 33 procent inom den särskilda kollektivtrafiken.

På kostnadssidan uppstod flera poster som även de blev lägre än budget, såsom lägre rörliga kostnader kopplat till antal resenärer, index kopplat till trafikföretagen, hyra för tågen där leveranserna av Reginatågen från UL försenades och i anslutning till det lånades ett tåg ut till Tåg i Bergslagen.

Gemensam nämnd för Hjälpmedel och FOU Vårldens

resultat för året uppgick till positiva 1 mnkr jämfört med budgeterade 0 mnkr. Verksamhetens intäkter inklusive budgettram uppgick till 125 mnkr och avvek positivt mot budget med 7 mnkr. Den främsta orsaken var högre intäkter för uthyrning av hjälpmedel. Verksamhetens kostnader uppgick till 123 mnkr jämfört med budgeterade 117 mnkr och avvek negativt med 6 mnkr. De främsta orsakerna var högre lokalkostnader på grund av ny lokal, avskrivningar på hjälpmedel och transporter av hjälpmedel. Finansiella kostnader uppgick till 1 mnkr vilket var detsamma som budget.

Företagshälsovårdsnämndens resultat för året uppgick till 4 mnkr jämfört med budget 0 mnkr. Verksamhetens intäkter uppgick till 39 mnkr och avvek positivt mot budget med 2 mnkr. Resultatpåverkande poster är främst statligt bidrag för medicinsk service och bidrag för ökade sjuklönekostnader, ökade intäkter från tilläggstjänster, bland annat vaccinationsuppdrag samt ersättning för specialistutbildning.

Verksamhetens kostnader uppgick till 35 mnkr och avvek positivt mot budget med 2 mnkr. Resultatpåverkande poster är främst lägre personalkostnader, bland annat på grund av pågående rekrytering från 2019 som nu är klar. Fyra nya medarbetare var på plats under hösten. Viss långtidssjukfrånvaro ingår.

Patientnämndens resultat för året 2020 är ett överskott på 1 mnkr. Anledningen till detta är att nyrekryterad handläggare påbörjade sin tjänst först i september 2020.

Investeringsredovisning

De totala investeringarna för året uppgick till 390 mnkr och bestod av byggnader 218 mnkr, medicinteknisk utrustning 52 mnkr, byggnadsinventarier 46 mnkr, hjälpmedel 29 mnkr, immateriella anläggningstillgångar 14 mnkr, fordon 12 mnkr, möbler 9 mnkr, IT-utrustning 8 mnkr och övrig utrustning 2 mnkr.

De största investeringarna inom medicinteknisk utrustning var utrustning relaterade till covid-19 vården med 6 mnkr, framför allt analysverktyg för prover och annan utrustning till laboratorie-medicin, övervakningsutrustning samt ventilatorer till IVA och vårdavdelningar.

Investering i immateriella anläggningstillgångar med 14 mnkr

avser en delbetalning av Framtidens vårdinformationssystem (FVIS).

Det lägre utfallet jämfört med beviljad investeringsram när det gäller maskiner och inventarier förklaras främst genom förseningar i upphandlingsprocesser och förseningar i planering av ombyggnation av lokaler för anpassning av ny medicinteknisk utrustning. Även upphandlingar har fått flyttats fram då stort fokus har varit på att hantera coronapandemin.

Upphandling av patientövervakningsutrustning som planerats till 19 mnkr har försenats på grund av överklagan. Denna investering har flyttats fram till år 2021 och några år framåt.

MNKR	Utfall 2020	Inv ram 2020	Avvikelse mot ram	Utfall 2019
Regionstyrelsen ¹⁾	63	78	15	23
Hälsa- och sjukvårdsnämnd	66	120	54	58
Kultur- och kompetensnämnd	-	1	1	-
Hållbarhetsnämnd	-	3	3	-
Gemensam nämnd för Hjälpmedel och FOU Välfärd	29	34	5	36
Företagshälsövårdsnämnd	-	-	-	-
Patientnämnd	-	-	-	-
Summa maskiner och inventarier	158	236	78	117
Regionstyrelsen - immateriella anläggningstillgångar ²⁾	14	-	-14	-
Regionstyrelsen - byggnadsinvesteringar	218	475	257	107
Totala investeringar	390	711	321	224

¹⁾ I investeringsram 2020 ingår även immateriella anläggningstillgångar.

²⁾ Ingår i regionstyrelsens ram för maskiner och inventarier.

Byggnadsinvesteringarna uppgick till 218 mnkr vilket var 257 mnkr lägre än beviljad investeringsram. Främsta anledningen till lägre investeringar var omprioriteringar av fastighetsavdelningens arbete till följd av coronapandemin samt fördröjningar inom Framtidsbygget, bland annat beroende på att detaljplaneändringar fördröjts.

Inom Framtidsbygget har investeringar gjorts för program och systemarbete med 76 mnkr och för ombyggnation av Hus 07 och Hus 08 i Hudiksvall med 62 mnkr.

Vid Gävle sjukhus var den största byggnadsinvesteringen modernisering av kulvertsystem 16 mnkr. I Hudiksvall pågår en större ombyggnation av Hålsans Hus där investeringen i år uppgår till 12 mnkr varav 6 mnkr komponentfördelats till byggnadsinventarier och redovisas som maskiner och inventarier under regionstyrelsen. Denna investering har skett i flera etapper under åren 2018-2020. Ett antal mindre ombyggnadsprojekt av hälso- och sjukvårdens lokaler har genomförts på flera orter i länet. Löpande underhållsinvesteringar, bland annat i fastighetsteknik, har genomförts.

Framtidsbygget är det byggprogram för Hudiksvalls- och

Gävle sjukhus som antogs av regionfullmäktige i april 2016. I juni 2016 beslutade regionfullmäktige att bevilja investeringsram med 525 mnkr för genomförande av program- och systemskede. Total ram för genomförande av programmet uppgår totalt till 5 025 mnkr.

Program- och systemskedet kommer att följas av beslut i regionfullmäktige avseende byggnadsinvesteringar på respektive sjukhusområde, för genomförande av projektering och av de olika bygginvesteringarna. Regionfullmäktige har fattat beslut om byggnadsinvestering för hus 07 och hus 08 i Hudiksvall om totalt 512 mnkr.

Förstudie- och programhandlingsarbetet för Hudiksvall startades våren 2019 och för Gävle under hösten 2019. I Hudiksvall startade ombyggnation av hus 07 och hus 08 under sommaren 2020.

I oktober 2019 beslutade regionfullmäktige att medge en fastighetsinvestering avseende byggprogram för Forsa-, Bollnäs- och Västerbergs folkhögskola. Investeringsramen uppgår till 291 mnkr. Förstudie- och programhandlingsarbetet pågår och byggstart planeras under våren 2021.

Specifikation investeringar i byggnader, MNKR	Utfall t o m 2019	Utfall 2020	Inv ram 2020	Inv ram totalt
GÄVLE				
Modernisering kulvertsystem ¹⁾	3	16	-	20
Inköp moduler ¹⁾	0	0	-	9
Ögon ¹⁾	0	3	-	65
Avskedsrum och obduktion ¹⁾	7	2	-	9
Sopsug ¹⁾	-	-	-	4
Avloppstammar, hus 1 ¹⁾	2	0	-	3
Utbyte takplåt och fönster, Hus 1 Södertull ¹⁾	-	1	-	8
Övriga investeringar i Gävle ¹⁾	0	13	-	27
Summa investeringar i Gävle	12	35	0	145
HUDIKSVALL				
Hålsans Hus ²⁾	24	6	14	34
Markarbeten, hus 9, HUS ¹⁾	0	4	-	7
Utbyte fönster ¹⁾	3	0	-	3
Ytskikt i korridor, Ortopedi	-	2	-	2
Övriga investeringar i Hudiksvall ¹⁾	0	8	-	12
Summa investeringar i Hudiksvall	27	20	14	58
BOLLNÄS				
Avskedsbyggnad ¹⁾	-	0	-	12
Utbyte 2 hissar ¹⁾	-	3	-	3
Övriga investeringar i Bollnäs ¹⁾	0	1	-	1
Summa investeringar i Bollnäs	0	4	0	16
FRAMTIDSBYGGET				
Hus 07/08 Hudiksvall	8	62	83	512
Program- och systemarbete	71	76	107	525
Tillkommande investeringar Framtidsbygget	10	-	50	-
Summa Framtidsbygget Gävle och Hudiksvall	89	138	240	1 037
Folkhögskolor ¹⁾	1	21	-	291
Övriga tillkommande projekt	-	-	221	-
SUMMA TOTALT	129	218	475	1 547

¹⁾ Ingår i investeringsramen 2020 för tillkommande projekt.

²⁾ 6 mnkr har under året komponentfördelats till byggnadsinventarier och redovisas som maskiner och inventarier under regionstyrelsen.

Noter

NOT 1

Verksamhetens intäkter	2020	2019
Riktade statsbidrag	967	496
Trafikintäkter	181	267
Försäljning av hälso- och sjukvård	167	191
Patientavgifter	104	111
Övriga intäkter	445	555
Summa intäkter	1 864	1 620

NOT 2

Verksamhetens kostnader	2020	2019
Löner, arvoden och ersättningar	4 589	4 088
Pensionskostnader	613	771
Övriga personalkostnader	66	78
Summa personalkostnader	5 268	4 937
Köpt vård	1 465	1 842
Läkemedelskostnader	1 138	1 060
Övriga verksamhetsnära kostnader	1 224	1 164
Inhyrd personal	377	313
Lokal- och fastighetskostnader	351	310
Sjukvårdsartiklar och medicinskt material	330	301
Lab-, röntgen- och operationstjänster	79	77
Övriga kostnader	971	929
Summa kostnader	11 203	10 933

NOT 3

Avskrivningar	2020	2019
Maskiner och inventarier	132	128
Byggnader	117	120
Immateriella anläggningstillgångar	2	3
Nedskrivning	-	-
Summa	251	251

NOT 4

Skatteintäkter	2020	2019
Preliminär skattebetalning	7 059	7 025
Preliminär slutavräkning innevarande år	-110	-63
Slutavräkningsdifferens föregående år	-35	10
Summa	6 914	6 972

NOT 5

Generella statsbidrag och utjämning	2020	2019
Inkomstutjämningsbidrag	1 515	1 460
Bidrag för läkemedelsförmånen	895	837
Kostnadsutjämningsbidrag	364	231
Stöd för att stärka välfärden	271	-
Välfärdsmiljarder	19	34
Kompensation för periodiseringsfonder	10	-
Regleringsavgift	-68	-55
Summa	3 006	2 507

NOT 6

Finansiella intäkter	2020	2019
Orealiserade vinster i värdepapper	361	708
Vinst vid avyttring av värdepapper	6	42
Räntor/utdelning/rabatter på placerade medel	32	38
Valutakursvinster	1	2
Övriga finansiella intäkter	2	1
Summa	402	791

NOT 7

Finansiella kostnader	2020	2019
Orealiserade förluster i värdepapper	133	6
Ränta pensionsavsättning	89	112
Förlust avyttring värdepapper	45	4
Valutakursförluster	2	0
Övriga finansiella kostnader	6	8
Summa	275	130

NOT 8

Justering för ej likvidpåverkande poster	2020	2019
Omklassificering från anläggningstillgång till driftskostnad	2	2
Förlust/utrangering vid avyttring av materiella anläggningstillgångar	2	4
Övriga ej likvidpåverkande poster	-1	-1
Vinst vid avyttring av materiella anläggnings-tillgångar	-1	-1
Finansiella intäkter i pensionsfonden	-400	-785
Finansiella kostnader i pensionsfonden	184	15
Summa	-214	-766

NOT 9

Immateriella anläggningstillgångar	2020	2019
Ingående anskaffningsvärde	31	31
Årets investeringar	14	-
Utgående anskaffningsvärde	45	31
Ingående ackumulerade avskrivningar	-27	-24
Årets avskrivningar	-2	-3
Utgående ack avskrivningar	-29	-27
Utgående redovisat värde	16	4

NOT 10 Mark, byggnader och tekniska anläggningar	2020	2019
Ingående anskaffningsvärde	3 488	3 418
Årets investeringar	218	107
Omklassificering till driftkostnader	0	-1
Omklassificering till byggnadsinventarier	-2	-5
Försäljningar	-	-
Utrangeringar	-	-31
Utgående anskaffningsvärde	3 704	3 488
Ingående ackumulerade avskrivningar	-1 981	-1 892
Försäljningar	-	-
Utrangeringar	-	31
Årets avskrivningar	-117	-120
Utgående ackumulerade avskrivningar	-2 098	-1 981
Ingående ackumulerade nedskrivningar	-29	-29
Årets nedskrivningar	-	-
Utgående ackumulerade nedskrivningar	-29	-29
Investeringsbidrag	-3	-3
Utgående redovisat värde	1 574	1 475
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod	29	28

NOT 11 Maskiner och inventarier	2020	2019
Ingående anskaffningsvärde	1 552	1 517
Årets investeringar	158	117
Omklassificering till driftkostnader	-2	-1
Omklassificering från byggnader	2	5
Försäljningar	-5	-17
Utrangeringar	-60	-71
Retur av hjälpmedel	4	2
Utgående anskaffningsvärde	1 649	1 552
Ingående ackumulerade avskrivningar	-1 024	-977
Försäljningar	4	16
Utrangeringar	58	67
Årets avskrivningar	-132	-128
Retur av hjälpmedel	-4	-2
Utgående ackumulerade avskrivningar	-1 098	-1 024
Ingående ackumulerade nedskrivningar	-21	-21
Årets nedskrivningar	-	-
Utgående ackumulerade nedskrivningar	-21	-21
Utgående redovisat värde	530	507
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod	12	12

NOT 12 Finansiella anläggningstillgångar	2020	2019
Aktier och andelar		
Andelar i Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag	41	41
Andelar i Kommuninvest ek. förening	32	8
Folkvandvärden Gävleborg AB	12	12
Norrskan AB	2	2
AB Transitio	1	1
Tåg i Bergslagen AB	1	1
Övriga aktier	1	1
Summa	90	66
Långfristiga fordringar		
Lån till Svenskt ambulansflyg	4	2
Förlagslån till Kommuninvest	-	24
Summa	4	26
Summa finansiella anläggningstillgångar	94	92

NOT 13 Fordringar	2020	2019
Fordringar hos staten	407	250
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	203	216
Kundfordringar	112	160
Upplupna skatteintäkter	-	3
Övriga kortfristiga fordringar	11	19
Summa	733	648

NOT 14 Kortfristiga placeringar	2020	2019
Ingående balans	5 150	4 381
Förändring av värdering till verkligt värde (marknadsvärde)	228	702
Tillskott av likvida medel enligt beslut av regionfullmäktige	500	-
Realiserade vinster/förluster inkl valutakurser	-39	40
Övriga finansiella poster	27	27
Summa	5 866	5 150
Räntefonder	1 457	1 225
- varav anskaffningsvärde	1 407	1 204
- varav värdering	50	21
Aktiefonder	3 284	2 648
- varav anskaffningsvärde	2 482	2 065
- varav värdering	802	583
Alternativa investeringar i fonder	1 022	1 083
- varav anskaffningsvärde	1 005	782
- varav värdering	17	301
Likvida medel	103	194
Summa	5 866	5 150

NOT 15 Kassa och bank	2020	2019
Kassa och bank	595	571
Summa	595	571

Region Gävleborg har en beviljad kredit på 200 mnkr (200 mnkr) som ej var nyttjad vid respektive bokslutstillfälle.

NOT 16 Eget kapital	2020	2019
Ingående eget kapital	3 377	2 801
Årets resultat	457	576
Utgående eget kapital	3 834	3 377
- varav årets resultat	457	576
- varav resultatutjämningsreserv	259	-
- varav övrigt eget kapital	3 118	2 801
Summa eget kapital	3 834	3 377

NOT 17 Pensionsförpliktelser och pensionsskuld	2020	2019
Avsättningar i balansräkningen		
Förmänsbestämd ålderspension	2 618	2 534
PA/KL Pensioner	58	47
Pension förtroendevalda	17	15
Pension till efterlevande	10	11
Särskild avtalspension och visstidspensioner	9	16
Summa pensioner	2 712	2 623
Löneskatt	658	636
Summa avsättningar	3 370	3 259
Antal visstidsförordnanden		
Förtroendevalda	5	4
Ansvarsförbindelse		
Pensionsskuld intjänad t o m 1997-12-31	3 545	3 706
Löneskatt	860	899
Summa pensionsskuld intjänad t o m 1997-12-31	4 405	4 605
Pensionsåtagande förtroendevalda	4	4
Löneskatt	1	1
Summa ansvarsförbindelse	4 410	4 610
Summa avsättningar och ansvarsförbindelse	7 780	7 869
Årets förändring – Avsatt till pensioner		
Ingående värde vid årets början	3 259	2 950
Pensionsutbetalningar	-71	-62
Nyintjänad pension	88	221
Ränte- och basbeloppsuppräknings	72	90
Nya efterlevande pensioner	0	1
Övrigt	0	-1
Förändring löneskatt	22	60
Utgående värde vid årets slut	3 370	3 259
Aktualiseringsgrad	98,0%	98,0%
Årets förändring – Ansvarsförbindelse		
Ingående ansvarsförbindelse	3 706	3 798
Årets utbetalningar	-236	-234
Aktualisering	0	0
Ränte- och basbeloppsuppräkning	110	133
Övrigt	-35	9
Summa pensionsförpliktelser	3 545	3 706
Löneskatt	860	899
Utgående ansvarsförbindelse	4 405	4 605
Pensionsåtagande förtroendevalda	4	4
Löneskatt	1	1
Summa ansvarsförbindelse	4 410	4 610
Värde överskottsfond	0	0

NOT 18 Andra avsättningar	2020	2019
Avsättning extra ersättning till anställda		
Redovisat värde vid årets början	-	-
Ny avsättning	95	-
Utgående värde vid årets slut	95	-

Avsättningen avser extra ersättning med 10 000 kr till anställda som varit verksamma inom värden under coronapandemin. Enligt beslut av regionfullmäktige 2021-01-29 §20. Ersättningen betalas ut under varen 2021 som ett engångsbelopp.

NOT 19 Långfristiga skulder	2020	2019
Förutbetalda investeringsbidrag		
Årets ingående värde	3	5
Årets erhållna investeringsbidrag	6	-
Årets resultatförda investeringsbidrag	-2	-2
Summa	7	3

NOT 20 Kortfristiga skulder	2020	2019
Leverantörsskulder	922	853
Sparad semester, jour och övertid	479	357
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	161	178
Avgiftsbestämd ålderspension inkl löneskatt	180	175
Skatter och arbetsgivaravgifter	176	174
Förutbetalda skatteintäkter	208	63
Övriga kortfristiga skulder	88	73
Summa	2 214	1 873

NOT 21

Övriga ansvarsförbindelser

	2020	2019
AB Transitio	742	643
Kommuninvest i Sverige AB	-	11
Summa	742	654

- Region Gävleborg har i beslut LF § 137/2003, ingått solidarisk borgen såsom för egen skuld för AB Transitio avseende finansiering av spårfordon uppgående till maximalt 8 mdkr. Region Gävleborgs del av den solidariska borgen den 31 december 2020 uppgick till 4 (5) mdkr. Detta borgensåtagande är i ett underavtal begränsat till den del Region Gävleborg har beställt genom AB Transitio. Omfattningen av borgensåtagandet uppgick till 742 (643) mnkr per 2020-12-31.
- Region Gävleborg har i beslut LF § 143/2011 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 292 kommuner och regioner som per 2020-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemmarna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas, dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Region Gävleborgs ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2020-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 501 230 (460 926) mnkr och totala tillgångar till 525 483 (460 365) mnkr. Region Gävleborgs andel av de totala förpliktelserna uppgick till 308 (98) mnkr och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 388 (87) mnkr.

- Region Gävleborgs ansvarar som delägare i Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag för bolagets förbindelse till ett belopp motsvarande 10 gånger den premie Region Gävleborg har haft att erlägga för vart år som förlust har uppkommit i patientförsäkringen. År 2020 uppgick premien till 45 (41) mnkr.
- Region Gävleborg har i beslut FU §60/1989 tecknat borgen för pensionsutfästelser som enligt kollektivavtal tillkommer Folk rörelsernas Arkiv i Gävleborg.

NOT 22

Kostnad för räkenskapsrevision

Total kostnad för räkenskapsrevision uppgick till 0,6 (0,5) mnkr, varav kostnad för sakkunniga biträden uppgick till 0,5 (0,4) mnkr. Kostnaderna för räkenskapsrevision avsåg kostnader för granskning av bokföring, delårsrapport samt årsredovisning.

Den totala kostnaden för revision uppgick till 6,2 (6,3) mnkr, varav kostnad för sakkunnigt biträde uppgick till 4,7 (4,6) mnkr.

NOT 23

Särredovisning av tandvård

Särredovisning av tandvård har upprättats och finns diarie-förd hos Region Gävleborg.

NOT 24

Upplýsningar drift- och investeringsredovisning

Drift- och investeringsbudgetens uppbyggnad

Regionfullmäktige tilldelar i driftbudgeten respektive nämnd en nettoram för budgetåret samt en planerad ram för de kommande två åren. Undantag är regionstyrelsen som tilldelas en särskild ram för Hälsoval (vårdval inom primärvården). Tilläggsanslag under budgetåret kan beslutas av fullmäktige. Beslutad budgetram samt tilläggsanslag internredovisas som intern kostnad hos regionstyrelsen och intern intäkt hos övriga nämnder. I driftredovisningen finns nämndernas tilldelade budgetramar samt tilläggsanslag som separerade poster.

Regionfullmäktige tilldelar de nämnder som genomför investeringar i maskiner och inventarier samt immateriella anläggningstillgångar en investeringsram för budgetåret. För de följande två åren anges en planerad ram. Inom ramen ska samtliga investeringar inom nämndens ansvarsområde inrymmas. Fullmäktige tilldelar regionstyrelsen som fastighetsägare en ram för byggnadsinvesteringar. Ramen är uppdelad på projekt. Mindre investeringar har en gemensam ram per sjukhus. Investeringsbudgeten innehåller också en ram för tillkommande projekt som kommer att aktualiseras för beslut under budgetåret.

Väsentliga internredovisningsprinciper

Personalomkostnadspålägg har beräknats med 46,45 procent i enlighet med förslag från Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). Kapitalkostnader beräknas på anläggningstillgångar i form av avskrivningar och internränta. Avskrivningar baserade på anskaffningsvärdet beräknas linjärt över nyttjandeperioden, som fastställs vid anskaffningen. Internräntan har beräknats enligt SKR:s förslag med 1,50 procent på bokfört värde.

Kostnader för vissa administrativa, tekniska samt medicinska stödfunktioner fördelas till de verksamheter som använder tjänsterna. Kostnaden för flertalet interna tjänster fördelas med fast fördelning utifrån en fördelningsnyckel, som i de flesta fall är andel årsarbetare. Internhyra fördelas utifrån andel yta i några olika typer av lokaler.

Årsredovisningen är i allt väsentligt upprättad i enlighet med lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och rekommendationer utgivna av Rådet för kommunal redovisning (RKR). Rådet för kommunal redovisning är normgivande organ inom kommunal redovisning och har till uppgift att utveckla god redovisningssed enligt LKBR. RKR ger ut rekommendationer utifrån gällande lagstiftning.

Byte av redovisningsprinciper

Från och med räkenskapsår 2019 tillämpas LKBR vilket innebär att följande ändringar har gjorts i förhållande till tidigare redovisningsprinciper.

Redovisning till verkligt värde av finansiella instrument

Enligt LKBR ska vissa finansiella instrument värderas till verkligt värde (marknadsvärde). Med detta som bakgrund har värdet på dessa tillgångar omräknats från anskaffningsvärde till verkligt värde, vilket innebär att de finansiella omsättningstillgångarna ökade med 343 mnkr per 20181231.

År 2018 har jämförelsetalen i resultaträkningen justerats med den värdenedgång som skedde under 2018 med 21 mnkr.

Jämförelsetalen från och med år 2018 har omräknats enligt den nya principen. Jämförelsetal för tidigare år har ej omräknats då värdet av den informationen som en sådan omräkning ger inte står i rimlig proportion till den tid det tar att ta fram denna information.

Allmänt

Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska tillgångarna kommer att tillgodogöras Region Gävleborg och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärde där inget annat anges.

Inkomster och utgifter av väsentlig storlek har periodiserats till rätt räkenskapsår. OB, jour/beredskap, timlön samt löneersättningar/-avdrag som avser december och utbetalas i januari har dock inte periodiserats. En tillräckligt tillförlitlig beräkning av beloppen har bedömts svårt att göra. Region Gävleborg har bedömt att storleken för dessa i allt väsentligt är densamma år från år.

Omräkning av fordringar och skulder i utländsk valuta

Enligt 7 kap. 9 § LKBR ska fordringar och skulder i utländsk valuta omräknas enligt växelkursen på balansdagen, om detta står i överenskommelse med god redovisningssed och kravet i 4 kap. 3 § på en rättvisande bild.

Kortfristiga placeringar och leverantörsskulder har omräknats enligt de valutakurser som publiceras på Riksbankens webbplats och som är beräknat medelvärde av olika bankers köp- och säljkurser.

Intäkter

Skatteintäkter

Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter baseras på SKR:s decemberprognos i enlighet med RKR: rekommendation R2.

Materiella anläggningstillgångar

Gränsdragning mellan kostnad och investering

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav med en nyttjandeperiod om minst 3 år klassificeras som anläggningstillgång om anskaffningsutgiften exklusive moms överstiger beloppsgränsen för mindre värde. Gränsen för mindre värde har av Region Gävleborg satts till 2 prisbasbelopp (2020 var prisbasbeloppet 47 300 kr).

Inom hjälpmedelsverksamheten klassificeras samtliga hyreshjälpmedel, även de som beloppsmässigt ligger under 2 prisbasbelopp, som anläggningstillgång. Anledning till detta är matchning av kostnader och intäkter enligt den prismodell som används för hyreshjälpmedel.

Anskaffningsvärde

Ränteutgifter aktiveras inte. Region Gävleborg tillämpar konsekvent huvudmetoden och redovisar ränteutgifter i den mån det finns några som en kostnad i resultaträkningen det räkenskapsår de hänför sig till.

Komponentavskrivning

Från och med 2014 tillämpas komponentavskrivning på vindkraft samt nybyggnads- och större ombyggnadsprojekt. Som större nybyggnads- ombyggnadsprojekt klassificeras investeringar över 450 prisbasbelopp. En indelning i olika komponenter har fastställts och definierats vad respektive komponent innehåller. Under 2015 och 2016 gjordes en genomgång av anskaffade anläggningar före 2014 med ett bokfört värde över 450 prisbasbelopp. Komponentavskrivning tillämpas från och med 2017 på dessa anläggningar, med undantag av de som ingår i Framtidsbygget vid Hudiksvalls- och Gävle sjukhus.

Komponentavskrivning tillämpas även på anskaffade magnetkameror och stora ambulanser.

Avskrivning

Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar görs för den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning baserat på anskaffningsvärde exklusive eventuellt restvärde. Avskrivning av förvärvade immateriella anläggningstillgångar görs utifrån avtalsperioden och linjär avskrivning tillämpas. På tillgångar i mark och pågående investeringar görs inga avskrivningar.

Avskrivningsmetod

Linjär avskrivning tillämpas med samma nominella belopp varje månad. Avskrivning påbörjas när tillgången tas i bruk. För byggnader sker det efter godkänd ekonomisk redovisning samt slutrapport för projektet och i så nära anslutning till slutbesiktning som möjligt.

Avskrivningstider

Avskrivningstiderna för respektive tillgångsslag görs efter bedömning av tillgångens nyttjandeperiod. Vägledning är hämtad i RKR:s skrift om avskrivningar.

Avskrivningstider byggnader, byggnadsinventarier, investering i annans byggnad och markanläggning**Avskrivningstider**

Mindre ombyggnationer (<450 prisbasbelopp)	3–10 år
Byggnadsinventarier	3–10 år
Markanläggningar	3–10 år
Mark	Ingen avskrivning
Investering i annans byggnad	3 år – längst kontraktstid

Komponenter – sjukhusbyggnader

Stomme	80 år
Yttre skal	40 år
Ventilation	25 år
Installationer	20 år
Byggnadsinventarier	20 år
Övrigt	10 år

Komponenter, folkhögskolor och administrativa byggnader

Stomme	80 år
Yttre skal	40 år
Ventilation	25 år
Installationer	20 år
Byggnadsinventarier	20 år
Övrigt	10 år

Komponenter, vindkraftverk

Fundament	40 år
Torn	40 år
Rotorblad	15 år
Maskinhus	15 år

Avskrivningstider maskiner och utrustning**Avskrivningstider**

Möbler	10 år
Medicinteknisk utrustning	3–10 år
Ambulanser inklusive påbyggnation/skåp	3–10 år
IT-utrustning	3–5 år
Övrig utrustning	3–5 år
Hjälpmiddel	3–7 år

Komponenter, stora ambulanser

Sjukvårdsutrymme	12 år
Chassi	4 år

Komponenter, magnetkamera

Elektromagnet	12 år
Bord, detektor, modalitetsdatorer	6 år

Avskrivningstider immateriella anläggningstillgångar**Avskrivningstider**

Licenser och övriga immateriella anläggningstillgångar	3 år – längst avtalsperiod

Finansiella tillgångar och finansiella skulder**Värdering av finansiella tillgångar som innehåser för att generera avkastning**

Finansiella tillgångar som Region Gävleborg innehar för att generera avkastning eller värdestegring värderas vid första redovisningstillfället till anskaffningsvärde. Eventuella transaktionsutgifter som är direkt hänförliga till förvärv av sådana tillgångar kostnadsförs då de uppkommer. Efter första redovisningstillfället

värderas dessa tillgångar till verkligt värde i den mån det är förenligt med 7 kap. 6 och 7 § LKBR. Förändringen i tillgångarnas verkliga värden redovisas löpande i resultaträkningen.

Värdering av övriga finansiella tillgångar

Finansiella tillgångar som inte innehåser i syfte att generera avkastning eller värdestegring värderas vid första redovisningstillfället till anskaffningsvärde, inklusive eventuella transaktionsutgifter direkt hänförliga till förvärvet av tillgången.

Finansiella anläggningstillgångar värderas efter första redovisningstillfället till anskaffningsvärde med avdrag för eventuella nedskrivningar. Nedskrivning sker om det verkliga värdet är lägre än anskaffningsvärdet och kan antas vara bestående.

Omsättningstillgångar**Värdering av kundfordringar**

Vid varje delårs- och årsbokslut värderas samtliga utestående kundfordringar. För patientavgifter, egenavgifter, hjälpmedel och elevavgifter görs en kollektiv värdering och värdegrerling. Förfallna kundfordringar som är mellan 4 månader och 1 år skrivs ned med 50 procent och förfallna kundfordringar äldre än 1 år skrivs ned med 100 procent. För övriga kundfordringar görs individuell värdering och nedskrivning.

Förråd

Från och med 2019 höjdes gränsen för att redovisas som förråd i balansräkningen från 100 tkr till 200 tkr. Endast varor som ingår i den direkta kärnverksamheten medräknas.

Kortfristiga placeringar – finansiella omsättningstillgångar

Pensionsfonden redovisas här. Pensionsfondens förvaltning regleras i Direktiv för förvaltning av pensionsfond som beslutats av regionfullmäktige.

Från och med 2019 värderas finansiella instrument till verkligt värde (marknadsvärde) istället för som tidigare till anskaffningsvärde. Under 2020 uppgår realiserade vinster och förluster till 228 mnkr. Dessa har redovisats som finansiella intäkter med 361 mnkr och finansiella kostnader med 133 mnkr. Marknadsvärdet fastställs utifrån senast kända värdering från respektive fondförvaltare. För fonder i utländsk valuta används de valutakurser som publiceras på Riksbankens webbplats per balansdag.

Pensioner

I enlighet med LKBR redovisas pensioner enligt blandmodellen.

Anställda

Pensioner som intjänats under 2020 och utgör den avgiftsbestämda delen i avtalsförsäkringen redovisas under rubriken kortfristiga skulder eftersom utbetalning sker 2021. Särskild avtalspension redovisas som avsättning i balansräkningen och belastar resultatet det år som beslutet tas. Pensioner intjänade före 1998 redovisas som ansvarsförbindelse. Övrig pensions-skuld redovisas som avsättning i balansräkning.

Förpliktelser för pensionsåtaganden för anställda är beräknade enligt Riktlinjer från Sveriges Kommuner och Regioner, RIPS. Förpliktelser för särskild avtals- och ålderspension som inte regleras enligt RIPS är beräknade utifrån 2020 års pension med en årlig uppräknings med 1,8 procent. För avtal med samordningsklausul utgår beräkningen från de förhållanden som är kända vid bokslutstillfället. Om inget annat är känt görs beräkningen utifrån antagandet att ingen samordning kommer att ske.

Förtroendevalda

Visstidspensioner för förtroendevalda är beräknade enligt samma diskonteringsränta och livstidsantagande som finns föreskrivna i RIPS. Visstidspension redovisas som en avsättning när utbetalning har påbörjats, oavsett när intjänandet har skett. Dessförinnan redovisas den som en ansvarsförbindelse.

Intjänad ålderspension för förtroendevalda som omfattas av pensionsbestämmelser för förtroendevalda (PBF) redovisas som avsättning i balansräkningen.

För förtroendevalda som är valda första gången i samband med valet 2014 eller senare, eller som i tidigare uppdrag inte omfattas av PBF, tillämpas bestämmelser om omställningsstöd och pension till förtroendevalda (OPF-KL). Intjänad pension under 2020 för dessa redovisas som avsättning i balansräkningen.

Avsättningar

I bokslut 2020 finns avsättningar för pensioner samt andra avsättningar. Andra avsättningar avser extra ersättning med 10 000 kr till anställda som varit verksamma inom vården under coronapandemin. Enligt beslut av regionfullmäktige 2021-01-29 §20. Ersättningen betalas ut under våren 2021 som engångsbelopp.

Långfristiga skulder

I bokslut 2020 finns endast erhållna offentliga investeringsbidrag bland långfristiga skulder. Investeringsbidrag tas från och med 2010 upp som en förutbetalad intäkt och periodiseras över anläggningarnas respektive nyttjandeperiod. Tidigare redovisades investeringsbidrag så att de reducerade det bokförda värdet.

Redovisning av leasingavtal

Enligt RKR:s rekommendation R5 ska upplysningar lämnas om operationella och finansiella leasingavtal. Region Gävleborg har endast operationella leasingavtal. Upplysningar i denna årsredovisning lämnas för ej uppsägningsbara operationella leasingavtal med en avtalstid som överstiger tre år.

Det sammanlagda beloppet per balansdag av framtida minimileaseavgifter, fördelade på förfallotidpunkter enligt följande:

Leasingavgift, MNKR	2021	2022–2025	2026–
Lokalhyror	9	23	-
IT-utrustning	9	31	-
Tåg *	32	132	9
Summa	50	186	9

* Nuvarande avtalstid löper t o m 2021-03-22. Därefter kan förlängning ske med 5 år i taget. Avgivna belopp är framtagna som att avtalet sträcker sig till 2026-03-22. Vid en eventuell uppsägning träder aktieägaravtalet mellan ägarna till AB Transitio i kraft. Detta innebär att så länge som man inte hittar en ny hyrestagare får Region Gävleborg stå för fasta kostnader för tågen.

Den kommunala koncernen – sammanställda räkenskaper

Enligt 11 kap 12 § LKBR ska förvaltningsberättelsen innehålla upplysningar om koncernen och dess ekonomi och verksamhet. Utöver detta ska sammanställda räkenskaper upprättas, det vill säga en sammanställning av regionens och koncernföretagens resultaträkningar, balansräkningar, kassaflödesanalyser samt noter enligt 12 kap 1 § LKBR.

Sammanställda räkenskaper behöver dock inte upprättas för den kommunala koncernen om samtliga kommunala

koncernföretag är utan väsentlig betydelse för Region Gävleborg enligt 12 kap 2 § LKBR. Enligt RKR R16 om sammanställda räkenskaper föreligger särskild ekonomisk betydelse om den kommunala koncernens andel av företagens omsättning eller omslutning överstiger 5 procent av Region Gävleborgs skatteintäkter och generella statsbidrag.

Region Gävleborg har två helägda bolag, Folk tandvården AB och Movexum AB. Bolagens totala omslutning uppgår till 4,3 procent av Region Gävleborgs skatteintäkter och generella statsbidrag. Andelen av omslutningen de kommande åren bedöms vara i nivå med 2020.

En beskrivning av koncernföretagen med ägarandelar, verksamhet och nyckeltal redovisas under avsnittet den kommunala koncernen. En samlad bedömning utifrån bolagens omfattning är att sammanställda räkenskaper inte behöver upprättas. Sådana bedöms inte tillföra någon ytterligare väsentlig information för att få en helhetsbild över den samlade verksamheten.

Bilagor

Globala målen – för hållbar utveckling	94
Region Gävleborgs intressenter	95
Politiska satsningar och måluppfyllelse	97
GRI Index	112

Globala målen – för hållbar utveckling

Samtliga globala mål för hållbar utveckling. Region Gävleborg arbetar med hela Agenda 2030.

Region Gävleborgs intressenter

INVÅNARE	
Viktigt för intressent	Kanaler för dialog
Trygg och säker vård, tillgänglig kollektivtrafik, pålitlig välfärd, regional utveckling, ett rikt och inkluderande kulturliv, besöksnäring i länet.	Region Gävleborgs webb, sociala medier, enkäter (till exempel LUPP och patient-enkäten), medborgardialog (2017), representation via förtroendevalda, brukarråd, medborgarförslag.

MEDARBETARE	
Viktigt för intressent	Kanaler för dialog
Att Region Gävleborg är en trygg, jämlik och hälsofrämjande arbetsgivare. Utvecklingsmöjligheter och ett hållbart yrkesliv. Ett integrerat och långsiktigt hållbarhetsperspektiv i verksamheten och som arbetsgivare.	Medarbetarenkäten (årligen), enkät om Region Gävleborgs hållbarhetsarbete (2020), APT (regelbundet), intranätet Plexus (kontinuerligt).

POTENTIELLA MEDARBETARE	
Viktigt för intressent	Kanaler för dialog
Förväntar sig transparens och ärlighet från oss som potentiell arbetsgivare. Att vi erbjuder utvecklingsmöjligheter och ett hållbart yrkesliv. Snabb återkoppling och tydlig kommunikation.	Region Gävleborgs webb, sociala medier, jobbannonser.

FACKLIGA ORGANISATIONER	
Viktigt för intressent	Kanaler för dialog
En god samverkan för att integrera; verksamhet, medbestämmande, likabehandling, arbetsmiljö och hälsa. Inkludera alla medarbetares åsikter och främja ett öppet samtalsklimat. Främja ett jämställt och hållbart yrkesliv.	Samverkansgrupper (cesam, fsam och vsam) (regelbundet), samverkansavtalet. (kontinuerligt).

SAMARBETSPARTNERS*	
Viktigt för intressent	Kanaler för dialog
God samverkan och utveckling i länet. Samordning av nätverk, satsningar och samverkansstrukturer, att Region Gävleborg utgör en länk mellan nationell och lokal nivå, tillgängliggör omvärldsbevakning, finansierar utveckling. Medel för insatser som till exempel företagsstöd, projektmedel, verksamhetsstöd och EU-fonder.	Samarbeten (kontinuerligt), omvärldsbevakning (kontinuerligt), flertalet nätverk, mötesplatser och partnerskap.

STUDERANDE PÅ FOLKHÖGSKOLORNA	
Viktigt för intressent	Kanaler för dialog
Utbildning av god kvalitet som förbereder för vidare studier, arbetsliv och ett aktivt deltagande i samhällsutvecklingen. Stöd i studiesituationen. Personlig bildning och utveckling.	Enkät på folkhögskolorna (årligen). Via kurser/möten med studenterna (kontinuerligt).

POLITIKER	
Viktigt för intressent	Kanaler för dialog
Utveckling av verksamheten och att förverkliga politiken, goda förutsättningar att styra verksamheten.	Regelbundna sammanträden (fullmäktige, regionstyrelsen, nämnderna, utskott m.m.), beredningar, möten.

LEVERANTÖRER	
Viktigt för intressent	Kanaler för dialog
Att alla leverantörer har möjlighet att konkurrera på lika villkor om Region Gävleborgs affärer och att det är enkelt att hitta pågående upphandlingar, lämna anbud och komma i kontakt med en handläggare vid frågor.	RFI (begäran om upplysningar), leverantörsdiallog inför upphandling, upphandling, avtalsuppföljning och Region Gävleborgs webb.

* Samarbetspartners: till exempel kommuner, myndigheter, länsstyrelse, högskola, branschorganisationer, företag, innovationsstödsaktörer och kluster, företagsinkubator, andra regioner, civilsamhällets aktörer, med flera.

** Kultursektorn: länets regionala och kommunala politiker och tjänstepersoner, kulturaktörer med varaktigt regionalt uppdrag, civilsamhälle, professionella kulturskapare, kulturförmedlare och kulturutövare.

*** Media: lokala, regionala, nationella tidningar, radio och tv.

¹ Rutin för extern kommunikation.

KULTURSEKTORN**	
Viktigt för intressent	Kanaler för dialog
Regionala kulturplanens utvecklingsområden: ett levande och stärkt konst- och kulturliv, kreativitet genom stöd till det professionella konst- och kulturlivet, tillgång till konst och kultur, öppenhet och demokrati, hållbar attraktivitet samt särskilda satsningar per verksamhetsområde.	Dialog vid framtagande av regional kulturplan samt regelbundna dialoger och mötesplatser per verksamhetsområde med arrangörer, utövare, föreningar, kommuner med flera.

MEDIA ***	
Viktigt för intressent	Kanaler för dialog
Tillgänglighet till information, verksamhetspersoner och förtroendevalda. Snabbhet och professionellt mottagande från presstjänst, öppenhet och snabb hantering och återkoppling, ömsesidigt förtroende.	Pressmeddelande, presskonferens, direktkontakt med nyhetsredaktioner och journalister, Region Gävleborgs webb****.

** Kultursektorn: länets regionala och kommunala politiker och tjänstepersoner, kulturaktörer med varaktigt regionalt uppdrag, civilsamhälle, professionella kulturskapare, kulturförmedlare och kulturutövare.

*** Media: lokala, regionala, nationella tidningar, radio och tv.

**** regiongavleborg.se

Politiska satsningar och måluppfyllelse

Region Gävleborg har tagit fram olika delmål inom sina verksamheter för att nå sina övergripande mål. Här presenteras några av de satsningar som gjorts inom Region Gävleborg 2020 och hur väl målen har uppnåtts.

Region Gävleborgs fyra politiska målområden är Arbete och hållbar tillväxt, Miljöansvar och hållbar utveckling, Kunskap och Kultur och Valfärd och trygghet. Utöver dessa målområden anger den politiska inriktningen att Region Gävleborg ska arbeta med tillitsbaserad och hållbar styrning och ledning samt fler mått på välbefinnande.

Ett välmående Gävleborg är beroende av mer än ekonomiskt välbefinnande. För att se på och förstå samhället ur fler perspektiv än i kronor och ören har Region Gävleborg under 2020 arbetat för att ta fram fler mått på välbefinnande. Utgångspunkten är i regeringens ekonomiska, miljömässiga och sociala indikatorer inom ramarna för Nya mått på välbefinnande samt de 17 globala målen i Agenda 2030.

Indikatorerna har behövt anpassas till regionala förutsättningar för att vara användbara. Under året har Region Gävleborg arbetat med att ta fram indikatorer för uppföljning av RUS, i jämlikhetsutredningen samt uppföljning av Region Gävleborgs hållbarhetsarbete i årets hållbarhetsredovisning. På olika sätt berör dessa tre uppdrag välbefinnande och de tre hållbarhetsperspektiven. Region Gävleborg bedömer att målen för att ta fram fler mått på välbefinnande uppfyllts under 2020 och arbetet kommer fortlöpa inom de arbeten som berör indikatorer och uppföljning. Fler mått på välbefinnande möjliggör uppföljningen av Region Gävleborgs utveckling utifrån social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet.

Företagshälsovårdsnämnden

POLITISKA SATSNINGAR OCH MÅL	STATUS	KOMMENTAR
Arbete och hållbar tillväxt		
Företagshälsan bidrar till att skapa långsiktig hållbar tillväxt i Region Gävleborg.	●	Företagshälsan har utvecklat en struktur för att tillsammans med kund årligen stämma av behov i medlemsorganisationerna på kort och lång sikt. Behoven sammanfattas i överenskommelser som sedan ligger till grund för prioriteringar av insatser. Denna dialog sker på övergripande nivå med respektive medlemsorganisation.
Miljöansvar och hållbar utveckling		
Företagshälsan stödjer arbetsgivarna att identifiera risker och utveckla arbetsmiljöarbetet.	●	Under året har verksamheten haft pågående rekrytering som delvis är en eftersläpning från verksamhetsförändringen 2019 och avslutades under hösten med fyra nya medarbetare. En sjuksköterska har påbörjat sin specialistutbildning till företagssköterska. En anställd läkare var vid årsskiftet klar med sin utbildning inom arbetsmedicin.
Kunskap och kultur		
Företagshälsan samverkar med olika utbildnings/forskningssäten bland annat Högskolan i Gävle, Karolinska Institutet och Arbets- och miljömedicin.	●	Kontakt med Högskolan i Gävle påbörjad under året. Samarbete med Arbets- och Miljömedicin pågår, där vi även tar del av deras utbildningar. En arbetsgrupp är tillsatt i syfte att utveckla arbetssätt för omvärldsbevakning. Företagshälsan ska ligga i framkant vad gäller forskning inom arbetsmiljöområdet och vara delaktig i relevanta forskningsprojekt i syfte att säkerställa utveckling av våra metoder i enlighet med beprövad erfarenhet och vetenskaplig grund.
Valfärd och trygghet		
Den huvudsakliga och övergripande målsättningen för Företagshälsan är att nu och framåt ge bästa möjliga stöd för att stärka ett hälsofrämjande perspektiv och arbetssätt inom områdena hälsa och arbetsmiljö.	●	Ett kvalitativt mål är framtaget för att mäta att de insatser Företagshälsan utför har effekt i verksamheterna. Kundundersökning är genomförd och arbetet med utvärdering och insatser pågår. För att säkerställa hög kvalitet i vårt arbetssätt/metoder har ett antal rutiner tagits fram.

MÅLUPPFYLLELSE ● Uppnått ● Delvis uppnått ● Ej uppnått

POLITISKA SATSNINGAR OCH MÅL	STATUS	KOMMENTAR
God ekonomisk hushållning - verksamheten bedrivs inom tilldelade ramar		
Förvaltningen ska redovisa ett nollresultat.	●	Resultatet för perioden är 3,79 mnkr (budget 0,0) och avviker mot prognos (delår +1,5 mnkr) med 2,29 mnkr. Avvikelsen beror främst på personalrörlighet och högre bidrag än beräknat. Under året har sju personer påbörjat sin anställning och motsvarande fem har avslutat, varav två i december. Efter dessa förändringar bemannas förvaltningen av 39 tillsvidareanställda, två visstidsanställda och en inhyrd konsult. Vid utgången av 2020 pågår rekrytering av en enhetschef, en ergonom, en beteendevetare, en arbetsmiljöingenjör (ersättning för kommande pension) samt en företagssköterska.

Kultur och kompetensnämnden

POLITISKA SATSNINGAR OCH MÅL	STATUS	KOMMENTAR
Arbete och hållbar tillväxt		
Bidra till utveckling och samverkansformer som leder till högre utbildningsnivå både i syfte att förbättra individers hälsa och att förbättra Gävleborgs utvecklingskraft och innovationsförmåga.	●	Arbetet har bedrivits inom ramen för Semaforen. Bristyrkena för 2020 har fastställts och varje strategiskt bristyrke har fått en fastställd handlingsplan med konkreta åtgärder. Utfallet på utbildningsföretagens ansökningar för yrkeshögskoleutbildningar har varit god och antalet tillgängliga utbildningar har ökat kontinuerligt i länet. Myndigheten för yrkeshögskolan har prioriterat de strategiska bristområden som beslutats i Semaforen. Tillsammans med länets kommuner har det bedrivits projekt i syfte att stödja och stimulera till minskad arbetslöshet, ökad sysselsättning och en högre utbildningsnivå. Som exempel kan nämnas SifA, Stödande Insatser för Anställningsbarhet, som har bedrivits på Bollnäs folkhögskola i samarbete med Bollnäs kommun och Arbetsförmedlingen. Projektet avslutades under året. Från de projekt som bedrivits har 229 individer ingått i en åtgärd och av de som avslutat en åtgärd har 51 procent gått vidare till studier eller arbete. Två nya utbildningar har startats, Guideutbildning på Forsa folkhögskola och Lärarassistentutbildning på Västerbergs folkhögskola.
Miljöansvar och hållbar utveckling		
Undersöka förutsättningar för att mer av Kultur- och kompetensförvaltningens verksamheter kan lokaliseras till fler orter i regionen.	●	En kartläggning av var i länet Region Gävleborg bedriver verksamhet har genomförts. Bedömningen var att ytterligare utlokalisering av verksamhet inte var möjlig inom befintlig budget med bibehållen omfattning.
I politiska ärenden ska det finnas konsekvenser för jämlikhet och jämställdhet.	●	Arbetet har påbörjats och det kommer att ske en gemensam samordning för hela Region Gävleborg. I förvaltningens ständiga värdegrundsarbete ingår arbete med jämlikhet och jämställdhet. Förvaltningen är HBTQI-certifierad, vilket är en garant för kunskap inom området.

POLITISKA SATSNINGAR OCH MÅL	STATUS	KOMMENTAR
Kunskap och kultur		
Bidra till utveckling och samverkansformer som leder till ökad sysselsättning, framför allt genom bättre matchning på arbetsmarknaden. I första hand ska detta ske genom grundläggande utbildning och kompletterande utbildningar inom bristyrken men också genom att underlätta karriärväxling mitt i livet.	●	Företagen inom besöksnäring har fokuserat på de omedelbara konsekvenserna av pandemin istället för produktutveckling. Gävleborg var det län som minskade minst avseende besöksnäringen när det gäller totalt antal gästnätter. Den särskilda satsningen med att stärka socialt företagande har avslutats under året och en ny satsning startas med särskilt fokus på utrikesföddas företagande. Tillsammans med kommunerna har ett arbete inletts med att kartlägga ertillgången i länet och vad som kan göras för att stärka såväl kapaciteten som tillgången till mer kraft. En kontinuerlig samverkan med organisationerna Företagarna, Svenskt Näringsliv och Mellansvenska Handelskammaren har etablerats under perioden.
Bidra till att såväl vana som ovana deltagare upplever kulturaktiviteterna tillgängliga.	●	Många av de planerade aktiviteterna har flyttats fram på grund av pandemin och arbetet har istället inriktats på nya digitala lösningar och digitalt utvecklingsarbete. Verksamheten har samarbetat med nya arrangörer, erbjudit scenkonstföreställningar utomhus till äldreomsorgen och arbetat med lärandeprocesser för ökad digital delaktighet. Kulturutbudet kopplat till de nationella minoriteterna har synliggjorts och kunskapsdagar utifrån projektet Scen.se, som arbetar med barn och unga med svåra kognitiva funktionsnedsättningar, har genomförts. Inom litteraturområdet har samarbete med P4 Gävleborg skett i projektet Månadens författare. Genom att samarbeta i nya konstellationer, med nya digitala lösningar och på nya platser har möjligheten att nå nya målgrupper ökat. Filmverksamheten har tillsammans med biblioteksverksamheten utvecklat "Film på bibliotek", möjlighet att ta del av film via sitt bibliotekskort. Trots att undervisningen har skett på distans på folkhögskolorna under våren, har olika kulturaktiviteter genomförts, bland annat i streamat format.
Bidra till utveckling och samverkansformer som leder till ökad användning av folkhögskolorna.	●	Folkhögskolorna ställde om sin verksamhet till följd av pandemin. Stora delar av undervisningen skedde på distans och med digitala kursträffar under våren. Distansundervisningen medförde kraftig reduktion av beläggningen på internaten under våren. Under hösten har beläggningen successivt ökat. Två nya kurser har startats, Guideutbildning vid Forsa folkhögskola och Lärarassistentutbildning vid Västerbergs folkhögskola. Alla kursplatser fylldes. Viss kulturverksamhet har förlagts på folkhögskolorna under de perioder det har varit möjligt under pandemin. Som exempel kan nämnas repetitionstillfällen för ungdomsorkestern GUBB och Forum Musik, danssommarrjobbarna samt slöjdhandledarutbildning.

POLITISKA SATSNINGAR OCH MÅL	STATUS	KOMMENTAR
Barn och unga är en prioriterad målgrupp för kultur.	●	Webbplattformen Kultimera för ökad tillgänglighet till Kultur Gävleborgs och de regionala institutionernas utbud till förskola och skola har lanserats. Utbudsdagarna på våren presenterade för första gången andra konst- och kulturområden än scenkonsten. Förskolor och skolor har erbjudits utomhusföreställningar under pandemin, men kommunerna har haft svårt att genomföra bokade föreställningar och aktiviteter. Stöd till olika projekt har getts, som till exempel scen.se som arbetar med att nå ut till barn med svåra kognitiva färdigheter samt till Bokstart som arbetar med att stimulera små barns språkutveckling genom läsning och tillgång till böcker. Bokstart och Läs på recept har skett i samarbete med Högskolan i Gävle, barnhälsovården och länets bibliotek. Talangutveckling har bedrivits inom flera områden som till exempel danssamarjobb för ungdomar, ungdomsorkestrar, stöd till unga filmare samt Systrarna, som är ett mentorsprogram där unga tjejer får lära sig om textskrivande, scennärvaro och egen produktion.
Verka för en ökad tillgänglighet i vård och omsorg för professionell kultur och särskilt beakta samverkan mellan kulturverksamheter och kommuner.	●	Utomhusarrangemang inom scenkonsten har arrangerats på äldreboenden i flera kommuner. Dialoger har även påbörjats med Gävle symfoniorkester angående symfoniorkesterns arbete med digitala sändningar inom äldreomsorgen. Inom dansverksamheten har ett dansmaterial för äldre lånats ut. Verksamheten har fortsatt undersöka möjligheter att erbjuda utbud till olika målgrupper för såväl fysiska besök som i digital form.
Främja likvärdiga förutsättningar för kulturlivet och göra det tillgängligt för alla i hela länet.	●	För att stötta kultursektorn har två utlysningar av särskilda uppdrag, på totalt 1 520 000 kronor till 67 kulturskapare genomförts. Dessutom har verksamheten kunnat dela ut sammanlagt 300 000 kronor till 19 kulturföreningar i länet. Olika digitala lösningar har gjorts, till exempel streamade konserter, digitala utbudsdagar för barnkultur och andra digitala lösningar som alla kan ta del av, oberoende av geografisk placering. Digitala lösningar kan dock vara svårtillgängliga för en del personer. Inom avdelningen Kultur Gävleborg har forskning bedrivits inom området deltagarkultur.
Satsning på ökad lokal tillgänglighet till kultur genom ökad digitalisering.	●	Olika digitala aktiviteter har genomförts när planerade aktiviteter har fått ställas in eller skjutits på framtiden. En utmaning har varit kvaliteten vid de digitala aktiviteterna, som har varit sämre än vid fysiska arrangemang. Under pandemin har checklista för trygga arrangemang tagits fram, som ett stöd för arrangerande föreningar. Biblioteksverksamheten har drivit ett projekt med statliga medel kring ökade kunskaper inom digitalisering. Inom konstområdet har det gjorts digitala konstvisningar och vernissager. Kulturtinget, som sker årligen, har i år ersatts med en podd. Flera av världsarvsgrändarna har dokumenterats i 360-format för besökare som fysiskt inte kan besöka världsarvet. De internationella kontakterna har stärkt arbetet med VR-utvecklingen och fått internationell spridning, bland annat genom ett samarbete med University of Edinburgh där Världsarvet Hälsingegårdar medverkat i projektet Prescribe Culture (kultur på recept) som riktat sig till människor som under pandemin lidit av psykisk ohälsa.

POLITISKA SATSNINGAR OCH MÅL	STATUS	KOMMENTAR
God ekonomisk hushållning – verksamheten bedrivs inom tilldelade ramar		
Förvaltningen ska generera ett ekonomiskt överskott på minst 2 Mkr.	●	Resultatet för förvaltningen blev +3,9 mnkr. Pandemin har haft stor ekonomisk påverkan, framför allt på folkhögskolorna. Folkhögskolorna har haft minskade intäkter för internatverksamheten, konferenser och för viss kursverksamhet. Även inom kulturområdet har det varit intäktsbortfall i samband med inställda och uteblivna arrangemang. I och med den förändrade verksamheten har kostnaderna varit lägre för olika typer av köpta tjänster, främst inom kulturområdet och för förvaltningsgemensamma kostnader, vilket till stor del bidragit till förvaltningens överskott. Förvaltningen har haft löpande uppföljning av verksamheterna. Nämnden har informerats fortlöpande om den ekonomiska situationen och eventuella behov av åtgärder

Hållbarhetsnämnden

POLITISKA SATSNINGAR OCH MÅL	STATUS	KOMMENTAR
Arbete och hållbar tillväxt		
Tågtrafikens robusthet ska öka.	●	Fokus har legat på att förbättra och utveckla tillgängligheten och pålitligheten i tågtrafiken. Under 2020 har fordonsflottan för tåg inom Region Gävleborg förstärkts med tre Reginafordon varav ett har lånats ut till Tåg i Bergslagen. Tågtrafiken har körts med god regularitet, bortsett från banarbeten och SJ:s minskning av turer på grund av coronapandemin. Det har varit mycket bra utfall på tågens punktlighet och underhåll har skett enligt plan.
Påverkansarbetet kring nationella medel och regelverk för bredband ska fortsätta att utvecklas.	●	Projektet Fiber till Gävleborg fortlöper enligt plan, där delprojekt 2–4 nu pågår. Region Gävleborg är aktiv i rollen som bredbandskoordinator och bedriver aktivt påverkansarbete för att öka möjligheterna till bredbandsfinansiering.
Arbetet för utbyggnad av Ostkustbanan ska fortsätta.	●	Region Gävleborg bidrar aktivt i arbete inom bolaget Ostkustbanan AB, genom bland annat tjänstepersonsstöd och samordningsfrågor. Genom att vara en aktiv part i såväl Ostkustbanan som Botniska korridoren skapas förutsättningar för förstärkt samarbete.
Samarbeten om Ostkustbanan och Botniska korridoren ska stärkas.	●	Se kommentarer ovan.
Miljöansvar och hållbar utveckling		
Den cirkulära ekonomin och delningsekonomin i länet ska stärkas.	●	Region Gävleborg stödjer projektet Cirkulära affärsmodeller som finansieras av Europeiska regionala utvecklingsfonden och drivs av Sveriges forskningsinstitut, RISE. Cirkulära affärsmodeller används också inom projektet Innovationsklivet som ska göra det enklare för företagare att driva igenom innovationer.
Länets självförsörjningsgrad inom livsmedelsproduktionen ska öka.	●	Ett samarbete sker med Länsstyrelsen i Gävleborgs handlingsplan för Sveriges livsmedelsstrategi 2018–2030, implementering. Med anledning av pandemin kommer alla planerade aktiviteter under året inte kunna genomföras. Men eftersom handlingsplanen sträcker sig till 2030 kommer det vara möjligt att driva igenom förändringarna.

MÅLUPPFYLLELSE ● Uppnått ● Delvis uppnått ● Ej uppnått

POLITISKA SATSNINGAR OCH MÅL	STATUS	KOMMENTAR
Produktionen av fossilfria bränslen i länet ska öka.	●	Arbete pågår med att ta fram en handlingsplan för ett fossilfritt transportsystem. Samverkan med andra aktörer sker löpande för att öka produktion och tillgänglighet av fossilfria bränslen i länet. Takten har kortsiktigt påverkats av komplexiteten och tillgängliga resurser, men då målet är långsiktigt ser förvaltningen ändå goda möjligheter att genomföra arbetet över tid.
Fossilfria bränslen ska finnas tillgängliga i hela länet.	●	Se kommentarer ovan.
Energiproduktionen från solenergi ska öka.	●	Region Gävleborg har ett pågående arbete med information och påverkansåtgärder kring solenergi. Planerade fysiska aktiviteter planeras om eller flyttas fram med anledning av pandemin, vilket påverkar det kortsiktiga arbetet. Däremot spänner arbetet över längre tid, vilket ger goda möjligheter att öka energiproduktionen från sol på sikt.
Nya lösningar och samarbeten inom arbetet med energieffektivitet ska utvecklas.	●	Region Gävleborg bedriver ett fortlöpande arbete med att samordna kommunernas energi- och klimatrådgivning. Arbetet med projektet Noder fas 2 som har beviljats förlängning till 2021 fortgår enligt plan i form av dialoger och samarbeten med små och medelstora företag, men har försvårats på grund av pandemin och begränsade möjligheter till ekonomiska stöd för energikartläggningar.
Konsekvenserna för hållbarhet ska beskrivas i alla nämndens ärenden.	●	Långsiktigt utvecklingsarbete som pågår och arbetet integreras delvis i projektet Vägar till hållbar utveckling som syftar till att stärka arbetet med hållbar utveckling inom det regionala tillväxtarbetet.
Insatser för ett jämlikt Gävleborg står i fokus 2020.	●	Många olika insatser inom målområdet pågår. Ett långsiktigt mål. Vissa tidplaner har fått förändras på grund av pandemin men även för att de behöver synkas med andra processer och tidplaner.
Nya kontaktytor till invånare inom folkhälsoarbetet ska utvecklas. De med störst behov ska prioriteras.	●	Målet uppnås delvis på grund av pandemin. Politiskt beslut om förlängd tidplan för jämlikhetsutredningen har fattats utifrån de förändrade förutsättningarna samt att årets regionala mötesplats har genomförts digitalt som webinarium och nyhetsbrev.
Konceptet sociala investeringar ska fortgå och vidareutvecklas.	●	Planerade aktiviteter genomförda.
En fungerande Närtrafik ska säkerställas.	●	Närtrafiken är utbyggd i hela länet och kommer från 2021 ingå i det löpande arbetet.
Tillgängligheten till kollektivtrafiken ska förbättras.	●	Under 2020 finns tillgänglighetsperspektivet med bland annat i upphandlingarna av taxitrafik, landsbygdstrafiken i Gästrikland med buss, upphandling av nytt bokningssystem för beställningsresor (färdtjänst, riksfärdtjänst, sjukresor, skolskjutsar med taxi). Uppföljning av Närtrafiklösningen genomförs också ur ett tillgänglighetsperspektiv. Under 2020 startade det nya avtalet inom Gävle stad med utrop utanför bussarna. Hemsidan är tillgänglighetsanpassad enligt nya lagkrav.
Andelen fossilfritt bränsle inom den särskilda kollektivtrafiken ska öka.	●	Från 93,1 procent december 2019 till 94,9 procent dec 2020. Nya avtalet som träder i kraft juni 2021 innebär 100 procent fossilfritt.

MÅLUPPFYLLELSE ● Uppnått ● Delvis uppnått ● Ej uppnått

POLITISKA SATSNINGAR OCH MÅL	STATUS	KOMMENTAR
Förutsättningarna för cykling i Gävleborg ska förbättras.	●	Arbetet med att ta fram en regional plan för att öka andelen cykling pågår.
Tillsammans med kommunerna utveckla attraktiva stationsområden samt samordna planering för bostäder och infrastruktur/kollektivtrafik.	●	Fortsatt arbete med utveckling och samordning av övergripande planering i samverkan med kommuner och närliggande regioner. Medverkan i "Trafikpusslet Gävle" och planering kring Gävle västra station. I Söderhamn och Hudiksvall pågår arbete med utformning av stationsområdena. Bollnäs nya resecentrum invigdes dec 2020, tillgänglighetsanpassat till 100 procent.

FoU Välfärd-Hjälpmedel-RegNetnämnden

POLITISKA SATSNINGAR OCH MÅL	STATUS	KOMMENTAR
Arbete och hållbar tillväxt		
Omvärldsbevakning och rätt kompetens.	●	Region Gävleborg har under året bevakat utvecklingen på hjälpmedelsområdet, främst inom välfärdstekniken. Det har varit svårt att utbilda personalen på grund av coronapandemin. Resultatet för den årliga kundnöjdhetsmätning blev 4,34 på en 5-gradig skala. Detta är det bästa resultatet sedan mätningen började 2010.
Miljöansvar och hållbar utveckling		
Hög återanvändning och hållbara transporter.	●	Återanvändningen är hög av begagnade hjälpmedel. Andelen utlevererade begagnade hjälpmedel ökade från 85,2 procent 2019 till 87,8 procent under innevarande år. Antal uthyrda hjälpmedel har under 2020 ökat med 3 procent (23 676 -> 24 414) jämfört med föregående år. Vår upphandlade transportör uppfyller målet med hållbara transporter.
Kunskap och kultur		
Erbjuda utbildningar.	●	Coronapandemin har starkt begränsat möjligheten att uppfylla målet att bedriva en fullgod utbildningsverksamhet. Det har genomförts 15 utbildningstillfällen och målet var 25.
Välfärd och trygghet		
Skapa ett Hjälpmedelsråd och Sortimentråd.	●	Beslut i GN om bildande av Hjälpmedelsråd och Sortimentråd har delvis uppnåtts. Ett första möte har genomförts med Sortimentrådet under december 2020.
Kunskapsstöd till socialtjänsten.	●	FoUV har under året löpande genomfört uppdrag gentemot kommunernas socialtjänster, i syfte att kunskapsstödja och underlätta deras evidensbaserade arbete. En digital konferens har genomförts under året och sammanlagt nio rapporter har publicerats.

MÅLUPPFYLLELSE ● Uppnått ● Delvis uppnått ● Ej uppnått

Patientnämnden

POLITISKA SATSNINGAR OCH MÅL	STATUS	KOMMENTAR
Välfärd och trygghet		
Handläggare ska finnas på plats för att ta emot klagomål och synpunkter och då ge ett gott bemötande.	●	Tillgängligheten på förvaltning har varit väldigt god och endast två dagar under året har kansliet varit stängt, vilket är betydligt mindre än målsättningen på max fem dagar.
Identifiera mönster och problemområden i inkomna synpunkter samt utifrån dessa iakttagelser producera sammanställningar och rapporter som delges vårdgivarna.	●	Förvaltningen har gjort efterfrågade analyser/rapporter samt såväl efterfrågade som egeninitierade sammanställningar. Dessa analys/rapporter och sammanställningar har förmedlats till berörda verksamheter.
Arbeta för en god kvalitet på vårdens yttranden till patienten.	●	Förvaltningen har granskat samtliga yttranden avseende kvaliteten. Förvaltningen har även givit verksamheterna positiv feedback på yttrandena, samt påtalat om något saknats eller kunde skrivits på annat sätt.
Arbeta för att patientnämnden ska bli känd av länets invånare och personal inom såväl Region Gävleborgs som kommunernas hälso- och sjukvård.	●	Sammanlagt nio informationstillfällen har genomförts under året inom Region Gävleborg och kommunernas hälso- och sjukvård. Information har getts till hälso- och sjukvårdens ledning och hälso- och sjukvårdsnämnden. Information på plats har också getts till ortopedläkare, hälsotorgets personal samt chefsläkargruppen. Information har även getts till de privata hälsocentralerna via Skype. Däremot då det handlar om information till befolkningen har endast ett fysiskt informationstillfälle ägt rum under året. Pandemin har gjort att fysiska möten inte har varit möjligt under året. Däremot har information om patientnämnden legat på 60+ mässans digitala sida under hösten, eftersom årets mässa blev inställd.
Nämndens ledamöter ska vara välinformerade för att kunna föra analyser av patienterfarenheter vidare i den politiska organisationen.	●	Ledamöterna har delgivits information, analyser och sammanställningar. Analyser och sammanställningar är gjorda av såväl patientnämndens förvaltning som andra aktörer som exempelvis Myndigheten för Vård- och Omsorgsanalys.
Alla patienter som tvångsvårdas och önskar stödperson ska få sådan utsedd.	●	Stödpersoner har utsetts till de patienter som önskat detta. Däremot har inte alltid fysiska möten kunnat äga rum med anledning av pandemin, men då har mötena skett per telefon istället.

Regionstyrelsen

POLITISKA SATSNINGAR OCH MÅL	STATUS	KOMMENTAR
Arbete och hållbar tillväxt		
Samverkan för att stärka näringslivets innovations- och konkurrenskraft.	●	Arbete har bedrivits främst utifrån fyra perspektiv: förbättra förutsättningarna för innovationsutveckling genom samverkande tjänsteerbjudanden hos aktörerna i innovationsstödsystemet, driva processer utifrån identifierade styrkeområden i den regionala innovationsstrategin för smart specialisering, samordna frågor som relaterar till extern forsknings- och innovationsfinansiering, samt stärka aktörerna genom att tydliggöra deras uppdrag och roller samt finansiering.

MÅLUPPFYLLELSE ● Uppnått ● Delvis uppnått ● Ej uppnått

POLITISKA SATSNINGAR OCH MÅL	STATUS	KOMMENTAR
Attraktiva mötesplatser och innovationsnätverk.	●	Se Samverkan för att stärka näringslivets innovations- och konkurrenskraft.
En infrastruktur för framtiden.	●	Region Gävleborg bidrar aktivt i arbetet inom bolaget Ostkustbanan 2015 AB, genom att bland annat tillhandahålla kompetens samt i samordningsfrågor. Genom att vara en aktiv part i såväl Ostkustbanan som Botniska korridoren skapas förutsättningar för förstärkt samarbete.
Digitaliseringens möjligheter – jämlik digitalisering.	●	Arbetet är pågående och fortsätter under 2021 utifrån framtagna handlingsplan med uppföljningsbara mål och aktiviteter. Fokus är bildande av digital innovationshub, transformation av IT-råd till digitaliseringsråd, kartläggning av digitalisering i näringslivet samt skapande av en utbildning för att integrera digitalisering i det regionala utvecklingsuppdraget.
Miljöansvar och hållbar utveckling		
Hela länet ska leva och utvecklas.	●	Projekt "Stärkt regional serviceutveckling" är avslutat. En populärversion av slutrapporten i form av ett magasin "Blick för service i alla bygder" har producerats. Med anledning av pandemin har särskilt fokus legat på hemsändningsbidraget, vilket utökats för att fler i riskgrupper och äldre ska kunna få sina varor hemsända utan att behöva besöka butiken. Arbetet i stort är implementerat i ordinarie arbete och kommer att fortsätta.
Hållbar näringslivsutveckling.	●	Utvecklingsarbete har startat i det treåriga projektet "Vägar till hållbar utveckling". Ett programförslag för ERUF Norra Mellansverige har tagits fram och är hållbarhetsintegrerat. En färsk undersökning visar att utvecklingstrenden är positiv. I termer av projektmedel är bilden ännu tydligare. Sweco har i en rapport bedömt att 2017 beviljades 4 procent av Region Gävleborgs projektmedel till projekt som kan anses använda jämställdhet som hävstång för tillväxt, medan motsvarande siffra för 2019 är 50 procent. På samma sätt ökade andelen projektmedel som beviljades till projekt som kan anses prioritera målgrupperna unga kvinnor och män samt kvinnor och män med utländsk bakgrund från 10 procent 2017 till 66 procent 2019.
Region Gävleborgs interna miljö- och hållbarhetsarbete.	●	För att arbeta med miljöfrågorna på ett systematiskt och effektivt sätt verkställs Region Gävleborgs miljöarbete inom ramen för det ISO 14001-certifierade miljöledningssystemet. Region Gävleborgs förvaltningar bidrar till att målen i miljöprogrammet nås genom att bryta ner dem i detaljerade mål och aktiviteter. Ett arbete för att ta fram en hållbarhetsstrategi och en hållbarhetsredovisning pågår.
Fastigheter för framtidens behov.	●	Arbetet med strategi och handlingsplan för etablering av överordnat styr- och reglersystem för Region Gävleborgs fastigheter har påbörjats, men har inte kunnat slutföras. Detta beroende på tillgång till specialistkompetens samt fokus på coronapandemin för resurser inom fastighetsdrift.

MÅLUPPFYLLELSE ● Uppnått ● Delvis uppnått ● Ej uppnått

POLITISKA SATSNINGAR OCH MÅL	STATUS	KOMMENTAR
Framtidsbygget.	●	Framtidsbygget har levererat enligt tidplanen i programplanen. Under året har ny Lokalförsörjningsplan (LFP) tagits fram. Den pågående pandemin har begränsat möjligheterna för representanter för hälso- och sjukvården att delta i arbetet, vilket har påverkat detaljnivån i den plan som nu genomgår förankringsprocess. Enligt plan har byggnationerna av hus 07 och 08 i Hudiksvall kommit igång. Precis innan jul blev det klart med tilldelning av entreprenör för system, bygghandling och genomförande för hus 22 i Hudiksvall. Samverkan gick enligt plan fram till och med covid-19. Sedan dess har arbetet fått anpassas till den rådande situationen och nya vägar för samverkan hittas enligt den riskanalys med påföljande handlingsplan som gjordes under våren avseende covid-19.
Fler mått på välbefinnande.	●	Samhällsmedicin tar via arbetet med RUS, jämlik hetsutredningen samt hållbarhetsredovisningen fram välbefinnandemått som är relevanta för att följa länets utveckling utifrån ekonomiska, sociala och miljömässiga perspektiv. Sammantaget ger dessa arbeten en bred och nyanserad bild av välbefinnandet i Gävleborgs län.
Hållbarhetsredovisning.	●	Samhällsmedicin har under året tagit fram en hållbarhetsredovisning som integreras med årsredovisningen.
Kunskap och kultur		
Kompetensförsörjning och matchning.	●	Arbetet har bedrivits inom ramen för det som kallas Semaforen. 2020 års strategiska bristyrken har prioriterats och fastställts och för dessa har handlingsplaner med konkreta åtgärder fastställts. Utfallet för utbildningsföretagens ansökningar är mycket glädjande och antalet tillgängliga yrkeshögskoleutbildningar ökar kontinuerligt för länets befolkning. De strategiska bristyrkena har prioriterats. Gävleborg är en av två regioner i landet som enligt Valideringsdelegationen har en regional struktur för validering. Inom ramen för de projekt som bedrivs har 229 individer startat inom en åtgärd och av de som avslutat har 51 procent gått till studier eller arbete.
Välfärd och trygghet		
Med tillit växer handlingsutrymmet.	●	Implementationsplan för att utveckla Region Gävleborgs arbetsgivarvarumärke är framtagen och beslut om fortsättning fattat. Process och verktyg för rekrytering av ledare är framtagna och implementerade.

Hälso- och sjukvårdsnämnden

POLITISKA SATSNINGAR OCH MÅL	STATUS	KOMMENTAR
Välfärd och trygghet		
Sjukvård ur patientens perspektiv. <i>Fast vårdkontakt ska användas för att säkerställa personcentrerad vård.</i>	●	Antalet fasta vårdkontakter har ökat jämfört med föregående år. Vid utgången av 2020 hade 872 patienter en utsedd fast vårdkontakt. Detta var 443 fler än vid ingången av 2019. Arbetet med att identifiera och erbjuda patienter en fast vårdkontakt kommer fortsatt att vara ett prioriterat område under 2021.

MÅLUPPFYLLELSE ● Uppnått ● Delvis uppnått ● Ej uppnått

POLITISKA SATSNINGAR OCH MÅL	STATUS	KOMMENTAR
Sjukvård ur patientens perspektiv. <i>Det ska vara hög kontinuitet i patientens vård.</i>	●	Minskningen av andelen inhyrd personal under 2019 hade en positiv effekt på detta mål men denna utveckling har dock avstannat under 2020 samt inom vissa områden försämrats. Ett sätt att mäta kontinuiteten är genom mätetalet, MFPC, som mäter hur ofta en patient får träffa samma läkare, när en patient har tre eller flera vårdtillfällen under en 12-månaders period. Vid utgången av 2020 var andelen 49 procent som hade träffat samma vårdgivare vid dessa läkarbesök inom den sjukhusbundna specialistvården. Pandemin fick effekten att de fysiska besöken minskade kraftigt under perioden april–juni i jämförelse mot föregående år. Antalet mottagningsbesök ökade dock under hösten jämfört med våren 2020, men fortsatt var antalet besök lägre än motsvarande period föregående år. Patienterna har kontaktas på nya sätt främst via telefon men också genom digitala möten, vilket inte fångas upp i sättet att mäta kontinuiteten inom den specialiserade vården. I den nationella patientenkäten för primärvården som SKR genomförde under hösten 2020 var andelen positiva svar av de tillfrågade om de upplevde en god kontinuitet och koordinering vid sina kontakter med primärvården för Region Gävleborg 73 procent. Resultatet inom Region Gävleborg var 1,5 procentenheter lägre än rikets snitt.
Sjukvård ur patientens perspektiv. <i>Undvikbara vårdskador ska minska mot föregående år.</i>	●	Basala kläd- och hygienrutiner är ett fokusområde som behöver upprätthållas för att upprätthålla en låg smittspridning. Att utveckla våra rutiner för att andelen patienter med vårdrelaterade infektioner samt trycksår ska minska har inte varit ett prioriterat område under detta år. Andelen patienter med vårdrelaterade infektioner för helåret 2020 blev 8 procent, vilket är en minskning med en procentenhet jämfört med föregående år. Minskningen når dock inte det uppsatta målnivån för 2020 på 5 procent. Patientsäkerhetsenheten har tagit fram ett åtgärdsprogram med aktiviteter under kommande år för att få till en ytterligare positiv förändring på detta mätetal. Ett annat fokusområde för att minska vårdskador är en korrekt förskrivning av läkemedel. För att följa detta mäts genomförda och registrerade enkla läkemedelsgenomgångar som andel av totala läkarbesök. Här noterades under början av 2020 en ökning av andelen besök som hade en registrerad enkel läkemedelsgenomgång varefter pandemins början stagnerade denna andel på en nivå kring 16–17 procent per månad, vilket inte är i nivå med den målsättning som var uppsatt inför 2020.

Tillgängligare sjukvård.

Pandemin har fått effekten att andelen patienter som har väntat 90 dagar eller mer på ett första besök eller en operation/åtgärd inom den specialiserade vården har ökat. Andelen som väntat mer än 90 dagar på ett första besök var vid utgången av året 35 procent vilket var 2 procentenheter mer än vid utgången av 2019. Det totala antalet väntande på sitt första besök inom den sjukhusbundna specialistvården vid utgången av 2020 var dock cirka 150 st färre än vid samma tidpunkt förra året. Merparten av de väntande finns inom Ögon och Öra, Näsa, Hals verksamheterna.

Andelen som väntat mer än 90 dagar på operation eller åtgärd var vid utgången av 2020 50 procent, vilket var 16 procentenheter mer än vid samma tidpunkt föregående år. Det totala antalet väntande på en operation eller åtgärd har också ökat med cirka 400 personer jämfört med samma tidpunkt föregående år. Merparten av de väntande finns inom Ortopedin, Kirurgin och Hörselvården.

I och med pandemin har medicinska prioriteringar fått göras för genomförandet av återbesök. Detta har fått till följd att en större del än tidigare av återbesöken inte kunnat genomföras inom medicinskt måldatum. 55 procent av genomförda återbesök under 2020 har genomförts inom medicinskt måldatum och antalet genomförda återbesök var nästan 100 000 färre än under 2019.

Vårdgarantin inom primärvården, det vill säga nybesök inom 3 dagar till all legitimerad personal, har under året varit lägre än snittet i riket. Efter sommaren har tillgängligheten legat på en högre nivå än motsvarande siffra på våren men däremot fortsatt lägre än snittet i riket. Tillgängligheten för nybesök inom 3 dagar var som ett medel över året 72 procent. Antalet fysiska besök till primärvården minskade kraftigt under våren efter utbrottet av covid-19. Efter sommaren har antalet fysiska besök ökat, men fortsatt legat en bit under motsvarande period föregående år.

Antalet fysiska besök till primärvården under 2020 var drygt 166 000 stycken färre än 2019. Antalet besök som genomförts via telefon eller digitalt har ökat kraftigt sedan i mars, både inom primärvården och den sjukhusbundna specialistvården. Exempelvis var antalet telefonkontakter inom primärvården under året 38 000 fler än 2019 och motsvarande siffra inom den sjukhusbundna specialistvården var cirka 44 000 fler.

POLITISKA SATSNINGAR OCH MÅL	STATUS	KOMMENTAR
Jämlik och jämställd hälso- och sjukvård.	●	Relaterat till pandemin har möjligheterna under 2020 varit begränsade att arbeta med utveckling av systemet för nationell kunskapsstyrning inom hälso- och sjukvård. Hälso- och sjukvårdsdirektören beslutade att pausa arbetet med kunskapsstyrning under delar av året (mars–juli). Arbetet återupptogs i augusti utifrån verksamheternas förutsättningar. Utifrån läget i vårdens verksamheter har kunskapsstyrningsrådets ordförande och samordnare gemensamt beslutat att inte avkräva aktivitetsplaner från de lokala programområdena för 2020. Fokus har varit fortsatt etablering av ändamålsenliga strukturer som möjliggör följsamhet till nationellt system för kunskapsstyrning inom hälso- och sjukvård. De flesta lokala programområdena är nu etablerade utifrån den nationella strukturen. Arbetet har påbörjats med att inventera befintliga resurser och behov av att utveckla horisontella stödfunktioner för samtliga lokala programområden. På nationell nivå har arbetet med framtagandet av personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp fortgått under 2020, om än med något justerad tidplan. Region Gävleborg har författat remissvar till 10 vårdförloppsremisser som varit aktuella under 2020. Under 2020 fastställdes på nationell nivå vårdförlopp sex personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp; • Höftledsartros – primärvård (maj 2020) • Reumatoid artrit (RA) (maj 2020) • Stroke och TIA (maj 2020) • Kritisk benischemi (september 2020) • Kroniskt obstruktiv lungsjukdom (KOL) (september 2020) • Schizofreni – förstagångsinsjuknande (september 2020). I Gävleborg har arbetet påbörjats med att tillskapa processteam för att leda arbetet med GAP-analyser och implementering av de vårdförlopp som fastställts på nationell nivå. Arbetet har i samråd med hälso- och sjukvårdsdirektör pausats från och med november 2020 och fram till mars 2021, i syfte att frigöra tid för kliniskt aktiva medarbetare i en situation med ökat antal covid-19 patienter. Arbetet kommer att återupptas så fort situationen tillåter.

POLITISKA SATSNINGAR OCH MÅL	STATUS	KOMMENTAR
God och nära vård.	●	Utvecklingsarbetet inom God och nära vård under året har påverkats av pandemin, och under våren pausades ett antal projekt på grund av ytterligare omprioriteringar. Under våren beslutades att samtliga projekt inom God och nära vård skulle pausas, utom Digital vård och dess 19 projekt inklusive stödprocesser, till exempel förankringsarbete och kommunikation. Det innebär att av 50 planerade projekt, pausades 31. Visst arbete har fortsatt i några av de övriga projekten, där pandemin inte påverkat resursåtgången. Inom Digital vård har utvecklingsarbetet varit mycket intensivt och lett till ordentlig framdrift, med syfte att införa systemet i april 2021. Starten har på grund av pandemin flyttats fram till hösten 2021. Visst utvecklingsarbete inom Närvårdscenter har även fortsatt, bland annat arbetet med att starta upp Tullhuset och flytta ett antal sjukhusverksamheter dit (i Gävle). Samtidigt har pandemiarbetet inneburit en nödvändig utveckling av samverkan med kommunerna, snabbare införande av digitala lösningar, och ett större utnyttjande av mobila teamen. Möjligheterna med nya arbetssätt har aktualiserats och testats i skarpt läge. Värdefulla erfarenheter har gjorts som kan bidra till att påskynda omställningen till en God och nära vård. Till våren 2020 var nio medarbetardagar planerade, på tre orter i länet, med mål- och strategiarbete och God och nära vårdexempel från olika verksamheter, på programmet. Dessa medarbetardagar fick ställas in med kort varsel.
		I november hölls en digital chefsdag där en omfattande dialog med samtliga chefer inom hälso- och sjukvården genomfördes med hjälp av mentimeter. Resultatet visade på stark vilja, driv och engagemang i frågorna, och man vill se fortsatt utvecklingsarbete för att möta framtidens behov. Dialogen visade också att det förts initierade dialoger och förankring av God och nära vård i ledningsgrupperna. I november medarbetarenkät ställdes en fråga till samtliga medarbetare om förankringen av God och nära vård på den egna arbetsplatsen. Påståendet löd: "Inom min enhet pratar vi om vår roll i omställningen till god och nära vård". Medarbetarna fick värdera i vilken utsträckning de instämde med påståendet. Svarefrekvensen på enkäten var 81 procent i Hälso- och sjukvårdsnämndsförvaltningen där drygt 5 900 medarbetare arbetar. 62 procent svarade positivt (4 eller 5 på en femgradig skala). Det innebär att cirka 3 600 personer haft dialog på sin arbetsplats om den egna enhetens bidrag till omställningen.
Samverkan.	●	Under pandemin har samverkan mellan den kommunala primärvården, primärvården och sjukhusvården utvecklats i mycket positiv riktning. Utvecklingen har haft ett tydligt fokus på patientens bästa och mest effektiv användning av hela vårdens resurser.
En hälsofrämjande arbetsmiljö. <i>Våra chefer ska ha goda förutsättningar att vara ledare.</i>	●	Antal chefer med mer än 40 medarbetare har minskat något jämfört med ingången av 2020, dock inte i den utsträckning som har varit ambitionen. Under pandemin har fokus varit på att ge chefer på alla nivåer bra förutsättningar att hantera personal- och arbetsmiljörelaterade frågor. En välfungerande internkommunikation var varit en viktig del i chefernas arbetsmiljö under detta år.

POLITISKA SATSNINGAR OCH MÅL	STATUS	KOMMENTAR
En hälsofrämjande arbetsmiljö. Medarbetarna ska ha goda möjligheter till kompetensutveckling utifrån verksamhetens behov.	●	I och med utbrottet av covid-19 har utbildningsverksamheten begränsats till prioriterade utbildningar. Interna utbildningsresurser har prioriterats till situationsbaserade utbildningar som uppkommit utifrån specifika behov som uppstått med anledning av pandemin. Utbildningar har även begränsats för att frigöra resurser för att omhänderta ett ökat antal patienter och hantera personalbehov som uppstått i och med en omfattande sjukfrånvaro och vård av barn.

Standardupplysningar

GRI STANDARD	UPPLYSNING	SIDA	KOMMENTAR
Organisationsprofil			
102-1	Organisationens namn	11	
102-2	Aktiviteter, varumärke, produkter och tjänster	11	
102-3	Lokalisering av huvudkontor	117	
102-4	Länder där verksamheten är verksam	11	
102-5	Ägarstruktur och bolagsform	11, 61–65	
102-6	Marknadsnärvaro	11	
102-7	Organisationens storlek och omfattning	6, 76, 49–50, 61–65	
102-8	Information om anställda	46	
102-9	Beskrivning av leverantörskedja	57–58	
102-10	Väsentliga förändringar i organisationen och dess leverantörskedja	69	
102-11	Försiktighetsprincipen	51	
102-12	Externa riktlinjer som efterlevs	-	ISO 14001, CEMR jämställdhetsdeklaration.
102-13	Medlemskap i organisationer	65	Fullständig lista finns på: https://regiongavleborg.tromanpublik.se .
Strategi			
102-14	Uttalande från ledande befattningshavare	2	
Etik och integritet			
102-16	Organisationens värderingar och uppförandekoder	46	
Styrning			
102-18	Struktur och styrning	61–65, 69–70	
Intressentdialog			
102-40	Intressenter som organisationen har en dialog med	95	
102-41	Antal anställda som omfattas av kollektivavtal	-	100 procent.
102-42	Identifiering och urval av intressenter	35, 95	
102-43	Tillvägagångssätt vid intressentdialoger	35, 95	
102-44	Frågor som lyfts fram av intressenterna	95	

GRI STANDARD	UPPLYSNING	SIDA	KOMMENTAR
Redovisningspraxis			
102-45	Enheter som inkluderas i den finansiella redovisningen	61–65	
102-46	Definition av redovisningens innehåll och frågornas avgränsning	35	
102-47	Frågor som identifieras som väsentliga	35	
102-48	Förändringar av tidigare lämnad information	-	Ingen tidigare hållbarhetsredovisning.
102-49	Förändringar i redovisningen	-	Ingen tidigare hållbarhetsredovisning.
102-50	Redovisningsperiod	-	2020-01-01 – 2020-12-31
102-51	Datum för senaste redovisning	-	Ingen tidigare hållbarhetsredovisning.
102-52	Redovisningscykel	-	Årligen.
102-53	Kontaktuppgifter för frågor om redovisningen	117	
102-54	Tillämpningsnivå enligt GRI	3	
102-55	GRI Index	112	
102-56	Externt bestyrkande	-	Hållbarhetsredovisningen har inte varit föremål för extern granskning.

Ekonomiska standarder

GRI STANDARD	UPPLYSNING	SIDA	KOMMENTAR
Ekonomiskt resultat			
103-1, 103-2, 103-3	Beskrivning av väsentligt ämne, avgränsning, styrning och uppföljning	57	
201-1	Intäkter, kostnader och resultat	79	
201-3	Förmåns- och pensionsplan	68	
Antikorruption			
103-1, 103-2, 103-3	Beskrivning av väsentligt ämne, avgränsning, styrning och uppföljning	58–59	
Egen	Beskrivning av antikorruptionsarbetet	58–59	
Hållbar pensionsfond			
103-1, 103-2, 103-3	Beskrivning av väsentligt ämne, avgränsning, styrning och uppföljning	57	
Egen	Hållbar pensionsfond	57	

Miljömässiga standarder

GRI STANDARD	UPPLYSNING	SIDA	KOMMENTAR
Produktval			
103-1, 103-2, 103-3	Beskrivning av väsentligt ämne, avgränsning, styrning och uppföljning	51	
Egen	Förbrukning av engångsartiklar	52	
Egen	PVC-fria produkter	52	
Energi			
103-1, 103-2, 103-3	Beskrivning av väsentligt ämne, avgränsning, styrning och uppföljning	52–53	
302-1	Energikonsumtion	52	Hur stor andel energi från värme, vatten och kyla som var förnybar under 2020 kan inte redovisas. Detta eftersom det inte är samma leverantörer i alla orter och inrapporteringen av vilken energikälla, förnybar eller icke förnybar, kommer med viss eftersläpning.
302-3	Energieffektivitet	53	
Vatten och avlopp			
103-1, 103-2, 103-3	Beskrivning av väsentligt ämne, avgränsning, styrning och uppföljning	54	
Egen	Apotekens försäljning av Diklofenak	54	
Egen	Antibiotikaförskrivning	54	
Livsmedel			
103-1, 103-2, 103-3	Beskrivning av väsentligt ämne, avgränsning, styrning och uppföljning	55	
Egen	Ekologiska livsmedel i verksamheten	55	
Utsläpp			
103-1, 103-2, 103-3	Beskrivning av väsentligt ämne, avgränsning, styrning och uppföljning	55–56	
305-1	Direkta (scope 1) utsläpp av växthusgaser	56	
305-2	Indirekta (scope 2) utsläpp av växthusgaser	56	
305-3	Andra indirekta (scope 3) utsläpp av växthusgaser	56	
305-5	Reducering av växthusgasutsläpp	54	Redovisar enbart klimatpåverkande anestesigaser över tid.
Egen	Bilresor i tjänsten	56	
Egen	Körsträcka och drivmedel ambulanser	56	

GRI STANDARD	UPPLYSNING	SIDA	KOMMENTAR
Avfall			
103-1, 103-2, 103-3	Beskrivning av väsentligt ämne, avgränsning, styrning och uppföljning	52	
306-2	Avfall efter typ och återvinning	52	
Egen	Avfallsåtervinning i sjukhusfastigheter	52	
Inköp och upphandling (miljömässig hållbarhet)			
103-1, 103-2, 103-3	Beskrivning av väsentligt ämne, avgränsning, styrning och uppföljning	51, 57	
308-1	Nya leverantörer som screenats enligt miljökriterier	58	

Sociala standarder

GRI STANDARD	UPPLYSNING	SIDA	KOMMENTAR
Anställningar			
103-1, 103-2, 103-3	Beskrivning av väsentligt ämne, avgränsning, styrning och uppföljning	46–47	
401-1	Nyanställda och personalomsättning	47	
Relationer mellan anställda och ledning			
103-1, 103-2, 103-3	Beskrivning av väsentligt ämne, avgränsning, styrning och uppföljning	47–48	
Egen	HME (Hållbart medarbetarengagemang)	48	
Egen	Beskrivning av samverkanssystemet	47	
Arbetsrelaterad hälsa och säkerhet			
103-1, 103-2, 103-3	Beskrivning av väsentligt ämne, avgränsning, styrning och uppföljning	47–48	
403-2	Identifiering av faror, riskbedömning och incidentundersökning	48	
Egen	Arbetsmiljöcertifieringsutbildning för chefer	48	
Egen	Arbetsplatser som haft minst 8 APT	47	
Utbildning och kompetensutveckling			
103-1, 103-2, 103-3	Beskrivning av väsentligt ämne, avgränsning, styrning och uppföljning	46	
404-1	Genomsnittlig utbildningstid per år per anställd per kön och yrkeskategori.	46	Data ej tillgängligt. Endast beskrivet i text.
Mångfald och likabehandling			
103-1, 103-2, 103-3	Beskrivning av väsentligt ämne, avgränsning, styrning och uppföljning	48–49	
405-1	Mångfald i styrelser och bland anställda	49–50	
405-2	Förhållande mellan grundlön och ersättning för kvinnor till män	49	

GRI STANDARD	UPPLYSNING	SIDA	KOMMENTAR
Icke-diskriminering			
103-1, 103-2, 103-3	Beskrivning av väsentligt ämne, avgränsning, styrning och uppföljning	48–49	
Egen	Beskrivning av arbetet med icke-diskriminering	48	
Egen	Andel arbetsplatser där frågor som rör likabehandling alltid eller ofta beaktas när beslut ska fattas i det dagliga arbetet	49	
406-1	Incidenter av diskriminering och korrigerande åtgärder vidtagna	49	Data ej tillgängligt. Redovisar siffra från medarbetarenkäten 2018: Har du någon gång under de senaste 12 månaderna själv blivit utsatt för ojämlig behandling på din arbetsplats (Andel ja).
Inköp och upphandling (social hållbarhet)			
103-1, 103-2, 103-3	Beskrivning av väsentligt ämne, avgränsning, styrning och uppföljning	57	
414-1	Nya leverantörer som screenats enligt sociala kriterier	58	

Kontakt Årsredovisningen 2020:

Ekonomidirektör Bo Svedberg bo.svedberg@regiongavleborg.se

Region Gävleborg

Regionkontoret
801 88 Gävle
rg@regiongavleborg.se
Växel 026-15 40 00

regiongavleborg.se